

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

για την πρώτη και τη δεύτερα δημοτικού

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

για την πρώτη και τη δεύτερα δημοτικού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Έκδοση πρώτη 1998

Ανατύπωση 2014

Εκτύπωση Proteas Press Ltd

I.S.B.N. 9963-0-1174-8

Πληκτρολόγηση - Ηλεκτρονική Σελίδωση: SE Page Creation

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιήθηκε ανακυκλωμένο χαρτί σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, προερχόμενο από διαχείριση απορριμμάτων χαρπού. Το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από υπεύθυνα διαχειρισμένα δασών.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ:

Τα μέλη της Ενδοτμηματικής Επιτροπής Γλωσσικού του έτους 1997-1998 με πρόεδρο τον ΠΛΕ Α. Λοϊζίδη και μέλη τους επιθεωρητές Μ. Κυριάκου, Π. Θεοφυλάκτου, Χρ. Κίκα, Κ. Πρωτοπαπά, Γ. Γεωργίου, Α. Μακρή, Π. Πολυβίου, τον εκπρόσωπο του Π.Ι. Η. Χαραλάμπους και τον εκπρόσωπο της ΠΟΕΔ Αλ. Κουράτο.

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ανθολογίου με πρόεδρο το Γ. Γεωργίου, επιθεωρητή και μέλη τους επιθεωρητές Μ. Κυριάκου, Π. Πολυβίου και τους λειτουργούς της ΥΑΠ Ν. Πενταρά, Φ. Κουντούρη και Ελ. Χατζηγιάννη.

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ

Ν. Πενταράς
Φ. Κουντούρης
Ελ. Χατζηγιάννη

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Χρησιμοποιήθηκαν έργα τέχνης παιδιών δημοτικών σχολείων. Η επιλογή των έργων έγινε από τους δασκάλους Μ. Ιωαννίδου και Κ. Στεφάνου με την καθοδήγηση του επιθεωρητή Τέχνης Α. Κουρέλλα.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ν. Πενταράς
Φ. Κουντούρης
Ελ. Χατζηγιάννη

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Α. Θεμιστοκλέους, Διευθυντής της ΥΑΠ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Μ. Σταυρίδης

Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Αγαπητά μου παιδιά,

Κρατάτε στα χέρια σας το Κυπριακό Ανθολόγιο που περιέχει διαλεγμένα, ειδικά για σας, κείμενα της κυπριακής λογοτεχνίας.

Με τις ιστορίες, τα παραμύθια, τα τραγούδια, τα ποιήματα, τα παιχνίδια, τα έθιμα του λαού μας και πολλά άλλα που περιέχονται στο βιβλίο αυτό θα αγαπήσετε πιο πολύ τον τόπο μας και τους ανθρώπους του με τις χαρές, τις λύπες, τις σκέψεις και τα προβλήματά τους. Ειδικά σήμερα που ένα μεγάλο μέρος της πατρίδας μας είναι κατεχόμενο χρειάζεται να γνωρίσουμε και να δεθούμε περισσότερο με τις ρίζες μας.

Το βιβλίο αυτό θα σας κάνει ακόμα να αγαπήσετε τη λογοτεχνία και το καλό βιβλίο και θα ανοίξει για σας ένα νέο παράθυρο στον κόσμο.

Συγχαίρω θερμά όσους εργάστηκαν για την έκδοση του Ανθολογίου και είμαι σίγουρος ότι θα το αγκαλιάσετε με αγάπη και θα το διαβάζετε τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι σας.

Λυκούργος Κάππας

Υπουργός Παιδείας
και Πολιτισμού

Από τη θρησκευτική και την εθνική ζωή

Με τα πουλιά

Με τα πουλιά κάθε πρωί
θερμή σου στέλλω προσευχή,
Θεέ μου και πατέρα,
και σου ζητώ απ' την καρδιά
να έχεις όλους μας καλά
και τούτη την ημέρα.

Να δίνεις χρόνια στον μπαμπά
και στην καλή μου τη μαμά,
Θεέ μου, σου ζητάω
και να φυλάς τον παππούλη
και τη γιαγιά μου την καλή
που τόσο αγαπάω.

«Παιδικά φτερουγίσματα», 1989

Μείνε κοντά μου

Χριστέ, μπροστά Σου γονατίζω
κι ευλαβικά μια προσευχή
στέλνω σε Σε, γλυκέ Πατέρα,
βγαλμένη μέσ' απ' την ψυχή.

Δες πώς τα γόνατά μου κλίνουν
εις την εικόνα Σου εμπρός
κι υψώνεται σε Σε η καρδιά μου,
η σκέψη μου κι ο στοχασμός.

Από το χέρι κράτησέ με
στη λύπη, μα και στη χαρά,
κι όταν οι μπόρες με κυκλώνουν
κι όταν με δέρν' η συμφορά.*

Σε Σένα υψώνω την ψυχή μου
πρωί και βράδυ ταπεινά.
Ω, μείνε, Κύριε, κοντά μου,
προστάτης μου παντοτινά.

«Ψηλά οι καρδιές», 1968

συμφορά = μεγάλη κακοτυχία

Άρχοντα του κόσμου

Άρχοντα του κόσμου,
τη χάρη Σου δώσ' μου
την παντοτινή.
Να 'ναι σαν εκείνους
τους ολάσπρους κρίνους
μέσα μου η ψυχή.

(Απόσπασμα)

«Συλλογή», 1966

Μαρούλα Τζούβα-Γαϊκού

Παναγία Παρθένα

Παναγία Παρθένα
και του Χριστού μας μητέρα,
Σε παρακαλώ πολύ
στείλε μας τη χαρά στη γη.

*«Τα ποιήματα και τα παραμύθια της
εγγονούλας μου Ελεωνόρας», 1998*

Βασίλης Μιχαηλίδης

Η 9η Ιουλίου 1821

Η Ρωμοσύνη έν' φυλή συνότζιαιρη του κόσμου!
Κανένας εν ευρέθηκε για να την ιξηλείψει,
κανένας, γιατί σιέπει την που τ' άψη* ο Θεός μου.
Η Ρωμοσύνη εννά χαθεί όντας ο κόσμος λείψει!

(Απόσπασμα)

«Βασίλη Μιχαηλίδη, Ποιήματα», 1959

άψη=ύψη

Ελληνική σημαίουλα

- Τη βλέπετε, καλά παιδιά,
την ασπρογάλανη τη σημαίουλα;
Με τι καμάρι την κρατώ
εγώ, της Κύπρου η Ελληνοπούλα;
- Κι εγώ, καλοί συμμαθητές,
μ' άτρεμο την κρατάω χέρι.
Να φτερουγίσει θέλω ελεύθερη
στης Κύπρου μας τα σκλαβωμένα μέρη.
- Κι εμείς, Ελληνοπούλες κι Ελληνόπουλα,
βασίλισσα την έχουμε μες στην καρδιά μας.
Τη σημαίουλα στρώνουμε για προσκεφάλι μας
και νανουρίζουμε μ' αυτήν
τα όνειρά μας.

(Απόσπασμα)

«Παιδικές πνοές», 1971

Στην Κύπρο

Για σένα, Κύπρο αθάνατη,
πατρίδα σκλαβωμένη,
θα δώσω απ' το αίμα μου
κάθε σταλαματιά...

Για να σε δω ελεύθερη
και χλιοδοξασμένη
δε θα διστάσω, Κύπρο μου,
να πέσω στη φωτιά.

«Ευαγόρας Παλληκαρίδης. Ο ήρωας και ο ποιητής», 1980

Γ. Χατζηκωστή

Το Κυπριωτάκι

Είμαι το Κυπριωτάκι
που το σπίτι μου αγαπώ
και θυμάμαι το βραδάκι,
το πρωί μόλις ξυπνώ.

Την αυλή μας, τα λουλούδια,
το καλό μας το σχολειό
που μαθαίναμε τραγούδια,
τα χωράφια, το γιαλό.

Το κοιτώ το φεγγαράκι
κι όλο και παρακαλώ
να με πάρει στο σπιτάκι
το δικό μου, το καλό.

(Απόσπασμα)

«Κυπριακό Ανθολόγιο», Μέρος Α', 1983

Στην εκκλησία

Πάμε, μικρούλι μου παιδί,
μαζί στην εκκλησία,
χτυπά η καμπάνα γιορτινά,
χαρά Θεού, αργία.

Πάμε για να προσευχηθείς,
πιστά να γονατίσεις
κι από αγάπη κι άγιο φως
γλυκά θα πλημμυρίσεις.

Πάμε ν' ανάψεις το κερι
μπροστά στο εικονοστάσι
κι η θεία χάρη του Χριστού,
μες στην καρδιά θα φθάσει.

Αγγέλοι επάνω φτερουγούν
– εξαίσια μελωδία –
παπάδες γύρω υμνολογούν,
πώς λάμπει η Παναγία!

«Ανασασμοί της πλάσης», 1993

Η Πατρίδα

- Τι είναι, μανούλα, η Πατρίδα;
Ρώτησε μια και δυο η Ελπίδα.
- Είναι τα δέντρα, τ' άνθη, οι κάμποι.
Είν' το φεγγάρι κι ο ήλιος που λάμπει.
Είναι η θάλασσα και τα βουνά.
Η γη μ' όλα τα ζωντανά.

- Τι είναι, μανούλα, η Πατρίδα;
Ρώτησε κι άλλο η Ελπίδα.
- Είναι οι εκκλησιές και τα σχολειά
Είναι ο κόσμος και σεις παιδιά
Είναι η Μόρφου μας και το Βαρώσι
που έχουν τώρα ερημώσει.

Η δική μας η Πατρίδα είναι μια:
Ολόκληρη η Κύπρος η γλυκιά.

«Κελαδήματα», 1988

28η Οκτωβρίου

Η πατρίδα μου γιορτάζει
σήμερα τη λευτεριά της
και περήφανα δοξάζει
τα ηρωικά παιδιά της.

Τα παιδιά της, που μια μέρα,
ανεβήκαν στα βουνά της
και φωνάζοντας «ΑΕΡΑ»,
διώξαν τους εχθρούς μακριά της.

Έτρεξαν να τη γλιτώσουν
όλα με καρδιά γενναία
και πολέμησαν να σώσουν
την ελληνική σημαία.

Η πατρίδα μου γιορτάζει
σήμερα με περηφάνια
και στους ήρωες μοιράζει
πάλι δάφνινα στεφάνια.

«Περιστέρι μου ξεκίνα», 1987

Φωνές παιδιών

Φωνές παιδιών, γλυκιές φωνούλες
ύμνον αγνό, κελαδιστό
τονίζουνε με τους αγγέλους
στο νεογέννητο Χριστό.

Ποιος είδε τέτοια καλοσύνη
κι αστείρευτη πηγή χαράς
μια φτωχική φάτνη να δίνει
σ' όλο τον κόσμο και σ' εμάς!

*Περιοδικό «Το Κυπριόπουλο»,
τόμος Στ', 1950 - 1951*

Τ' αστέρι των Χριστουγέννων

Μια φορά κι έναν καιρό, ζούσε στον ουρανό, ανάμεσα σ' όλες τις χιλιάδες τα εκατομμύρια τ' αστέρια, ένα μικρό, πολύ μικρό κι ασήμαντο αστέρι. Ήταν τόσο μικρό, που σιγά σιγά πίστεψε πως ήταν ένα μικρό παιδί κι έτρεχε κι έπαιζε στον ουρανό, απaráλλαχτα μ' ένα μικρό παιδί. Όταν μάλιστα βαριότανε την πληκτική ζωή των άλλων αστεριών, έκανε κάτι τούμπες, μα κάτι τούμπες, που κόντευαν να ρίξουν κάτω ολόκληρο τον ουρανό. Τα μεγάλα αστέρια που ήταν πάντα σοβαρά και καθώς πρέπει, ήταν πολύ ενοχλημένα με τα καμώματα του μικρού αστεριού. Κι έτσι, κάποια μέρα, μια αντιπροσωπεία από τα μεγάλα αστέρια πήγε στο βασιλιά τον κυρ Ήλιο και του είπε τα παράπονά της:

– Δεν μπορούμε, κυρ Ήλιε, μας είναι απολύτως αδύνατο να ζούμε στην ίδια στέγη, συγγνώμη, στην ίδια σκέπη του ουρανού με ένα τέτοιο ανόητο και μικρό αστέρι που όλη μέρα κάνει τούμπες και μας ζαλίζει. Γι' αυτό σε παρακαλούμε να το διώξεις από τον ουρανό, για να μπορέσουμε επιτέλους να ξεκουραστούμε...

Ο βασιλιάς ο κυρ Ήλιος σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε, ύστερα κάλεσε τ' αστεράκι και του είπε:

– Λυπάμαι πάρα πολύ γι' αυτό που θα κάνω, αλλά βλέπεις, αστεράκι μου, νικάει η πλειοψηφία. Τα μεγάλα αστέρια μου ζητάνε να σε διώξω από τον ουρανό. Εγώ δε θα σε διώξω, μονάχα θα σου δώσω, ας πούμε, μια άδεια. Είσαι ελεύθερο να κάνεις τις διακοπές σου ώσπου να μεγαλώσεις λίγο. Ύστερα να 'ρθεις και πάλι ανάμεσά μας, στον ουρανό. Πιστεύω πως τότε δε θα κάνεις πια τούμπες, να ζαλίζεις τα πιο ηλικιωμένα αστέρια.

Το αστεράκι έκανε άλλη μια, την τελευταία τούμπα του, γιατί δεν μπόρεσε να κρατηθεί. Τόση ήταν η χαρά του που επιτέλους θα έκανε διακοπές. Και με γρήγορο βήμα έφυγε από τον

ουρανό. Γύριζε, τριγύριζε και δε χόρταινε να βλέπει καινούρια πράγματα. Και κάποια μέρα, περνώντας έξω από μια καλύβα άκουσε μια ουράνια μουσική. Τι να 'ταν άραγε; Κι όπως όλα τα παιδιά είναι περίεργα, το αστεράκι κρυφοκοίταξε με μια αχτίνα του μέσα από τη χαραμάδα στην καλύβα... «Θεέ μου, τι ήταν εκείνο!... Ένα πεντάμορφο βρέφος ήταν εκεί ξαπλωμένο μέσα σε μια φάτνη ζώων. Και χαμογελούσε. Ω, πώς χαμογελούσε!» Τόση ήταν η ομορφιά του βρέφους που τ' αστεράκι μαρμάρωσε εκεί πάνω με την αχτίνα του κολλημένη μέσα στην καλύβα και κοίταζε, κοίταζε... Σιγά σιγά άρχισε να μεγαλώνει, να μεγαλώνει κι έγινε πιο μεγάλο και πιο λαμπερό απ' όλα τ' αστέρια που βρίσκονταν στον ουρανό. Οι άνθρωποι το έβλεπαν που ήταν έτσι μεγάλο και λαμπερό και που έμεινε έτσι ακίνητο πάνω από την καλύβα κι απορούσαν.

– Πού βρέθηκε, έλεγαν, αυτό το τόσο μεγάλο αστέρι; Και τ' άλλα, τα μεγάλα αστέρια που ήθελαν να το διώξουν από τον ουρανό μαζεύτηκαν όλα τριγύρω του και το θαύμαζαν που ήταν τόσο λαμπρό. Ύστερα ένα απ' αυτά του είπε:

– Σε παρακαλούμε, αστεράκι, έλα πίσω στη θέση σου, στον ουρανό μας. Εμείς θα σ' αγαπάμε και θα σε προσέχουμε και δε θα μας

πειράζει πια, αν κάνεις πού και πού καμιά τούμπα. Έλα, κι είναι ντροπή ένα τέτοιο λαμπερό αστέρι να λείπει από τον ουρανό μας. Και τότε το μικρό αστέρι αποκρίθηκε:

– Λυπάμαι, δεν μπορώ. Πρέπει να δείχνω το δρόμο στους ανθρώπους. Δε χρειάζεται πια να κάνω τούμπες, γιατί τώρα δε βαριέμαι πια. Τώρα έχω μια απασχόληση. Δε βλέπετε πως γεννήθηκε ο Χριστός; Όλος ο κόσμος πρέπει να το μάθει. Άστε με, σας παρακαλώ, κι είμαι πολύ απασχολημένο.

(Διασκευή)

«Κυπριακό Ανθολόγιο» Μέρος Α', 1983

Χριστός γεννάται

Σιγή απλώνει
παντού σκοτάδι
άφων' η πλάση
ψυχρό το βράδυ.

Βοριάς σφυρίζει
ψιλό το χιόνι
μ' άχυρα η φάτνη
το Βρέφος στρώνει.

Φωνές αγγέλων
το "Δόξα" ψέλνουν
μήνυμα Θείο
στη γη μας στέλνουν.

Χριστός γεννάται
γλυκιά γαλήνη
φωλιά η ψυχή μας
Εσένα κλείνει.

«Τραγουδώ», 1997

Το αστέρι των Μάγων (Χριστουγεννιάτικο)

ΣΚΗΝΗ Α' (Σκηνικό)

(Μια κάμαρη απλή. Στο βάθος στον τοίχο ένα χαρτί με ζωγραφισμένα πάνω τα αστέρια του Ζωδιακού Κύκλου. Στο μέσο της κάμαρης ένα τραπέζι με πολλούς τυλιγμένους παπύρους. Άλλοι πάπυροι ξετυλιγμένοι και πεταμένοι στο πάτωμα. Γύρω από το τραπέζι σκυφτοί οι Τρεις Μάγοι, Βαλτάσαρ, Μελχιώρ, Γασπάρ, μελετούν τους παπύρους...)

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: (Διακόπτοντας την ησυχία) Μα πώς θα βρούμε το γιο του Θεού;

ΜΕΛΧΙΩΡ: Ας ρίξουμε μια ματιά στ' αστέρι. Τώρα που ξέρουμε το σκοπό του ίσως ανοίξουμε τα μάτια μας. Θα δούμε πιο ξεκάθαρα τώρα.

ΓΑΣΠΑΡ: (Προχωρεί στο παράθυρο). Για κοιτάξτε! Τι γλυκό φως που χύνει!

ΜΕΛΧΙΩΡ: Δε μου λέτε, με γέλασανε τα μάτια μου ή είδατε κι εσείς αυτό που είδανε τα δικά μου μάτια. Τ' αστέρι κινήθηκε!

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: Ναι, Μελχιώρ. Τ' αστέρι κινείται! Πηγαίνει κι έρχεται! Αναβοσβήνει!

Το φως του χύνεται πάνω μας!

ΓΑΣΠΑΡ: Σαν να μας προσκαλεί.

ΜΕΛΧΙΩΡ: Να είναι πρόσκληση; Να τ' ακολουθήσουμε; Πρέπει. Αυτό θα μας οδηγήσει.

ΓΑΣΠΑΡ: Και τι δώρα να πάρουμε στο γιο του Θεού;

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: Εγώ θα πάρω χρυσάφι. Αυτό ταιριάζει σε βασιλιά.

ΓΑΣΠΑΡ: Κι εγώ σμύρνα. Να ξαλαφρώνει τις καρδιές.

ΜΕΛΧΙΩΡ: Κι εγώ λιβάνι. Να απαλύνει τα πάθη και τις κακίες.

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: Τρέξε, Μελχιώρ, σ' όλες τις πλατείες να φωνάξεις πως τ' αστέρι είναι το σημάδι του Θεού. Απόψε γεννιέται ο γιος του, ο Σωτήρας μας. Εμείς πάμε να τον βρούμε και να τον προσκυνήσουμε.

ΓΑΣΠΑΡ: Να φορέσουμε και τα βασιλικά μας ρούχα. Έτσι, όπως ταιριάζει να παρουσιαστούμε σε βασιλιά.

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: Ας μη χάνουμε καιρό. Να ανταμώσουμε στην έξοδο της πόλης.

ΜΕΛΧΙΩΡ: Ναι, Βαλτάσαρ. Συνάντηση

στην έξοδο της πόλης. Για την πορεία της Σωτηρίας. Για να βρούμε την πηγή του Φωτός. Του Φωτός της Σωτηρίας.

ΓΑΣΠΑΡ: Θεέ μου, ας γίνει το θέλημά σου.

ΣΚΗΝΗ Β΄

(Σκηνικό)

(Η εικόνα της Φάτνης. Η Παναγία κι ο Ιωσήφ πάνω από την κούνια του μικρού Χριστούλη. Πολλά αγγελάκια γύρω γύρω. Ακούονται ψαλμωδίες και θρησκευτικοί ύμνοι. Μπαίνουν οι βοσκοί τραγουδώντας το τραγούδι «Οι ποιμένες γονατίζουν» και «Στη φάτνη των ζώων», προσφέρουν μαλλί, προσκυνούν το Χριστό και γονατίζουν. Σε λίγο ακούεται το τραγούδι των Μάγων).

Μάγοι εμείς από μακριά
σε βροχή και σε παγωνιά
το αστέρι ακολουθούμε
μέσα στη σκοτεινιά.

ΒΑΛΤΑΣΑΡ: (Μπαίνοντας) Να, χρυσάφι
προσφέρω εγώ
στο παιδάκι της Βηθλεέμ,
στους αιώνες βασιλιάς μας,
φως είναι της Εδέμ.

(Τοποθετεί το χρυσάφι και γονατίζει)

ΓΑΣΠΑΡ: (Τραγουδώντας) Σμύρνα φέρνω
για το μικρό το Χριστούλη

που αγαπώ.
Δόξα δόξα εν Υψίστοις
μ' αγγέλους θα το πω.

ΜΕΛΧΙΩΡ: Να, λιβάνι προσφέρω εγώ,
που μυρίζει τόσο βαριά.
Μες στις πίκρες και στα πάθη
γλυκαίνει την καρδιά.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ: Φως ροδίζει απ' τη φάτνη πια
και στην πλάση παντού σκορπά.
Σ' αλληλούια, αλληλούια,
ο κόσμος να ξεσπά.

(Απόσπασμα)

«Παιδικό Θέατρο», 1994

Αλέξανδρος Ταπάκης

Αγαπώ

Στην εικόνα του Χριστού μας
βλέπω κι όλο απορώ,
ένα Άλφα κι ένα Ωμέγα
φως ν' αφήνουμε χρυσό.

Τι σημαίνει εδώ το Άλφα
και το Ωμέγα από εκεί;
Ποιος θα μου το εξηγήσει,
καθαρά να μου το πει;

Είν' η λέξη που ανοίγει
κάθε μια κλειστή καρδιά
και την κάνει να σκορπάει
μια γλυκιά μοσκοβολιά.

Είν' η λέξη που νικάει
κι αφανίζει το κακό
και τον κόσμο ομορφαίνει
σαν φωνάζει: ΑΓΑΠΩ

(Ανέκδοτο)

Ο πλανήτης... Τηγανίτα!

Κάποτε, κάποια Χριστούγεννα, στα Δωδεκάμερα*, εκεί που οι καλικάντζαροι ετοιμάζονταν χαρούμενοι για το ταξίδι τους στη Γη, ο πιο σοφός απ' αυτούς τους μάζεψε κοντά του και τους έκανε μια σπουδαία ανακοίνωση!

Ούτε λίγο, ούτε πολύ, τους είπε πως μελετώντας τ' άστρα, το φεγγάρι και τα σοφά του βιβλία, ανακάλυψε ένα νέο πλανήτη. Θαύμασαν οι καλικάντζαροι από την ανακάλυψη του σοφού τους κι έμειναν με το στόμα ανοικτό από τα τόσα σπουδαία νέα που άκουσαν.

– Και πώς λένε, σοφέ μου, αυτό τον πλανήτη; ρώτησαν όλο ενδιαφέρον.

– Τ' όνομά του είναι πιο σπουδαίο και από την ίδια μου την ανακάλυψη, απάντησε ο σοφός.

Κρεμάστηκαν οι καλικάντζαροι από τα χείλη του σοφού, περιμένοντας με λαχτάρα τ' όνομα του καινούριου πλανήτη.

– Λοιπόν, λοιπόν; Πώς τον λένε; ρώτησε ξανά όλο αγωνία ένας χοντρός καλικάντζαρος.

Ο σοφός τούς κοίταξε όλους για λίγο στα

Δωδεκάμερα = οι δώδεκα μέρες από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα

μάτια κι ύστερα είπε αργά, τονίζοντας μια μια τις λέξεις του:

– Τον καινούριο πλανήτη τον λένε Τηγανίτα.

– Μανούλα μου! Ξεφώνισε ο πιο λιχούδης απ' όλους, τρέμοντας από συγκίνηση. Άραγε τρώγεται ολόκληρος;

– Αυτό δεν το ξέρει κανένας, είπε ο σοφός. Αν θέλετε όμως, μπορούμε να το διαπιστώσουμε.

– Πώς; ρώτησαν όλοι μ' ένα στόμα.

– Μα, με το να πάμε εκεί φυσικά. Εφέτος, αντί ν' ανέβουμε στη Γη, να ταξιδέψουμε στον πλανήτη Τηγανίτα. Ίσως λέω, ίσως, να 'ναι ολόκληρος μια σπουδαία λιχουδιά.

– Ζήτω! φώναξαν οι καλικάντζαροι μ' ένα στόμα κι ο σοφός κατάλαβε πως μ' αυτό τον τρόπο συμφωνούσαν.

Να μην τα πολυλογούμε, οι καλικάντζαροι όλο ενθουσιασμό και χαρές μπήκαν στο διαστημόπλοιό τους “Τα Δωδεκάμερα” και σε λίγο πετούσαν στους αιθέρες τραγουδώντας.

Ταξίδεψαν πολύ. Το πόσο, δεν μπορώ να σας το πω, γιατί έχασα το λογαριασμό! Κάποτε,

όμως, έφτασαν και στον πλανήτη Τηγανίτα.

Μόλις το διαστημόπλοιο προσεδαφίστηκε, οι καλικάντζαροι όρμησαν κάτω όλο αγωνία, περιμένοντας πως η κάθε γωνιά του πλανήτη, που στο κάτω κάτω λεγόταν Τηγανίτα, θα 'χε παντού σκόρπιες τηγανίτες και τραγανιστούς λουκουμάδες.

Τι απογοήτευση όμως ένιωσαν σαν είδαν πως ο περιβόητος πλανήτης τους δεν τρωγόταν. Και ακόμα, τι μαράζι! Ήταν κι αυτός καμωμένος, όπως και τόσοι άλλοι, από πετρώματα και κρατήρες.*

Απογοητευμένοι οι φίλοι μας μπήκαν ξανά στο διαστημόπλοίο τους και χωρίς να χάσουν καιρό τράβηξαν βιαστικά για τη Γη. Στο κάτω κάτω τα Δωδεκάμερα δεν είχαν τελειώσει ακόμα. Θα χόρταιναν εκεί με όλες τις τηγανίτες του κόσμου και θα 'καναν και τις σκανταλιές τους, όπως κάθε χρόνο.

(Απόσπασμα)

«Ο πλανήτης... Τηγανίτα», 1994

κρατήρας = άνοιγμα στην περιοχή ηφαιστείου

Γλυκό μου αστέρι

Αστέρι αστεράκι
ψηλά στον ουρανό
του σύγνεφου αδελφάκι
του φεγγαριού παιδί.

Το βράδυ που σε βλέπω
να λάμπεις στα ψηλά
φιλάκι εγώ σου στέλλω
και τάματα πολλά.

Στα πόδια του Χριστούλη
αφού είσαι κοντά
κάνε την προσευχή σου
για όλα τα παιδιά.

Να δώσει την υγείά τους
να φέρει τη χαρά
και στα παιδιά της Κύπρου
την άγια λευτεριά.

«Μανούλα Κυπριώτισσα», 1988

Η Μαρίνα και η παρέα της

Η Μαρίνα είναι πολύ χαρούμενη. Τη φετινή Πρωτοχρονιά ο Αϊ-Βασίλης τής έφερε ένα ποδηλατάκι. Έναν ολόκληρο χρόνο το λαχταρούσε. Ένα δίτροχο κόκκινο ποδηλατάκι. Πιο όμορφο δεν έχει ξαναδεί η Μαρίνα.

Όταν εκείνο το πρωί της Πρωτοχρονιάς το βρήκε στο δωμάτιό της, τυλιγμένο σε μια χρυσαφιά κόλλα, με φιογκούς και φιογκάκια, δεν πίστευε στα μάτια της! Η καρδιά της χτυπούσε χαρούμενα.

Από την πρώτη μέρα βγήκε στην αυλή κι άρχισε να κάνει τις βόλτες της ολόγυρα. Ο ήλιος φάνηκε για λίγο μέσα απ' τα σύννεφα και της χαμογέλασε. Το αγέρι σταμάτησε να φυσά. Τώρα τραγουδούσε.

Η Μαρίνα δε χόρταινε το ποδηλατάκι της. Έτρεχε, τραγουδούσε και κάθε τόσο έπαιζε το κουδουνάκι του...

Ξαφνικά, στη βεράντα του διπλανού σπιτιού, είδε να κάθεται ένα χαριτωμένο αγοράκι. Ελάττωσε ταχύτητα και πήγε πιο κοντά να δει και να γνωρίσει το καινούριο γειτονόπουλο.

– Γεια σου... Πώς σε λένε;

– Στέφανο... Εσένα, Μαρίνα! Άκουσα τη μαμά σου που σε φώναζε.

Ύστερα ο Στέφανος είπε πως τώρα έφτασαν στη γειτονιά από άλλη πόλη. Ακόμα της ζήτησε να γίνουν φίλοι και η Μαρίνα δέχτηκε. Ύστερα η Μαρίνα ρώτησε το Στέφανο να της πει τι κρατούσε στα χέρια του.

– Μα ένα βιβλίο... Δεν το βλέπεις; Μου το 'φερε ο Αϊ-Βασίλης.

– Εμένα μου έφερε αυτό το ποδηλατάκι. Δεν είναι όμορφο;

– Είναι πολύ όμορφο! Μα και το βιβλίο μου είναι απίθανο. Έμαθα πολλά πράγματα απ' αυτό.

– Να σου πω κάτι; πρότεινε η Μαρίνα. Αν σου δώσω το ποδηλατάκι μου να παίξεις, μου δίνεις κι εσύ το όμορφο βιβλίο σου να το διαβάσω;

– Σύμφωνα, είπε ο Στέφανος και μ' ένα πήδημα έφτασε κοντά της.

Παιγνίδι και βιβλίο έσμιξαν τα δυο παιδιά και τα 'καναν από τη στιγμή εκείνη φίλους.

*Περιοδικό «Παιδική Χαρά»
τόμος 33, τεύχος 4 (259), 1994*

Ο Τάκης γράφει ένα γράμμα

Το μεσημέρι, όταν ο Τάκης γύρισε στο αντίσκηνο, διηγήθηκε στη μητέρα και την αδερφή του όλα όσα έμαθε στο σχολείο για το δίκαιο.

Ήταν πολύ ευχαριστημένος, γιατί έλυσε την απορία που είχε. Τώρα ξέρει πως για να επικρατήσει το δίκαιο πρέπει να το θέλουν όλοι οι άνθρωποι.

Ξέρει ακόμα πως εκείνοι που αδικούνται πρέπει να μην σταματούν να ζητούν το δίκαιό τους. Δεν πρέπει να μοιάζουν με τα ζώα που υποχωρούν μπροστά στα πιο δυνατά. Όταν ζητούν το δίκαιό τους βοηθούν κι εκείνους που τους αδίκησαν να ακολουθήσουν το σωστό.

Ο Τάκης ήξερε τώρα πως εκείνοι που τον έδιωξαν από το σπίτι του δεν ακολουθούσαν το δίκαιο. Για να το καταλάβουν όμως, χρειάζεται να τους βοηθήσουν όλοι οι άνθρωποι. Ο Τάκης ήθελε κι αυτός να βοηθήσει. Δεν ήξερε όμως τι να κάνει.

Εκείνη τη στιγμή είδε τον ταχυδρόμο που έφερνε γράμματα στους πρόσφυγες του

καταυλισμού*. Τότε του ήρθε μια ιδέα. Θα έγραφε μια επιστολή στα παιδιά που ζούσαν ευτυχισμένα στα σπίτια τους με τις οικογένειές τους.

Θα τα παρακαλούσε να κάνουν ό,τι μπορούν για να βοηθήσουν αυτούς που τον έδιωξαν από το χωριό του να ακολουθήσουν το δίκαιο. Ήταν βέβαιος πως τα παιδιά μπορούν να βοηθήσουν. Αυτά θα βρουν τρόπους.

Ο Τάκης είπε τη σκέψη του στην αδελφή του. Εκείνη τη βρήκε πολύ καλή.

Όλο το απόγευμα ο Τάκης έμεινε στο αντίσκηνό του κι έγραφε την επιστολή. Τον βοήθησε λίγο κι η αδελφή του η Ελένη. Να τι έγραψε:

Αγαπητοί μου,

Είμαι ένα προσφυγόπουλο από την Κύπρο. Με λένε Τάκη. Οι Τούρκοι μάς έδιωξαν από το σπίτι μας.

Ζω τώρα σ' έναν προσφυγικό καταυλισμό. Μένω με τη μητέρα και την αδελφή μου σ' ένα αντίσκηνο, που μας έδωσε ο Ερυθρός Σταυρός.

Ο πατέρας μου είναι αγνοούμενος. Όταν εμείς φύγαμε από το χωριό, εκείνος έμεινε για να έρθει την άλλη μέρα με τα πρόβατα. Από τότε όμως δε μάθαμε τι έγινε.

καταυλισμός = τόπος προσωρινής διαμονής σε αντίσκηνα

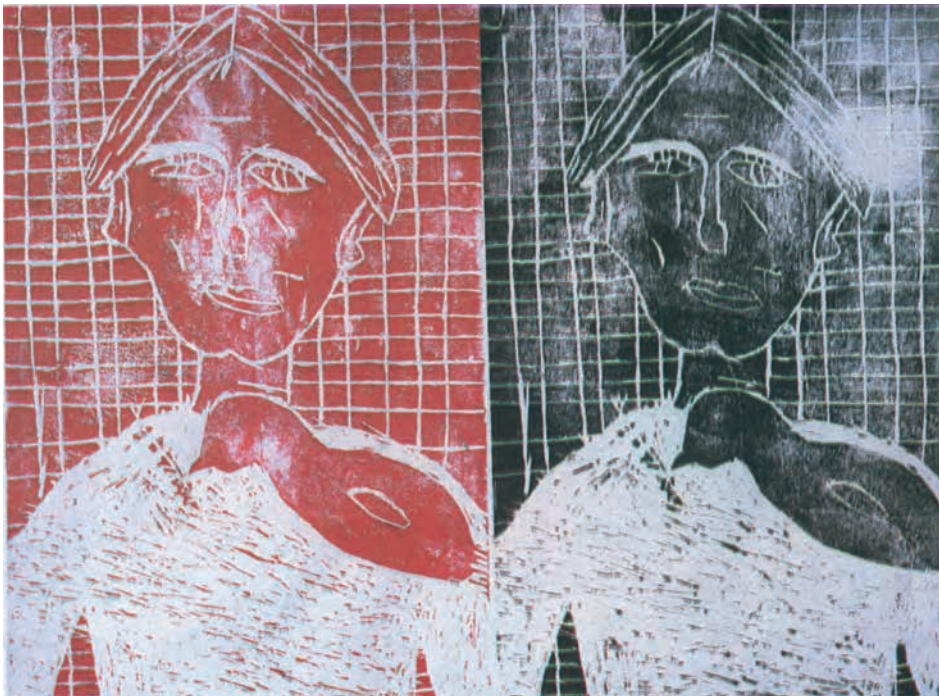
Όλοι στον καταυλισμό θέλουμε να πάμε πίσω στα χωριά μας. Οι Τούρκοι όμως μπήκαν μέσα στα σπίτια μας και δε μας αφήνουν να γυρίσουμε.

Σας παρακαλώ, βοηθήστε τους να ακολουθήσουν το δίκαιο για να πάμε σπίτι μας.

Τάκης
Το Προσφυγόπουλο της Κύπρου

(Απόσπασμα)

«Το Προσφυγόπουλο της Κύπρου», 1977

Δημήτρης Λιπέρτης

Καρτερούμεν μέραν νύχταν

Καρτερούμεν μέραν νύχταν να φυσήσ' ένας αέρας
στον τον τόπον πον καμένος τζι εθ θωρεί ποττέ δροσιάν,
για να φέξει καρτερούμεν το φως τζιεινής της μέρας,
πον να φέρει στον καθέναν τζιαι χαράν τζιαι ποσπασιάν.*

(Απόσπασμα)

«Άπαντα», 1961

ποσπασιά = γλιτωμός, σωτηρία

Ένα πουλί στον ώμο της Σοφούλας

– Σήμερα, Σοφούλα, να ντυθείς πιο ζεστά, να βάλεις τη ζακέτα σου κι ένα σάλι γύρω στο λαιμό, γιατί μπορεί και να χιονίσει, είπε η μητέρα κοιτάζοντας τρυφερά την κορούλα της.

Η Σοφούλα έτρεξε έξω στην αυλή... Ψηλά στον ουρανό ταξίδευαν μαύρα σύννεφα κι ένα κρύο αεράκι έκανε τα γυμνά κλαδιά των δέντρων να σαλεύουν εδώ κι εκεί... Τα πουλάκια σαστισμένα πετούσαν ψάχνοντας να βρουν ένα ζεστό καταφύγιο.

– Αχ, σκέφτηκε η Σοφούλα, στην Κερύνεια ποτέ δεν έκανε τόσο τσουχτερό κρύο. Η μητέρα της, σαν να μάντεψε τις σκέψεις της, της είπε χαιδεύοντάς τη:

– Θυμάσαι, Σοφούλα, όταν ήμαστε στο σπίτι μας στην Κερύνεια, τι κάναμε για τα πουλάκια το χειμώνα;

– Α! ναι, ναι, φώναξε χαρούμενη εκείνη κι έτρεξε στην κουζίνα.

Πήρε μια φέτα ψωμί, την έτριψε σε ψίχουλα και τη σκόρπισε στην αυλή.

Εκείνη την ημέρα ο δάσκαλος μίλησε στα παιδιά για το γερο-χειμώνα που έφτασε κρύος κρύος, για τα δέντρα που έχασαν τα φύλλα

τους, για τα μαύρα σύννεφα που ταξίδευαν τώρα συχνά στον ουρανό, για τα πουλάκια που δυσκολεύονταν να βρουν τροφή...

Όταν σχόλασε το μεσημέρι, μια όμορφη έκπληξη την περίμενε... Η αυλή της ήταν γεμάτη από λογής λογής πουλάκια, που έτρωγαν τιτιβίζοντας χαρούμενα τα ψίχουλα που είχε ρίξει το πρωί.

Α, πόσο χάρηκε... Έμεινε ακίνητη να τα κοιτάζει και στο νου της έφερε το σπίτι της στην Κερύνεια και τον κήπο με το καμαρωτό κυπαρίσσι, όπου έβρισκαν καταφύγιο τα πουλιά τις μέρες του χειμώνα.

Ξαφνικά, ένα μικρό σπουργίτι πέταξε προς το μέρος της, διέγραψε ένα δυο κύκλους κι ήρθε και κάθισε στον ώμο της. Και σαν αυτό να ήταν το σύνθημα, όλα τα πουλιά σηκώθηκαν κι άρχισαν να πετούν γύρω της, τιτιβίζοντας χαρούμενα. Της Σοφούλας της φάνηκε πως της έλεγαν... «τσιού τσιού, ευχαριστώ». Κι ύστερα, όπως τα παρακολούθησε χαρούμενη με τη ματιά της να πετούν όλα μαζί ένα σμήνος μακριά, είδε πως τα βαριά μαύρα σύννεφα είχαν διαλυθεί και στον ουρανό τώρα έπαιζαν κρυφτούλι με το χειμωνιάτικο ήλιο κάτι λευκά, μικρούλια συννεφάκια...

«Παιδική Φιλολογία», 1979

25η Μαρτίου

Η 25η Μαρτίου
είν' διπλή για μας γιορτή,
είναι η δόξα της φυλής μας
και της πίστης μας η αρχή.

Άγγελος για τη Μαρία
μήνυμα έφερε λαμπρό
να γεννήσει το Μεσσία
και Σωτήρα μας Χριστό.

Και στα ελληνικά τα στήθη
που τα πλάκωνε η σκλαβιά
τέτοια μέρα ήταν εκείνη
που 'φερε τη Λευτεριά.

Με συγκίνηση μεγάλη
και λαχτάρα στην ψυχή
ας γιορτάσουμε και πάλι
τη διπλή αυτή γιορτή.

*Περιοδικό «Παιδική Χαρά»
τεύχος 6 (197), 1982*

Η λαμπαδίτσα

Κάτασπρή μου λαμπαδίτσα,
θα σου βάλω κορδελίτσα
λουλουδάκια απ' τα παρτέρια
κι απ' τον ουρανό τ' αστέρια.

Κι η καμπάνα σαν χτυπήσει
η μαμά θα με ξυπνήσει,
για να τρέξουμε γοργά
τη νυχτιά στην εκκλησιά.

Λαμπαδίτσα, σαν σ' ανάψω,
ίδιο αστέρι θε να λάμψω
από τ' άγιο ουράνιο φως
που μας χάρισε ο Χριστός.

«Ζωγραφίζω την Άνοιξη», 1991

Το τραγούδι της Πασχαλιάς

Τ' αναστάσιμο βαγγέλιο,
το ξεφάντωμα, το γέλιο,
της καμπάνας η λαλιά,
τα σχολειά μας που αργούνε,
όλα αυτό διαλαλούνε!
Ήλθε η Πασχαλιά!

Τ' αναμμένα μας κεράκια,
τα καινούρια ρουχαλάκια
κι η διάπλατη αγκαλιά,
τ' αυγουλάκια που τσουγκρίζουν,
όλα αυτό πανηγυρίζουν!
Ήλθε η Πασχαλιά!

Η ζεστή ζεστή σουπίτσα,
το κουλούρι, η «φλαουνίτσα»,
της αγάπης τα φιλιά,
το αρνί, στη μέση που 'ναι,
όλα αυτά μοσχοβολούνε!
Ήλθε η Πασχαλιά!

(Απόσπασμα)

«Κουκλοθέατρο», 1976

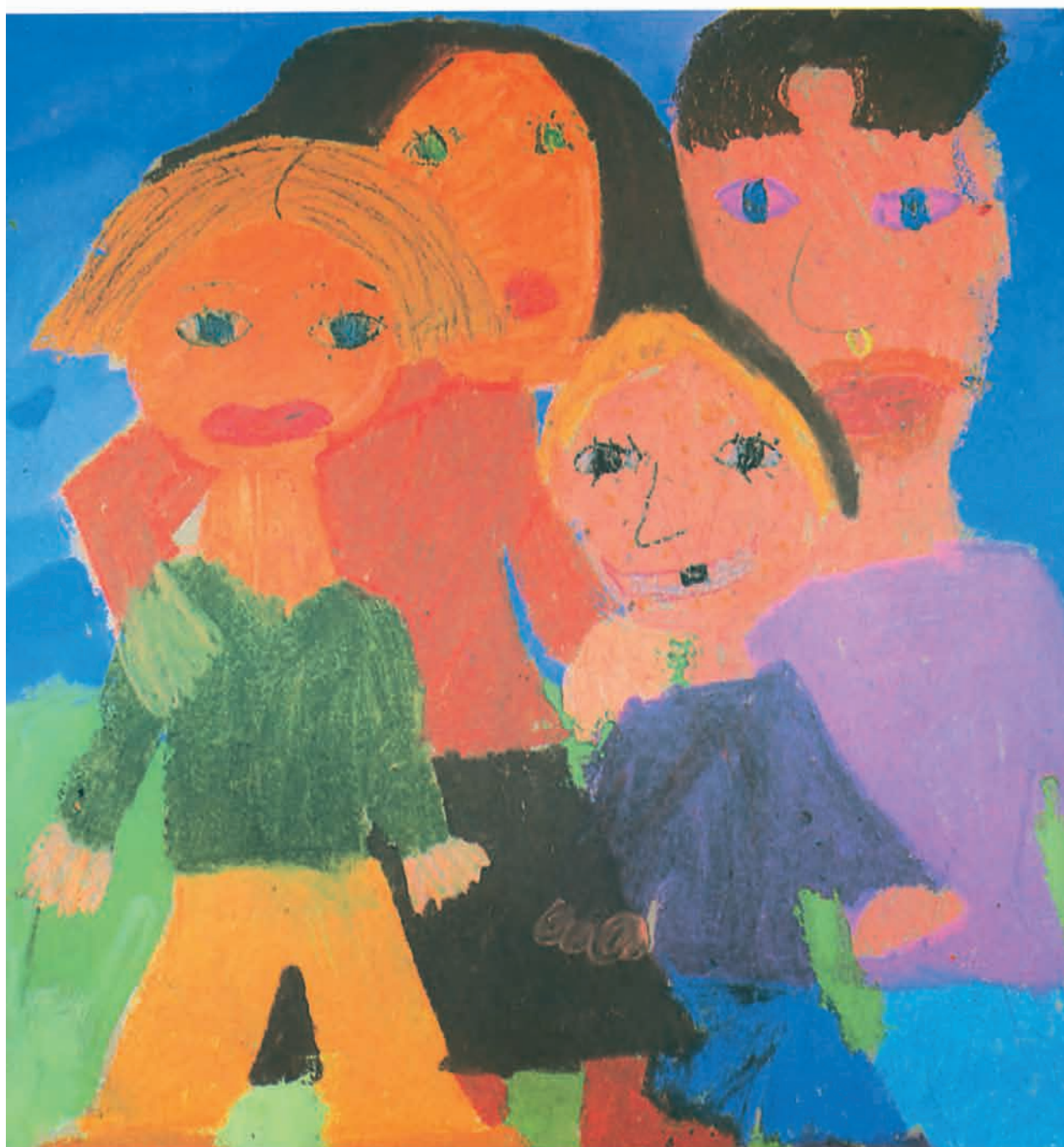
Απορία μικρού παιδιού για τη μοιρασμένη μας πατρίδα

Καλά πώς πήραν έτσι την πατρίδα,
δεν τους εξήγησε κανείς,
πως ακόμα δεν τη γνώρισα,
ακόμα δεν την είδα;

(Ανέκδοτο)

Από την οικογενειακή και κοινωνική ζωή

Νανούρισμα

Κοιμήσου αστέρι της Αυγής
κοιμήσου χελιδόνι
για σένα τ' άσπρο γιασεμί
στο λιακωτό* σκαλώνει*.

Κοιμήσου ελπίδα της καρδιάς
να 'ρθούνε οι τρεις Αγγέλοι
να 'ρθουν στον ύπνο σου να πιουν
το γάλα και το μέλι.

(Απόσπασμα)

λιακωτό = μέρος του σπιτιού που το βλέπει ο ήλιος και χρησιμεύει για καθιστικό
σκαλώνει = σκαρφαλώνει

Αγαπώ

Αγαπώ της ημέρας το φως
και τον ήλιο που βγαίνει λαμπρός
το ουράνιο τόξο, τ' αστέρια,
τα μικρά αγαθά περιστέρια.

Αγαπώ τους ανθρώπους στη Γη.
Θέλω φίλο το κάθε παιδί.
Να 'χω γύρω μου θέλω γαλήνη
και ν' απλώσει παντού η ειρήνη.

«Ένα τραγούδι για κάθε μέρα», 1988

Τα γράμματα

Γραμματάκια στη σειρά
έμαθα να βάζω
κι έχω περισσή χαρά
π' όλα τα διαβάζω.

Η δασκάλα μου η καλή
μ' έκαμε ξεφτέρι
κι η σοφή μου κεφαλή
όλα πια τα ξέρει.

Κι όλο αλήθεια στο σχολειό
πιο πολλά μαθαίνω,
γίνομαι και πιο καλό
και πιο ευτυχισμένο.

Στων Γραμμάτων τη γιορτή
τώρα σας δηλώνω
πως για τη σοφία μου
διπλοκαμαρώνω.

«Δροσοπηγή», 1986

Καλώς μας ήρθετε παιδιά

Πρώτο έμαθε το νέο το κουδουνάκι της αυλής και πήρε να δοκιμάζει τη φωνούλα του.

«Ανοίγει το σχολείο. Θα 'ρθούνε τα παιδιά».

Τ' άκουσαν τα σπουργίτια και πέταξαν τρελά από χαρά ως τα γειτονικά δεντράκια. Το μάθατε το νέο; είπαν. Ανοίγει το σχολείο. Θα 'ρθούνε τα παιδιά.

Κούνησαν τα κλαδιά τους τα δεντράκια και το 'παν στα κλειστά παντζούρια* και τις πόρτες.

«Θα 'ρθούνε τα παιδιά».

Τ' άκουσε και η τάξη και κόντεψε να τρελαθεί απ' τη χαρά της. Φόρεσε τα καλά της και στολίστηκε με βιβλία, μολύβια και χαρτιά.

Καλώς να 'ρθούνε τα παιδιά, είπε, κι άνοιξε την αγκαλιά της.

Κι ήρθαν τα παιδιά. Κι είπε το κουδουνάκι, κι είπαν τα σπουργίτια και είπαν τα κλαδιά:

«Καλώς μας ήρθετε παιδιά».

*Περιοδικό «Παιδική Χαρά»
τεύχος 1 (192), 1985*

* Παντζούρι = ξύλινο εξωτερικό παραθυρόφυλλο

Παντζούρι = ξύλινο εξωτερικό παραθυρόφυλλο

Η ακατάστατη Κική

Η Κική είναι συμπαθητικό κοριτσάκι, έχει όμως ένα ελάττωμα: είναι ακατάστατη και δεν προσέχει καθόλου τα φορέματά της.

Ένα πρωινό, τα δύστυχα φορέματα της Κικής, της απρόσεχτης κι ακατάστατης, μιλούσαν μεταξύ τους και παραπονιόντουσαν.

– Αχ! τι βάσανα τραβώ, έλεγε η ποδίτσα, πάντα λερωμένη βρίσκομαι. Μόλις με φορέσει η Κική φρεσκοπλυμένη, καλοσιδερωμένη, αδύνατο να μην πάθω ζημιές. Λαδιές, σκόνες, λεκέδες θα γιομίσω... Ποτέ δε φαίνομαι καθαρή, όταν με φοράει η Κική. Και όταν με βγάλει, με πετά εδώ κι εκεί...

– Αχ, εγώ τι να πω;

– Και εσύ, φουστανάκι, έχεις παράπονα; Τι παθαίνεις;

– Τα ίδια και χειρότερα. Ποτέ δε με κρέμασε στο κρεμαστάρι. Με παραπετά κι εμένα. Τώρα τελευταία υποφέρω κι από μια πληγή... μια τρύπα στο μανίκι...

– Αχ! κι εγώ υποφέρω από ένα ξήλωμα στον ποδόγυρο... λέει το πανωφοράκι. Μα έχω κι εγώ λεκέδες...

– Κι εμείς, κι εμείς τα παπουτσάκια έχουμε παράπονα. Δε μας προσέχει, τσαλαβουτά μέσα

στις λάσπες, μας σέρνει μέσα στις σκόνες, ποτέ δε μας βουρτσίζει, ούτε μας μπογιατίζει. Εγώ, το δεξιό παπούτσι, βρίσκομαι κάτω από το κρεβάτι, ο σύντροφός μου, το αριστερό παπούτσι, αναποδογυρισμένο είναι στην άλλη γωνιά της κάμαρας.

– Κι εμάς τα καλτσάκια δε μας ρωτάτε τι υποφέρουμε; Όλο τρύπες έχουμε... Μας καρικώνει* η μητέρα της Κικής κι εκείνη σε λίγο μας ξανατρυπά, γιατί δε μας προσέχει καθόλου.

– Ναι, ναι, συμφωνούσαν όλα τα ρούχα της. Είναι ακατάστατη, απρόσεχτη, μα, κι αχάριστη. Εμείς όλα την προφυλάγουμε από το κρύο, την ντύνουμε και τη συγυρίζουμε κι εκείνη μας κακομεταχειρίζεται. Δεν είναι αυτό αχαριστία;

– Και βέβαια είναι! Γι' αυτό, προτείνω να την τιμωρήσουμε, είπε το φορεματάκι.

– Να την τιμωρήσουμε; Πώς;

– Να, σε λίγο θα ξυπνήσει. Θα πρέπει να ντυθεί για να πάει στο σχολείο. Λοιπόν, θα της ξεφεύγουμε μόλις μας πιάνει στα χέρια της. Αφήνω που δεν ξέρει πού μας παραπέταξε. Έτσι θ' αργήσει και θα τιμωρηθεί.

Σαν ξύπνησε η Κική – ξύπνησε μάλιστα και αργά, γιατί ήταν υπναρού – πλύθηκε λίγο κι έτρεξε να ντυθεί. Δεν τα κατάφερε όμως. Τα ρούχα τής ξέφευγαν. Οι κάλτσες τρύπωσαν σαν ποντικάκια σε μια γωνιά και δεν τις εύρισκε. Το

καρικώνω = διορθώνω με κλωστή

φουστανάκι έπεφτε, η ποδίτσα το ίδιο. Ο γιακός πετούσε σαν λευκό περιστεράκι. Η ζώνη του φουστανιού γλιστρούσε σαν φίδι. Το πανωφόρι κουμπώθηκε σφιχτά, που δυσκολευόταν να το ξεκουμπώσει. Τα παπούτσια χοροπηδούσαν, λες και είχαν μέσα τους μαγικά ποδαράκια.

– Α! μα, τι έχουν σήμερα τα ρούχα μου και δε φοριούνται; Πού είναι το άλλο παπούτσι;

– Κάνε γρήγορα, Κική, φώναζε η μαμά της. Θ' αργήσεις, θ' αργήσεις, η ώρα περνά...

Και η Κική άργησε εκείνο το πρωινό. Άργησε στο μάθημα. Σαν μπήκε στην τάξη η δασκάλα την κοίταξε αυστηρά και της είπε:

– Τα καλά παιδιά έρχονται στην ώρα τους στο σχολείο. Δεν αργούν. Άλλη φορά θα τιμωρηθείς, Κική...

Κοκκίνησε η Κική. Ντράπηκε. Τι να πει; Να πει ότι δεν εύρισκε τα ρούχα της, έτσι πεταμένα που τα είχε και ότι της ξέφευγαν απ' τη βιασύνη της να ντυθεί;

Για να μην αργήσει την άλλη μέρα, φρόντισε αποβραδís να τοποθετήσει τακτικά τα φορέματά της.

Άρχισε να διορθώνεται η ακατάστατη Κική! Δεν ήθελε να της κάνει κι άλλη παρατήρηση η δασκάλα της.

«Στην αγκαλιά της μανούλας», 1982

Τα γενέθλιά μας

Διερωτηθήκατε καμιά φορά ποια είναι η πιο χαρούμενη μέρα, η πιο αγαπημένη μέρα, η μέρα που προσδοκά, που περιμένει με ανείπωτη ανυπομονησία ένα παιδάκι; Το βρήκατε!

Ναι! Σίγουρα τα γενέθλια. Αυτή η μαγική λέξη με την τόσο μεγάλη σημασία και με το τόσο πλατύ περιεχόμενο, που χωράει και περικλείει τόσα πολλά.

Τα γενέθλιά μας είναι μια μέρα μοναδική, ξεχωριστή, ανεπανάληπτη. Είναι η δική μας μέρα!

Είναι μια μεγάλη μέρα. Κι ας διαρκεί τόσο λίγο, κι ας φεύγει τόσο βιαστικά και γρήγορα. Δίνει όμως πολλά. Κι αφήνει πίσω της πολλά. Δώρα, φωτογραφίες, αναμνήσεις...

Δώρα και ευχές, χαρές και γέλια, παιδιάστικες αγνές φωνούλες, ενθουσιασμοί αθώοι που συγκινούν, τραγούδια και μουσική, χαρές και φώτα. Παιγνίδια, τρέλες, αστεία, πειράγματα φιλικά...

Και βέβαια είναι και η τούρτα! Πώς είναι δυνατό να έχουμε γενέθλια χωρίς αυτή;

Και βέβαια είναι και τα κεράκια (4 ή 5 ή 6 ή 7).

Και βέβαια είναι και η μεγάλη στιγμή: Το σβήσιμο των κεριών. (Από την πρώτη προσπάθεια;)

Χειροκροτήματα και φωνές ενθουσιασμού, μπράβο, φιλιά και ευχές. Πολλές ευχές. Για μακροζωία*, για υγεία, για χαρά, για ευτυχία, για πρόοδο, για προκοπή, για όλα.

Και είναι και τα δώρα, τυλιγμένα σε πολύχρωμες κόλλες. Και πώς να μην τα ανοίξεις; Και πώς να περιμένεις να τα δεις αργότερα;

Χρόνια σου πολλά, παιδί μου, και ο Θεός να σε έχει πάντοτε καλά. Να είσαι η χαρά του σπιτιού, το καμάρι των γονιών σου.

Χρόνια πολλά. Κι ευτυχισμένα. Όμορφα, γόνιμα, δημιουργικά!

«Από το ημερολόγιο ενός παιδιού», 1992

μακροζωία = το να ζει κανείς πολλά χρόνια

Τι τραγούδι! Τι χορός!

Ένα δυο, γοργά μετρώ
μπρος, τραγούδι και χορό!
Τραλαλά και τώρα βήμα
όμορφα που είναι! Πρίμα!

Τι τραγούδι! Τι χορός!
Τράλα πίσω, λάλα εμπρός!
Μπήκα για καλά στα κέφια
φέρτε μου βιολιά και ντέφια!

Τραλαλά, τα χέρια πάνω
τα κτυπώ και γύρο κάνω.
Τραλαλά, κι όλοι γελούνε
παλαμάκια μου βαρούνε!

«Τραλαλά», 1988

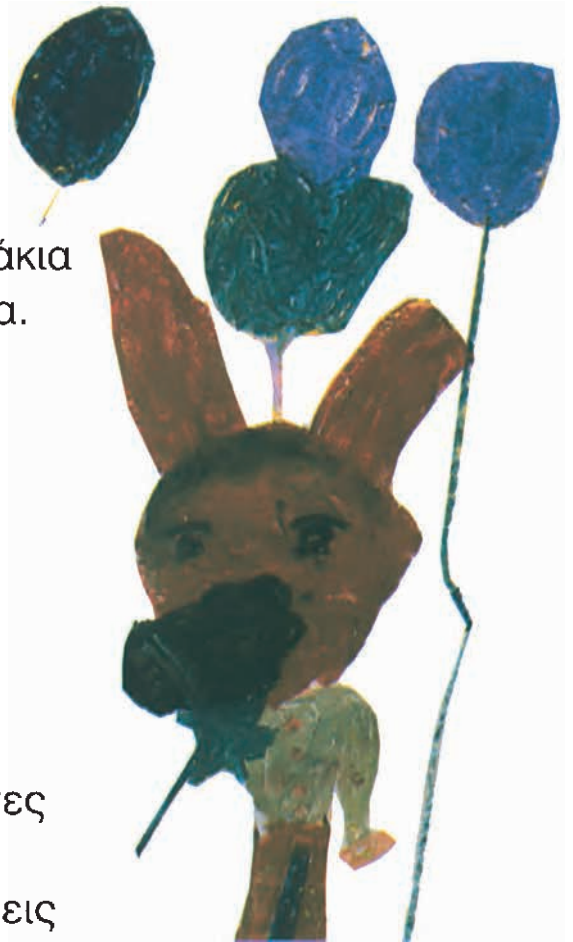

Καρναβάλι

Καρναβάλι - Καρναβάλι
όμορφο μας ήρθε πάλι
μάσκες - μάσκες τα παιδάκια
κέφι, γλέντι, τραγουδάκια.

Έγινε ο Λάκης λύκος
και αρνάκι ο Μιμίκος.
Ο Γιωργάκης αλογάκι
κι ο Χαράκης πιθηκάκι.
Μέλισσα η Φρειδερίκη
πεταλούδα η Ανδρονίκη.

Καρναβάλι, κι αστροναύτες
φέτος έκανες πολλούς.
Κρίμα όμως! να τους πάρεις
δεν μπορείς στους ουρανούς.

«5 βιβλία Παιδικής Ποίησης», 1994

Μαλαματένια πολιτεία

Ήταν κάποτε μια πολιτεία. Οι κάτοικοί της ήταν φτωχοί αγρότες και ψαράδες, μα ζούσανε αδελφωμένοι κι αγαπημένοι.

Δούλευαν σκληρά και σαν ερχόταν καμιά γιορτή, μαγειρεύανε οι νοικοκυρές ό,τι είχε η καθεμιά και μαζεύονταν όλοι και τρώγανε, πίνανε, χορεύανε και τραγουδούσαν σαν μια οικογένεια.

Ο Θεούλης τούς έβλεπε και τους χαιρόταν η ψυχούλα του, έτσι καλοί που ήταν. Γι' αυτό, σκέφτηκε να τους κάνει ένα δώρο που θα 'κανε τη ζωή τους πιο άνετη.

Έτσι λοιπόν, ένα βράδυ αποφάσισε να βρέξει χρυσάφι! Έβρεξε, έβρεξε τόσο, που όλη η πολιτεία έγινε μαλαματένια*. Γέμισαν οι αυλές, οι στέγες, οι δρόμοι, οι πλατείες και τα χωράφια και οι κάτοικοι θα μαζεύανε χρυσάφι σ' όλα τα χρόνια της ζωής τους χωρίς τελειωμό.

Ο καθένας, λοιπόν, από τους κατοίκους της πολιτείας, που 'γινε μαλαματένια, σκέφτηκε πως αν άρχιζε να μαζεύει πρώτα το χρυσάφι απ' την αυλή του γείτονα κι ύστερα το δικό του, θα

μαλαματένια = χρυσαφένια

μάζευε πιο πολύ, γιατί θα 'παιρνε κι αυτό του γείτονα.

Έτσι, το μυαλό τους όλο και δούλευε πώς να ξεγελάσει ο ένας τον άλλο και στο τέλος αυτό που πέτυχαν ήταν να κηρύξουν ανάμεσά τους έναν άγριο πόλεμο.

Τα πανηγύρια κι οι γιορτές ήταν πια ένα ξεχασμένο μακρινό παρελθόν. Η φιλία, η αγάπη και η ανθρωπιά, που τους έδεναν, χάθηκαν νικημένες ανάμεσα στον καυγά που έστησαν, τρώγοντας σαν σαράκι* την ευτυχισμένη εκείνη πολιτεία.

(Απόσπασμα)

«Αγία Νάπα... και πέρα», 1994

σαράκι = σκουλήκι που τρώει τα ξύλα

Το σπιτάκι

Μες στο λιβάδι το παχύ
πλάι στο ποταμάκι
θα κτίσω ένα σπιτάκι
με κόκκινη σκεπή.

Θα 'χει λουλούδια ολόγυρα
κι ολούθε πρασινάδες
παντού θα 'ν' ομορφάδες
παντού θα 'ν' ευωδιές.

(Απόσπασμα)

«Τραμπαλίσματα», 1983

Στην πολυκατοικία

Μας βάλαν μέσα σε κλουβί,
σε πολυκατοικία
και μας φωνάζουν διαρκώς
«παιδάκια ησυχία».
Να μην ενοχληθεί ο γείτονας,
αυτός ο από πάνω,
να μην ενοχληθεί ο γείτονας
κι αυτός ο από κάτω.

Μας βάλαν μέσα σε κλουβί,
μοντέρνα κατοικία,
μας παίρνουν από το αυτί
σαν γίνει φασαρία
και ενοχληθεί ο γείτονας,
αυτός που όλο φωνάζει
και ενοχληθεί η γειτόνισσα,
αυτή που όλο γκρινιάζει.

(Απόσπασμα)

Από το ανέκδοτο θεατρικό έργο
«Η Πρασινούπολη»

Της γειτονιάς μας η Παιδική Χαρά

– Ο χώρος πρασίνου στον άλλο δρόμο θα γίνει πάρκο για τα παιδιά, είπε μια μέρα ο μπαμπάς. Όπου να 'ναι βάζουμε μπρος.

Στην αρχή δεν πιστεύαμε στ' αυτιά μας κι όταν πια αρχίσανε δουλειά, τους παρακολουθούσαμε όλοι από κοντά. Η γειτονιά ήταν όλο «μπράβο» κι «εύγε» στο Δημαρχείο μας για την ωραία πράξη.

Μέρα τη μέρα προχωρούσε η δεντροφύτεψη, ανοίγονταν το 'να πίσω απ' τ' άλλο τα δρομάκια, έρχονταν τα παιχνίδια, στήνονταν, βάφονταν κι εμείς πάντα εκεί. Πότε κοιτώντας όλο λαχτάρα με τα μουτράκια κολλημένα στο τζάμι του αυτοκινήτου, καθώς μας πήγαινε η μαμά σχολείο, πότε σκαρφαλωμένοι στα κάγκελα, πάντα τα μάτια στην κλειδωμένη καγκελόπορτα με προσμονή.

Και να τη σήμερα, έτσι απλά, έτσι ξαφνικά, άνοιξε την πόρτα της και την αγκαλιά της της γειτονιάς μας η Παιδική Χαρά. Και ξεχειλίζει από παιδιά κι από φωνές και γέλια. Σαν σημαιούλες στο κατάρτι ανεμίζουνε τα χρωματιστά φουστανάκια και τα πουκαμισάκια

μας· φουσκώνουν όλο καμάρι.

Τέτοια χαρά έχω να πάρω από πολύ καιρό.
Έγινε απόψε η κάμαρή μου Παιδική Χαρά και το
κρεβάτι μου τραμπάλα και με πάει σαν αγκαλιά
πέρα δώθε και μ' αποκοιμίζει γλυκά:

Τραμπα-τραμπαλίζομαι
και γλυκά ζαλίζομαι
και σφαλνώ* τα βλέφαρα
αστεράκια για να ιδώ
πεταλούδα στο χορό.
Έλα, Ύπνε, να με πάρεις
να με πας στον ουρανό
συννεφάκια για να βρω
να με πάρεις σ' άλλα μέρη
να με πας και να με φέρεις.
Τραμπα-τραμπαλίζομαι
γλυκονανουρίζομαι.

(Απόσπασμα)

«Ιστορίες της μικρής Φιλίως», 1989

σφαλνώ = κλείνω

Γεωργία Φερωνύμου

Η χαρά

Όταν στα μάτια μου
φέγγουν αστέρια
τα δυο χειλάκια μου
βγάζουν ανθούς
μέσα στ' αυτάκια μου
ήχοι και ντέφια
παίζουν στα πόδια μου
τρελούς χορούς.

Όταν μου δίνουνε
μα κι όταν δίνω
όλα τριγύρω μου
είν' ομορφιά
όταν μου δίνουνε
μα κι όταν δίνω
όλα τριγύρω μου
είναι χαρά.

«Ηχοι, φως και χρώματα», 1991

Ο Βελονής κι ο Κιτρινοκούμπος

Για χρόνια, πολλά χρόνια, η Κλωστή κι ο Βελονής ήταν φίλοι αχώριστοι. Όπου πήγαινε ο ένας ακολουθούσε κι ο άλλος. Μαζί ξεκινούσαν μια δουλειά, μαζί σταματούσαν να ξεκουραστούν, μαζί την τέλειωναν.

Είδε τη μεγάλη τους φιλία ένα κιτρινοκούμπι και ζήλεψε.

Μια μέρα βρήκε την ευκαιρία την ώρα που περνούσε από σιμά του ο Βελονής και του είπε:

– Πόσο σε λυπάμαι! του ψιθύρισε. Δε βαρέθηκες να τη σέρνεις μαζί σου; του είπε και του έδειξε την κλωστή. Παράτησέ την και λίγο να ξελαφρώσεις. Μια χαρά θα τα καταφέρεις και μοναχός σου.

Ο Βελονής στάθηκε να ζυγιάσει στο μυαλό του τα λόγια του Κιτρινοκούμπι.

– Άκουσε που σου μιλώ, του ξανάπε και τον πλησίασε ακόμη περισσότερο. Σταμάτα αυτή την άχαρη δουλειά. Ζήσε και συ για λίγο ελεύθερος.

Ήταν τόσο γλυκά, τόσο πειστικά τα λόγια του Κιτρινοκούμπι, που κάνανε το Βελονή να τα

πιστέψει. Έτσι, σε μια καμπή απάνω στο ρούχο γλίστρησε τάχατες, κι άφησε μεσοστρατίς την Κλωστή. Πήδηξε έπειτα μ' ένα μεγάλο πήδο κι έγινε άφαντος.

– Ε, πού πας; του φώναξε η Κλωστή. Στάσου να πιαστούμε χέρι χέρι και να προχωρήσουμε μαζί.

Να σταθεί ο Βελονής! Έφευγε τόσο γρήγορα που στη βιασύνη του χάθηκε σε μια σχισμή στο πάτωμα.

Μεσοστρατίς έμεινε κι η ράφτρα. Έψαξε δω, έψαξε κει. Πουθενά ο Βελονής.

Σαν είδε πως άδικα έψαχνε, πήρε απ' το κουτί ένα άλλο βελόνι. Κι αφού τράβηξε προσεκτικά την Κλωστή, την πέρασε και συνέχισε το ράψιμο.

Πέρασαν μερικές μέρες κι ο Βελονής κρυμμένος στη σχισμή άρχισε να νιώθει μοναξιά. Άσε που το μοναδικό του ματάκι πήγαινε να κλείσει από τις σκόνες και κινδύνευε να χάσει το φως του.

– Τι πήγα να κάνω! έλεγε και τα έβαζε με τον εαυτό του. Αυτός ο Κιτρινοκούμπης με παρέσυρε, έσφιγγε και ξανάσφιγγε τα χειλάκια του με στενοχώρια.

– Αχ και να μ' έβρισκε η ράφτρα! παρακαλούσε.

Θες από τα παρακάλια του, θες γιατί έπεσε μια μέρα απάνω του μια ηλιαχτίδα, το πρόσεξε η ράφτρα.

– Αφιλότιμο, πού πήγες και μου κρύφτηκες; είπε και το σήκωσε στο χέρι της.

Κι επειδή ήταν ένα πολύ χρήσιμο βελόνι, του καθάρισε με προσοχή το βελονοματάκι του και το 'ριξε στο κουτί.

Όλο το απόγευμα έλεγε και ξανάλεγε στ' άλλα αδερφάκια του την ιστορία του. Και μόνο σαν βράδιασε έκλεισε το βελονοματάκι του και κοιμήθηκε γλυκά γλυκά.

Πρωί πρωί το πήρε η ράφτρα κι αφού του πέρασε μια ολοπράσινη κλωστή άρχισε να ράβει.

Αυτή τη φορά έτρεχε και τραβούσε πίσω του την κλωστή, λες κι ήτανε το πιο όμορφο βάρος της ζωής του.

Έτυχε να συναντήσει στο δρόμο του τον Κιτρινοκούμπη, που κάτι γύρεψε να του πει.

Ο Βελονής όμως τον παραμέρισε μ' ευγένεια και συνέχισε το δρόμο του ευχαριστημένος.

«Μικρές ιστορίες και παραμύθια», 1985

Ο Ριρίκος Κοκορίκος

Ο Ριρίκος κι η Ριρίκα
κι η Ριρή με καλαθάκια
κατεβήκανε στον κήπο
να μαζέψουν λουλουδάκια.

Οι κοτούλες κι οι κοκόροι
ψάχνανε απ' την αυγή
σε βουνάρια από σκουπίδια
για φαγί, γλυκό φαγί.

«Κικιρίκου» ελαλούσε
ένας γίγας* πετεινός.
«Κουκουρίκου» αντιλαλούσε
κι ένας άλλος, μα βραχνός.

Ξάφνου, κλάματα και θρήνοι,
για κακό μεγάλο ελέγαν.
Τσακωθήκαν οι κοκόροι
κι οι κοτούλες τους εκλαίγαν.

Μες στη μέση τους πετιέται
ο Ριρίκος και τους δίνει
μπάτσους και γροθιές κι ορμούνε
κατά πάνω του κι εκείνοι.

Και κτυπάει και κτυπιέται
κι είν' ο Ρίκος κοκορίκος.
Κι η Ριρίκα κι η Ριρίτσα
–γέλια, γέλια, Θε, τι γέλια!–
του φωνάζουν: «Γεια σου Ρίκο,
γεια σου Ρίκο, Κοκορίκο!»...

Περιοδικό «Το Κυπριόπουλο», 1948

γίγας = γίγαντας

[Το σκυλάκι]

Θα θέλατε, ίσως, να μάθετε με ποιο τρόπο αποχτήσανε το σκυλάκι τους η Άννα και η Μαρία.

Ένα απόγευμα, λοιπόν, πριν από ένα χρόνο περίπου, όπως γυρίζανε τα κορίτσια από το πάρτι μιας φίλης τους, ακούσανε ένα κλάμα.

– Μοιάζει κάτι ανάμεσα σε κλάμα μικρού σκύλου και γάτου, παρατήρησε η Μαρία.

– Αλήθεια, δεν μπορούμε να το ξεχωρίσουμε! πρόσθεσε κι η Άννα.

Πλησιάσανε στην άκρη του δρόμου και αφουγκραστήκανε.*

Μεσολάβησε σιωπή.

– Θα 'ναι κάποιο γατάκι ξεπεσμένο από τη μάνα του, φώναξε τώρα η Μαρία.

– Κι όμως, πιο πολύ μοιάζει με σκυλάκι, είπε η Άννα με μεγαλύτερη σιγουριά.

Οι καρδιές τους αρχίσανε τώρα να χτυπούν με λαχτάρα.

αφουγκράζομαι = ακούω με προσοχή

Το κλάμα συνέχισε ν' ακούγεται από το διπλανό αυλάκι. Προσπαθήσανε να το εντοπίσουνε. Και να που ψάχνοντας μέσ' από πυκνά αγριόχορτα ανακαλύψανε ένα σκυλάκι!

Τόσο δα μικρό που χωρούσε στις δυο παλάμες. Και πόσο όμορφο ήτανε! Είχε ένα μικρούτσικο άσπρο κεφαλάκι με βούλες μπεζ στ' αυτάκια. Ο λαιμός του συνέχιζε στο ίδιο μπεζ χρώμα, όμως πιο σκούρο. Στη ράχη του είχε μια φαρδιά καφέ λωρίδα. Το στήθος και το υπόλοιπο κορμί του ήτανε κάτασπρα με δυο μεγάλες καφέ βούλες κάτω απ' την κοιλιά του. Η μικρή ουρίτσα του ήταν επίσης άσπρη.

Μόλις η Μαρία το σήκωσε στις δυο παλάμες της, έπαψε το σκούξιμο.

– Λες, Μαρία, να κατάλαβε πως βρίσκεται σε καλά χέρια; διερωτήθηκε η Άννα.

Ήθελε μ' αυτό να δείξει πως θα το ποθούσε να το κρατήσουνε. Μαζί ήταν ένας πλάγιος τρόπος να μάθει, χωρίς να ρωτήσει, αν και η αδελφή της συμφωνούσε να το πάρουνε στο σπίτι τους.

Σ' αυτό την απάλλαξε η Μαρία ξεφωνίζοντας με ενθουσιασμό:

– Δώσε μου το μαντίλι σου να το τυλίξουμε για να ζεσταθεί. Ωστόσο το πάρουμε σπίτι!...

Η μητέρα κι ο πατέρας τους το λυπηθήκανε κι αυτοί. Πιο παλιά – όταν ακόμα ήτανε πολύ μικρές – ένα αυτοκίνητο είχε χτυπήσει τον αγαπημένο τους σκύλο, το Μαξ. Τους είχε κοστίσει πολύ ο άδικος χαμός του. Από τότε συμφωνήσανε πως δε θα έπρεπε να πάρουνε άλλο...

Τώρα, για την τελική απόφαση θα βάραινε και η γνώμη του παππού. Στερήθηκε για πολύ καιρό ένα σκυλάκι. Κι αν το επιθυμούσε, δεν τολμούσε να το ζητήσει ο ίδιος! Όμως, ένα καινούριο σκυλάκι θα ήταν ένας πιστός φίλος και σύντροφος στις ώρες της μοναξιάς του.

Με ύφος σοβαρό κατέληξε:

– Πιστεύω πως στη σημερινή εποχή ένα καλό σκυλί είναι χρήσιμο, ακόμα και για την ασφάλεια του σπιτιού!

Άλλο που δε θέλανε τα κορίτσια! Έτσι, επίσημα καλοδεχτήκανε όλοι το Μαξ. Με αυτό το όνομα βαφτίσανε το νέο τους «φίλο», για να τους θυμίζει τον αγαπημένο τους που χάσανε.

Στο μεταξύ η Μαρία κι η Άννα σκουπίσανε προσεχτικά με ένα στεγνό ρούχο το κορμί του ζώου και το τυλίξανε καλά σε μια πρόχειρη φανέλα για να ζεσταθεί.

Του βάλανε σε μια κούπα φρέσκο γάλα, που

το βράσανε λίγο. Και ο Μαξ άρχισε να το
ρουφάει λαίμαργα.

– Πόσο θα πεινούσε το κακόμοιρο! είπε
πονετικά η Άννα.

– Μπορούσε να πεθάνει από το κρύο!
πρόσθεσε κι η Μαρία.

(Απόσπασμα)

«Τα παιδιά τολμούν», 1997

Πραματευτής και μάγειρας

Ένας νιος πραματευτής, παλικάρι ίσαμε 'κει ψηλό, γυρνούσε από χωριό σε χωριό διαλαλώντας την πραμάτεια του:

“Βελονάκια, ψαλιδάκια,
κτένες όλων των ειδών,
τα καλύτερα του κόσμου
ψιολόγια* εγώ πουλώ.”

Στο άκουσμα της φωνής του, τρέχανε οι κοπέλες κι οι κυράδες ν' αγγίξουν τις πραμάτειες και να διαλέξουν μαντίλες κι ό,τι άλλο ήθελαν. Σωστό πανηγύρι γινόταν όπου έφτανε ο νιος πραματευτής. Κάποτε έφτασε σ' ένα μακρινό χωριό. Κουρασμένος, αφού ξεπούλησε την πραμάτεια του, ζήτησε κάπου να ξαποστάσει αυτός και τ' άλογό του.

– Στου κυρ Νίκαρου του ταβερνιάρη να πας, του 'παν οι χωριανοί και του 'δειξαν τη μοναδική ταβέρνα του χωριού.

Έδεσε κάπου τ' άλογό του και μπήκε στην ταβέρνα με μια πείνα, που θα 'τρωγε ό,τι κι ό,τι θα 'βρισκε μπροστά του! Μα για κακή του τύχη είχαν τελειώσει όλα τα φαγητά.

ψιολόγια = μικροπράγματα

– Αυγά μονάχα έχω, είπε με τη χοντρή φωνάρα του ο κυρ Νίκaros. Αν σου κάνουν, τα ψήνω.

– Ας είναι, είπε οπραματευτής. Μαγείρεψε όσα ακριβώς κάνουν για ένα γρόσι.

Δεν έπεφταν και λίγα τότε για ένα γρόσι. Οκτώ ολόκληρα αυγά μαγείρεψε ο Νίκaros. Τα έψησε καλά καλά πάνω στη φωτιά και τα σέρβιρε στον πελάτη του. Οπραματευτής τα 'φαγε με μεγάλη όρεξη, πίνοντας και μυρωδάτο κρασί που του 'φερε ο κυρ Νίκaros. Πριν καλά καλά όμως τελειώσει το φαγητό του, φωνές και σαματάς ακούστηκαν έξω από την ταβέρνα.

κι ήπιε το κρασί του ζήτησε και το λογαριασμό. Μα τι να δει! Με τέτοιο λογαριασμό θα 'πρεπε να 'τρωγε μια ολόκληρη βδομάδα! Ζήτησε λοιπόν εξηγήσεις από τον ταβερνιάρη, που δε δυσκολεύτηκε καθόλου να βάλει σ' εφαρμογή το πονηρό σχέδιό του!

– Πέρασε ένας χρόνος από τότε που 'φαγες τ' αυγά, τον θύμησε ο πονηρός γέρος. Αν εκείνα τ' αυγά τα 'βαζα σε κλώσα, θα 'βγαιναν οκτώ κοτόπουλα. Τα κοτόπουλα θα γίνονταν κότες, που με τη σειρά τους στο χρόνο θα γεννούσαν από εκατό αυγά. Μου χρωστάς, λοιπόν, οκτακόσια οκτώ αυγά. Αυτός είν' ο λογαριασμός σου.

Σαστισμένος οπραματευτής με το λογαριασμό του μάγειρα, του 'πε:

– Εγώ δε σου δίνω τόσα λεφτά. Θα πάμε στο δικαστή κι αυτός θα αποφασίσει.

Και δω που τα λέμε, μια σωστή περιουσία ζητούσε απ' τονπραματευτή ο πονηρός γεροντάκος.

Πήγαν, λοιπόν, στο δικαστήριο. Πρωί πρωί την άλλη μέρα ο δικαστής, ο μάγειρας κι ένα σωρό χωριανοί βρίσκονταν στη θέση τους. Μα οπραματευτής πουθενά! Αργούσε να φανεί.

Περίμεναν, περίμεναν κι εκεί που όλοι άρχισαν να πιστεύουν πως οπραματευτής

το 'χε σκάσει από το χωριό να σου τον που μπαίνει βιαστικός στο δικαστήριο!

– Τι έκανες άνθρωπέ μου και περιμένουμε εδώ τόσες ώρες; είπε με θυμό ο δικαστής.

– Με συγχωρείτε, κύριε δικαστά μου. Μου 'τυχε μια δουλειά που δεν μπορούσα να την αφήσω.

– Λέγε, λοιπόν, τι δουλειά ήταν αυτή που σ' έκανε ν' αργήσεις;

Όλοι τον κοιτούσαν περίεργα και θυμωμένα, βέβαιοι πως ο δικαστής δε θ' αργούσε να τον καταδικάσει.

– Να σας πω, είπε μισογελώντας πονηρά οπραματευτής. Καθώς ερχόμουνα εδώ, συνάντησα στο δρόμο μου ένα γεωργό.

Έψηνε το σπόρο που θα 'σπερνε στο χωράφι του και με παρακάλεσε να τον βοηθήσω. Μέχρι να βράσει ο σπόρος και να τον φορτώσουμε στ' άλογα πέρασε η ώρα.

Τα μάτια του δικαστή έγιναν κατακόκκινα από θυμό. Κτύπησε δυνατά το χέρι του στο τραπέζι κι η φωνή του ακούστηκε βροντερή σαν κεραυνός:

– Δε φτάνει που μας έστησες τόσες ώρες να σε περιμένουμε, ήρθες εδώ και μας κοροϊδεύεις; Βλαστάνει ποτέ το ψημένο σιτάρι;

– Πώς δε βλαστάνει, κύριε δικαστά μου; απάντησε οπραματευτής. Αν τα βρασμένα αυγά μπορούν να βγάλουν κοτόπουλα, τότε κι ο ψημένος σπόρος δίνει σιτάρι.

– Δίκιο έχει οπραματευτής. Δίκιο έχει. Άρχισαν να λένε ένας ένας οι χωριανοί μεταξύ τους.

– Δίκιο έχει οπραματευτής, είπε κι ο δικαστής, κτυπώντας τη μεγάλη του κουδούνα! Καταδικάζω τον ταβερνιάρη να πληρώσει οκτώ αυγά, γιατί μας παρέσυρε σε τέτοια γελοία δίκη.

Αν ποτέ λοιπόν κι εσείς περάσετε από 'κείνο το χωριό και φάτε αυγά, μην ξεχάσετε το λογαριασμό. Μπορεί ν' αυγατίσει*.

«Κυπριακά παραμύθια που άφησαν εποχή», 1994

αυγατίζω = μεγαλώνω, αυξάνω

Το γαλάζιο μπαλόني

Ήταν μια φορά ένα παιδί, που αγόρασε ένα γαλάζιο μπαλόني από κάποιο πανηγύρι. Το μπαλόني ήταν δεμένο σε μια μακριά κλωστή. Το παιδί πέρασε την κλωστή στο χέρι του σαν βραχιόλι κι έτρεχε πάνω κάτω. Το μπαλόني κουνιόταν πέρα δώθε στον αέρα και το παιδί γελούσε. Ξαφνικά όμως το παιδί ένιωσε το βραχιολάκι της κλωστής να γλιστράει απ' το χέρι του και την ίδια στιγμή είδε το μπαλόني που πήρε δρόμο για τον ουρανό. Σήκωσε τα χεράκια του να το προλάβει, μα δεν τα κατάφερε. Το μπαλόني ανέβαινε κι όλο ανέβαινε ψηλότερα και γινόταν όλο και πιο μικρό. Το παιδί έβαλε τα κλάματα:

– Θέλω το μπαλόني μου, θέλω το μπαλόني μου!

Μα κανένας δεν μπορούσε να βοηθήσει. Το μπαλόني είχε πια ανεβεί στα σύννεφα. Τότε το παιδί κάθισε σε μια γωνιά, έβαλε το κεφάλι στις παλάμες και συνέχισε να κλαίει δυνατά. Έκλαιγε ώρα πολλή. Όταν όμως σήκωσε ξανά το κεφάλι και κοίταξε τον ουρανό, τι νομίζετε

πως είδε; Το γαλάζιο μπαλόني! Το γαλάζιο μπαλόني πετούσε τώρα πιο χαμηλά και φαινόταν σιγά σιγά πιο μεγάλο. Τώρα πλησίαζε πιο κοντά, ώσπου ήρθε δίπλα στο παιδί. Το παιδί σάστισε. Άρπαξε την κλωστή και την έδεσε πολύ σφιχτά –βραχιολάκι– γύρω απ’ τον καρπό του χεριού του. Και τότε έγινε κάτι, που κανείς δεν το περίμενε. Το μπαλόني άρχισε να ανεβαίνει πάλι και μαζί του ανέβαινε και το παιδί.

– Ε! Πού με πας; του λέει το παιδί.

– Σε πάω σε άλλες χώρες να δεις κάτι παιδιά που κλαίνε, είπε το γαλάζιο μπαλόني.

– Σίγουρα θα έχασαν κι αυτά τα μπαλόνια τους, είπε πάλι το παιδί.

– Θα δεις.

Έτσι, το ταξίδι άρχισε. Το παιδί και το μπαλόني πέρασαν πάνω από βουνά και δάση, θάλασσες και ποτάμια.

– Ετοιμάσου, κατεβαίνουμε, λέει σε μια στιγμή το μπαλόني.

Έτσι, κατέβηκαν σ’ έναν κάμφο, που δεν είχε ούτε δέντρα, ούτε φυτά· μόνο άμμο. Εκεί ήταν πολλά παιδιά, που έκλαιγαν. Ο μικρός μας φίλος πλησίασε τα παιδιά και τα ρώτησε:

– Γιατί κλαίτε;

Εκείνα τον κοίταξαν λυπημένα και απάντησαν:

– Δεν έχουμε φαΐ και πεινάμε.

– Πεινάτε!

– Ναι, πεινάμε πολύ.

– Και δεν έχετε φαΐ!

– Όχι, δεν έχουμε.

Ο δεύτερός τους σταθμός ήταν σε μια χώρα, που έβγαζε φλόγες. Τα παιδιά εκεί πάλι έκλαιγαν.

Όταν ο μικρός μας φίλος τα ρώτησε γιατί έκλαιγαν, αυτά είπαν:

– Ο πατέρας μας σκοτώθηκε. Εδώ έχει πόλεμο.

Το παιδί και το μπαλόκι επισκέφτηκαν κι άλλες χώρες. Να, τι άκουσε από τα παιδιά που ζουν εκεί:

– Κλαίμε, γιατί δεν έχουμε σπίτι.

– Εμείς δεν έχουμε μανούλα. Πέθανε.

– Εμείς κλαίμε γιατί δεν μπορούμε να πάμε στο σχολείο. Πρέπει να δουλέψουμε για να ζήσουμε.

Το παιδί έφυγε σκεφτικό.

– Τώρα θα σε πάω πίσω στη χώρα σου, του είπε το μπαλόني.

Έτσι κι έγινε. Πέταξαν γρήγορα πάνω από βουνά και κάμπους, θάλασσες και ποτάμια και γύρισαν πίσω. Το μπαλόني και το παιδί κατέβηκαν σιγά σιγά.

«Πόσο ανόητο είμαι που έκλαιγα για ένα μπαλόني», σκέφτηκε το παιδί.

– Σ' αφήνω τώρα, γεια σου, είπε το μπαλόني κι άρχισε ν' ανεβαίνει πάλι αργά στον ουρανό.

Το παιδί το κοίταξε που πετούσε μακριά του κι άρχισε πάλι να κλαίει και να φωνάζει:

– Θέλω το μπαλόني μου, θέλω το μπαλόني μου...

«Η πιο ωραία γλώσσα», 1987

Να ξηλειφτεί ο πόλεμος

Να ξηλειφτεί* ο πόλεμος, η ρίζα τζι η γενιά του.
Εμπρός, παιδικιά, να στήσουμεν πόλεμον του πολέμου!
Κάμετε τ' άρματα σταχτόν τζιαι δώστε τα τ' ανέμου,
για να γλιτώσει ο γονιός για πάντα τα παιδικιά του.

(Απόσπασμα)

«Που την αρκήν ως την υστερκάν», 1978

να ξηλειφτεί = να καταργηθεί, να μην υπάρχει πια

Τι θα γίνω

Συζητούν τις εκθέσεις τους σήμερα τα παιδιά στην τάξη κι όλοι έχουν πάρει φόρα λες κι έχουν μεγαλώσει κατά δεκαπέντε χρόνια ο καθένας. Μιλούν για το τι θέλουν να γίνουν.

Κορδώνει ο Στρατής και φαντάζεται πως είναι κιόλας καπετάνιος σε καράβι εμπορικό ή σε ψαροκάικο... Μόνο η στολή με τα χρυσά κουμπιά τού λείπει.

Κάνει το σοφό και τον πολύξερο ο Αντώνης, γιατί λέει πως ξέρει κάθε δέντρο και κάθε λουλούδι με τ' όνομά του. Θα κάνει, λέει, ένα περιβόλι-αγρόκτημα που όμοιό του να μην είν' άλλο.

Ζωολογικό κήπο μάς κουβάλησε με τη φαντασία του ο Σοφοκλής. Θα γίνει λέει κτηνοτρόφος ή αν τα καταφέρει μπορεί και κτηνίατρος.

Η Μαριγώ μάς μοσχομύρισε με τα λογής λογής γλυκά που θα φτιάχνει στο μικρό της εργοστάσιο.

Το φαντάζεται, λέει, να λειτουργεί με μόνο δικά μας προϊόντα...

Η Σοφία δεν αλλάζει γνώμη με τίποτα. Θα γίνει, λέει, δασκάλα. Εχτός που της αρέσουν

τα παιδιά... καμαρώνει ακόμα λέγοντας πως... της πάει κιόλας τούτο το επάγγελμα. Ε... αυτό, πρώτη φορά ακούστηκε...

Η Δώρα επιμένει πως, όσα και να της τάξουνε, δεν πρόκειται να ζορίσει τον εαυτό της. Αυτή, λέει, θα μείνει οικοκυρά. Αλλά... να εξηγούμαστε... επαγγελματίας οικοκυρά.

Ο Γιάννης χαζεύει από ώρα εδώ κι εκεί και δεν πήρε μέρος στη συζήτηση. Ο δάσκαλος τον πρόσεξε και του 'πε:

– Εσύ, Γιάννη, δεν αποφάσισες ακόμα;

– Πώς... αποφάσισα... δηλαδή... κόμπιασε ο Γιάννης... καλύτερα να μη σας πω... θα γελάσετε.

– Μα... μας ενδιαφέρει, θέλουμε ν' ακούσουμε, επέμενε ο δάσκαλος.

– Θα γίνω... Ακαθιώτης.

– Κι είναι αυτό επάγγελμα;

– Όχι, αλλά είναι όλα τα άλλα επαγγέλματα μαζί... Να, ακόμα κι οι δάσκαλοι, που ήταν πάρα πολλοί στο χωριό μου, ήτανε και λίγο γεωργοί και λίγο κτηνοτρόφοι και λίγο ψαράδες και λίγο επιχειρηματίες και λίγο γιατροί και... τέλος πάντων... λίγ' απ' όλα.

– Πολυτεχνίτες να πούμε! Σημείωσε ο δάσκαλος.

– Ναι, κύριε... Μόνο που στους Ακαθιώτες δεν εφαρμοζόταν το «πολυτεχνίτης και γερημοσπίτης», γιατί άντρες και γυναίκες ήταν πολύ καλοί νοικοκύρηδες.

– Αυτό, παιδί μου,... είναι πολύ σπουδαίο!

– Γι' αυτό, κύριε, κι επειδή κουβαλώ στις φλέβες μου τούτη την καταγωγή, λέω να γίνω... Ακαθιώτης.

– Μακάρι, παιδί μου, σου το εύχομαι. Και φυσικά, όχι ένας Ακαθιώτης της... διασποράς, αλλά με έδρα σου... την Ακανθού.

– Το ελπίζω, κύριε, είπε με σιγουριά ο Γιάννης.

(Απόσπασμα)

«Παίζοντας θυμούμαι», 1991

[Ο σκαντζόχοιρος]

Ο Φανούρης πήγαινε στην τετάρτη τάξη του Δημοτικού. Πρώτος σ' όλα τα μαθήματα και στις γυμναστικές ασκήσεις, και κάποτε στις τρέλες!

Μια μέρα βρήκε ένα σκαντζόχοιρο. Με τη βοήθεια του Παντελή, του φίλου του, τον τοποθέτησαν σ' ένα χάρτινο κιβώτιο των παπουτσιών και τον έβαλαν στο συρτάρι της έδρας της δασκάλας τους. Όταν άνοιξε το συρτάρι η κυρία Πόπη, μπήχτηκαν τα δάχτυλά της στις βελόνες του και μάτωσαν. Θύμωσε πολύ και κάλεσε τον "ένοχο" να ομολογήσει. Ο Παντελής απ' το φόβο του έβαλε τα κλάματα, ενώ ο Φανούρης ούτε που κουνήθηκε απ' τη θέση του.

Κάλεσε τον Παντελή να έρθει στην έδρα. Τον μάλωσε, κι αυτός, με κατεβασμένο το κεφάλι, γύρισε πίσω στη θέση του, χωρίς όμως να προδώσει το φίλο του.

– Σου άρεσε τώρα που τρύπησα τα δάχτυλά μου, είπε η δασκάλα, ενώ τα σκούπιζε, λερώνοντας το καθαρό μαντιλάκι της.

Ο Φανούρης δεν άντεξε την αδικία που γινόταν σε βάρος του φίλου του! Πετάχτηκε αμέσως πάνω.

– Κυρία, εγώ το 'κανα με τη βοήθεια του Παντελή. Αλλά εγώ βρήκα το σκαντζόχοιρο κι ήταν δική μου ιδέα!

Ο Φανούρης ζήτησε συγγνώμη και υποσχέθηκε να μην ξανασυμβεί. Η ανησυχία όμως φαινόταν στο παιδικό του πρόσωπο.

– Κυρία, δε θα το μαρτυρήσετε στους γονείς μου;

– Όχι, Φανούρη μου! Απ' τη στιγμή που αναγνώρισες το λάθος σου και ζήτησες συγγνώμη δε θα το μαρτυρήσω.

– Κυρία, πιστέψτε με, δεν ήθελα να τρυπήσετε τα δάχτυλά σας.

– Είμαι περίεργη, Φανούρη· από πού τον ξετρύπωσες τέτοια εποχή, αφού τώρα οι σκαντζόχοιροι κρύβονται στις φωλιές τους.

Τον βρήκα τυχαία στο βουνό ανάμεσα σε κάτι θάμνους.

– Όταν σχολάσεις, θα τον πάρεις εκεί που τον βρήκες, έτσι;

Για μια στιγμή το μάθημα ξέφυγε απ' την αριθμητική και ασχολήθηκε με το σκαντζόχοιρο.

– Ξέρετε, παιδιά, να μου πείτε γιατί ο σκαντζόχοιρος έχει αυτά τα πυκνά αγκάθια;

– Εγώ, κυρία, πετάχτηκε μεμιάς ο Φανούρης.

– Πες μου, εσύ, εφ' όσον είσαι κι ο ένοχος!

– Για να αμύνεται απ' τους εχθρούς του.

– Μπράβο, Φανούρη! Και πρόσθεσε: Λοιπόν, παιδιά! Ο σκαντζόχοιρος είναι ένα δειλό κι αγαθό ζώο. Βλέπετε το καημένο πώς τρόμαξε και έκρυψε το κεφάλι του!

– Εγώ δε βλέπω, διαμαρτυρήθηκε ένα κορίτσι στο τέλος της τρίτης σειράς με ξανθές πλεξούδες και γαλάζιους φιογκούς.

– Ελάτε εδώ όλοι γύρω από την έδρα να τον δείτε.

Σηκώθηκαν όλοι, φρόνιμα, φρόνιμα, κι έκαναν έναν κύκλο γύρω από την έδρα.

– Παιδιά! Ο σκαντζόχοιρος έχει ισχυρή όσφρηση και καλή όραση. Τρέφεται με έντομα, σκουλήκια, βατράχους, φίδια και φρούτα. Τα μικρά του δεν έχουν αυτό το σκληρό τρίχωμα, είπε, δείχνοντας τις σκούρες μακριές βελόνες του. Αργότερα γίνονται σκληρές. Ζει σε θάμνους και σε δασώδεις περιοχές. Λοιπόν! Μου 'ρθε μια ιδέα! Αύριο, αν είστε καλά παιδιά, θ' ανεβούμε όλοι στο βουνό και θα μας οδηγήσει ο Φανούρης στη φωλιά του! Να τον αφήσουμε και να γυρίσουμε πίσω.

Έτσι κι έγινε.

(Απόσπασμα)

"Οι λαλέδες του Πενταδάκτυλου", 1994

Ο Καβαλάρης

«Χίλα! χίλα! χοπ! χοπ! χοπ!
Τόπο κι είμαι βιαστικός».

Ο μικρούλης ο Τοτός,
στο μπαστούνι του καβάλα,
κορδωτός, καμαρωτός,
μια και αρχίζει την τρεχάλα.

«Χίλα! χίλα! χοπ! χοπ! χοπ!
Τόπο κι είμαι βιαστικός».
Τρόμαξε και το σκυλί,
που κοιμόταν στην αυλή.
Σαστισμένο αναρωτιέται:
«τι να τρέχει;» συλλογιέται.

Θύμωσε κι ο πετεινός
ο στρατάρχης ο τρανός.
Πώς; χωρίς να τον ρωτήσουν
τέτοιο πόλεμο ν' αρχίσουν;

«Χίλα! χίλα! χοπ! χοπ! χοπ!
Τόπο κι είμαι βιαστικός».
Τα φτωχά τα λαγουδάκια,
κει που τρώγαν χορταράκια,
ξαφνιαστήκανε και κείνα
κι όλα ασάλευτ' απομείναν.

Στύλωσαν τ' αυτάκια τους,
ταπ! τα ποδαράκια τους,
και σαν να 'ν' κυνηγημένα,
πάει χαθήκαν τα καημένα.

«Χίλα! χίλα! χοπ! χοπ! χοπ!
Τόπο κι είμαι βιαστικός».

Κι ο Τοτός μας πια ποζάρει.
«Τόπο για τον καβαλάρη!
«Χίλα! χίλα! χοπ! χοπ! χοπ!
Τόπο κι είμαι βιαστικός».

(Αποσπάσματα)

*Περιοδικό «Κυπριόπουλο»,
τόμος Α', 1945 - 1946*

Μια φορά κι έναν καιρό

Μια φορά κι έναν καιρό, σ' έναν πλανήτη μικρό που τον έλεγαν Γη, βρέθηκαν πολλά ζώα μαζί. Ζώα μικρά και μεγάλα, αδύναμα μα και δυνατά.

Άλλο καμάρωνε την ομορφιά του, άλλο τη δύναμή του, άλλο τη γρηγοράδα του.

Κάποιο ζώο – έτσι για γούστο – έριξε μια ιδέα.

– Αδέλφια, τι λέτε; Δε δίνουμε βραβείο στο καθένα, ανάλογα με τα χαρίσματά του;

Η ιδέα άρεσε σ' όλα τα ζώα.

– Να δώσουμε! Να δώσουμε! φώναξαν όλα μαζί μ' ένα στόμα.

Έτσι, αναθέσανε στην ίδια τη Γη να τους βρει για κάθε περίπτωση το νικητή.

Πόσο αγωνιούσαν τα ζώα! Το καθένα πίστευε πως είχε πολλά χαρίσματα.

Όταν ήρθε η ώρα, ανέβηκε η Γη ψηλά και με επιβλητική φωνή είπε:

– Ζώα μικρά και μεγάλα, το ξέρω πως έχετε πολλά χαρίσματα. Θα δώσω όμως στο καθένα σας από ένα βραβείο για το πιο σπουδαίο του

χάρισμα. Και πρώτα πρώτα να έλθει εδώ το πιο δυνατό ζώο.

Σηκώθηκε ο άνθρωπος από τη θέση του. Πάντα περηφανευόταν για τη δύναμή του. Την ίδια όμως στιγμή ανέβηκε και το λιοντάρι και είπε με τη βροντερή του φωνή:

– Κάθισε κάτω, άνθρωπέ μου. Κι αν αμφιβάλλεις για τη δύναμή μου, κόπιασε να λογαριαστούμε.

Μαζεύτηκε ο άνθρωπος στο πετσί του και κάθισε αμίλητος στη θέση του.

Χειροκρότησε η Γη, χειροκρότησαν και τα άλλα ζώα κι έδωσαν το βραβείο της δύναμης στο λιοντάρι.

Ύστερα φώναξε η Γη:

– Να έρθει το πιο εργατικό ζώο.

Και πάλι έκαμε να σηκωθεί ο άνθρωπος, αλλά τον πρόλαβε το μυρμήγκι κι η μέλισσα.

– Εγώ παινεύομαι πως είμαι δουλευτής, είπε το μυρμήγκι. Απόδειξη, έχω ολόχρονα τροφή. Ρώτα όμως τον κύριο Άνθρωπο, πόσοι απ' αυτούς πεθαίνουν ολόχρονα απ' την πείνα;

Τα ίδια είπε κι η μέλισσα και πρόσθεσε:

– Απόδειξη το μέλι μου. Θρέφει ακόμα και τους ανθρώπους!...

Έδωσε ύστερα η Γη κι άλλα βραβεία. Το βραβείο της γρηγοράδας το πήρε το ζαρκάδι, ο λαγός, ακόμα και το γεράκι...

Άρχισε τότε ο άνθρωπος να απελπίζεται. Έχει γούστο να μην πάρω κανένα βραβείο, συλλογιζόταν. Ακόμα και η κουτσή καμήλα πήρε βραβείο, συλλογιζόταν. Βραβεύτηκε για το πείσμα της. Το ελάφι για τη σβελτάδα του, το παγώνι για την ομορφιά του και τ' άλλα ζώα πήραν διάφορα άλλα βραβεία...

Κι επιτέλους άκουσε τη Γη να φωνάζει:

– Να έρθει το ζώο με το λογικό και το σοφό μυαλό!

Κανένα ζώο δεν κουνήθηκε απ' τη θέση του. Παρά μόνο το ένα κοίταζε το άλλο. Ήταν φανερό πως πρώτη φορά άκουαν αυτά τα χαρίσματα.

Σηκώθηκε τότε ο άνθρωπος καμαρωτός καμαρωτός και πήγε να πάρει το βραβείο του.

Άδικα όμως περίμενε. Η Γη αντί να του το δώσει του είπε σοβαρά:

– Άνθρωπέ μου λογικέ, αλλά άμυαλε! Σου έδωσα όλα τα αγαθά μου. Εσύ όμως δε με αγαπάς. Δεν αγαπάς τη μεγάλη σου πατρίδα. Ό,τι χτίζεις το χαλάς. Λυπούμαι, πρόσθεσε η Γη, μα δεν μπορώ να σου δώσω ούτε κι αυτό το βραβείο.

Πόση ταπείνωση και ντροπή ένωσε ο άνθρωπος! Έσκυψε το κεφάλι και έκλαψε πικρά.

Όταν τον είδε η Γη να κλαίει, τον λυπήθηκε και του είπε με τη γλυκιά φωνή της:

– Άνθρωπέ μου! Μη λυπάσαι!

Έχεις θέληση. Μπορείς μ' αυτήν να πετύχεις πολλά.

Έχεις καρδιά. Μπορείς, αν θέλεις, να μάθεις να αγαπάς.

Έχεις την ελπίδα. Μ' αυτήν μπορείς να ανέβεις ψηλά!

(Απόσπασμα)

«Παιδική Φιλολογία», 1990

Το γινάτι θγάζει μάτι

Δυο κατσίκες σαν βρεθήκαν
σε γεφύρι στενωπό,
δε χωρούσε να περάσουν
και πεισμώνσανε κι οι δυο.

- Πρέπει πίσω να γυρίσεις,
λέγ' η Μαύρη στη Λευκή,
να περάσω το γεφύρι
και μετά περνάς κι εσύ.

- Μα γιατί να πάω πίσω;
Φύγ' εσύ παρακαλώ.
Και ν' αφήσεις να περάσω
πριν σου σπάσω το μυαλό.

- Όστε θέλεις και καυγάδες,
δεν ακούς με το καλό!
Θα σου δείξω όμως τώρα
ποια θα σπάσει το μυαλό.

Και με πείσμα τώρ' αρχίζουν
να κτυπάνε κουτουλιές.
Να κτυπά η μια την άλλη
και ν' ανοίγουνε πληγές.

Δώσ' του πάνω, δώσ' του κάτω,
Ξανακτύπαγαν γερά,
και γκρεμίστηκαν κι οι δυο τους
και πνιγήκαν στα νερά.

Μα το ίδιο παθαίνουν
όσοι πάν' με το κακό.
“Το γινάτι βγάζει μάτι”,
όπως λέει το ρητό.

(Απόσπασμα)

«Ροδοχαράματα», 1984

Στην παραλία

Η θάλασσα ήταν πεντακάθαρη. Έπεφτε πάνω ο ήλιος και το νερό γαλάζιο λαμποκοπούσε. Μικρά κυματάκια πηγαινοέρχονταν κι εκεί που έσμιγαν σχημάτιζαν και μια λουρίδα άσπρο αφρό. Τα βράχια ξανθά χαίρονταν τον ήλιο. Πιο χαμηλά η άμμος άπλωνε ένα ξανθό χαλί. Εκεί το κύμα απλωνόταν ήσυχο σαν να γαργαλούσε τους κόκκους της ξανθής άμμου.

Τα δυο παιδιά, ολόγυμνα, άγγιζαν με τα ποδάρια τους το ήσυχο κύμα.

– Το νιώθεις; ρωτά το ένα.

– Είναι λίγο κρύο, απαντά το άλλο.

– Να ορμήσουμε μια και καλή, ξαναλέει το ένα. Όσο δεν τολμούμε θα μείνουμε εδώ έξω.

– Και δε φοβάσαι; ρωτά το άλλο.

– Δεν είναι η πρώτη φορά που θα μπω στη θάλασσα, του απαντά. Την πρώτη φορά έκανα όπως κι εσύ. Μα μ' έσπρωξε ο πατέρας και βρέθηκα ο μισός μέσα στο νερό. Προς στιγμής φοβήθηκα. Νόμισα πως σταμάτησε η αναπνοή μου. Μα ύστερα γέλασα. Ξεφοβήθηκα πια. Να σε σπρώξω;

– Ε όχι! του απαντά ο άλλος. Αλλιώςτικα, θα γυρίσω στο καφενείο κοντά στη μάνα μου. Τα ψάρια δε δαγκώνουν;

– Τα ψάρια; του λέει. Μα εδώ είναι μόνο μικρούτσικα ψάρια. Δεν έχει καρχαρίες σε τούτο εδώ το μέρος. Εξάλλου είναι ξέβαθα τα νερά. Πού μπορεί να κολυμπήσει καρχαρίας εδώ.

Με την κουβεντούλα προχωρούσαν τα δυο παιδιά. Το νερό τούς έγλειφε τη μισή γάμπα. Ένιωθαν ένα ανατριχιαστικό αίσθημα. Ο ήλιος τούς έτσουζε με τις καφτερές του αχτίδες. Πιο πέρα μια ομάδα κολυμβητές έπαιζαν με μια κόκκινη μπάλα.

– Θα πέσεις προύμυτα; ρωτά ο ένας.

– Κι αν με δαγκώσει κανένα καβούρι; απαντά ο άλλος. Αν με τυλίξει κανένα χταπόδι; Τι θα γίνει παρακαλώ;

– Αν σκεφτόμαστε έτσι, απαντά ο άλλος, θα έπρεπε να μείνουμε σπιτάκι μας. Εγώ λέω να σε σπρώξω να ξεφοβηθείς το νερό. Αλλιώςτικα χάνουμε άδικα την ώρα μας.

Το γαλάζιο νερό χόρευε στα πόδια τους. Μια μικρή αγέλη μικρόψαρα, όσο το δαχτυλάκι μικρού μωρού, πέρασε και έστριψε προς τα βράχια. Τα πετραδάκια μέσα στο βυθό, ασπραδερά και ξανθά, σαν να κουνιόνταν όπως

τα φύλλα στο δέντρο. Άρχισε κιάλας ένα αγεράκι να χτενίζει το νερό. Κι ο αφρός από μικρά κύματα ζώηρεψε.

– Πέφτω, λέει ο ένας και πέφτει προύμυτα μες στο νερό.

Ο άλλος κοιτούσε με απορία. Ένωθε φόβο. Και σκεφτόταν να καθίσει ήσυχα ήσυχα μες στο νερό. Σε λιγάκι όμως τόλμησε κι έκανε ένα βήμα. Το νερό τον έχωσε ως τα γόνατα. Φοβήθηκε και γύρισε δυο βήματα έξω. Το νερό κατέβηκε λίγο πιο κάτω από τους αστράγαλους. Αποφάσισε πια να καθίσει. Έτσι, εκεί που βρισκόταν. Διπλώθηκε και πήγε να καθίσει.

– Άου!, φωνάζει. Βοήθεια! βοήθεια! Καρχαρίας, χταπόδι...

Έτρεξαν προς το μέρος του οι κολυμβητές που έπαιζαν με τη μπάλα.

– Τι έπαθες, καλόπαιδο; ρωτά ένας.

– Κάτι με δάγκωσε, απαντά το παιδί.

– Μικροκαβούρια ή μικρότερα θα 'ναι του ξηγά. Παιγνιδάκια είναι.

Απομακρύνθηκε ο κόσμος.

Το άλλο παιδί, που κολυμπούσε λίγο πιο πέρα, έφτασε κοντά στο φίλο του. Χαμογέλασε. Ύστερα σοβαρεύτηκε.

Ο άλλος κοιτούσε χάμω στην άμμο λίγο

ντροπιασμένος.

Κάτι πήγαν κι οι δυο να πουν. Δεν τα κατάφεραν και κάθισαν χάρω στην άμμο, έχωσαν την άκρη των ποδαριών τους στο νερό και έσκασαν στα γέλια.

– Καρχαρία που πέτυχες, λέει το ένα...

«Παιδικά παθήματα», 1990

Ο Ξανθούλης

- Ξανθούλη, τι μου κάνεις εκεί μες στην αυλή;
Τις λάσπες θα μου φέρεις και πάλι στο χαλί.
- Καλέ μανούλα, όχι. Θα φτιάξω μηχανή.
Θα φτιάξω κι ένα πλοίο και βάρκα με πανί.

- Ξανθούλη, έλ' απάνω, δε βλέπεις τη βροχή;
Φέρε και την ποδιά σου μέσα, να μη βραχεί.
- Στάσου, καλέ μανούλα, να βάλω το κουπί
και μέσα στο λιμάνι το πλοίο μου να μπει.

- Ξανθούλη, θα σε δείρω. Είσαι παιδί κακό.
Θε νά 'ρθω να σε κάνω πρώτο μηχανικό.
- Γιατί, καλέ μανούλα, που παίζω με χαρά;
Σε πίκρανα, μανούλα, εγώ καμιά φορά;

- Ξανθούλη, δεν ακούεις; Η πόρτα μας χτυπά.
Τρέχα, λοιπόν, Ξανθούλη, ν' ανοίξεις του
μπαμπά.
Παράτησε ο Ξανθούλης πλοία και μηχανή
και τρέχει για ν' ανοίξει μ' ολόχαρη φωνή.

«Κυπριακό Ανθολόγιο»
Μέρος Α', 1983

Μια ιστορία με κακαρίσματα

Καθισμένη που λέτε στη φωλιά της η Κικό κλωσούσε τ' αυγά της. Πότε πότε τα μετακινούσε τρυφερά με το ράμφος και τα πόδια της για να είναι σίγουρη ότι όλα πήγαιναν καλά. Από το ανοιχτό παράθυρο άκουγε τις γειτόνισσες που μιλούσαν για τις εντυπώσεις τους από το κλώσημα.

– Κίτσα μου, κακάριζε φλύαρα η Κικί με το κοκκινωπό φτέρωμα, γεμάτη επιτυχία. Βγήκαν και τα δεκαπέντε μου. Ούτε ένα κλούβιο!*

Η Κίτσα δεν απάντησε. Ήταν πολύ στεναχωρεμένη. Από τα δεκαπέντε αυγά της βγήκαν μόνο δώδεκα κοτοπουλάκια. Τα τρία δεν τα κατάφεραν. Ποιος ξέρει; Ίσως να 'ταν κλούβια, ίσως όμως και να κρύωσαν εκείνη τη νύκτα που φυσούσε... Τίναξε τις φτερούγες της κακαρίζοντας. Δεν ήθελε να δείξει πόσο την πλήγωσε η Κικί.

– Κα, κα, κα, τι μούδιασμα κι αυτό, έκανε η Κοκό και τινάχτηκε να ξεμουδιάσει. Ευτυχώς πάει, τέλειωσε...

κλούβιο = χαλασμένο

– Κο, κο, κο, γκρίνιασε η Κικί. Κοίτα χάλια το φτέρωμά μου, κοίτα τσαλάκωμα... Πρέπει να βγούμε έξω στην αυλή να φρεσκαριστούμε... Η Κικό σηκώθηκε από τη φωλιά και με το ράμφος της μέτρησε και ξαναμέτρησε: δεκατέσσερα κοτοπουλάκια κι ένα αυγό. Γιατί καθυστερούσε; Λες να 'ταν κλούβιο; Όχι, η καρδιά της έλεγε να περιμένει κι άλλο. Μα.. να που κουνήθηκε και το τελευταίο. Η Κικό το βοήθησε με το ράμφος της να σπάσει το τσόφλι και να βγει έξω στο φως. Να το που ερχόταν. Μα... Θεέ μου! Τι πλάσμα ήταν αυτό; Το χνούδι του, αντί να 'ταν χρυσό, πυκνό κι απαλό σαν βελούδο, ήταν αραιό κι άχαρο. Το στόμα του πλακωτό και σκούρο έφτανε ως τ' αυτιά. Καθόλου δεν έμοιαζε με το μυτερό ροζ ράμφος των αδελφιών του. Αμ τα πόδια του; Αντί λεπτά, μακριά δάκτυλα, είχε κάτι σαν ανοιχτή παλάμη. Τι συνέβηκε; Πώς και της βγήκε έτσι; Γιατί δεν έμοιασε στ' αδέρφια του;

Η Κικό δε βγήκε κείνη τη μέρα για την πρώτη βόλτα στη Μεγάλη Αυλή. Βρήκε δικαιολογία πως ήτανε τάχα αργά και φοβόταν μήπως και τα μικρά της κρυολογήσουν. Έμεινε στη φωλιά κι όλο έκλαιε κι όλο σκεφτόταν. Τι να 'φταιξε άραγε; Αχ, τι; Να πεις πως αποκοιμήθηκε ή πως ξεχάστηκε και να ξεσκεπάστηκαν και να της κρύωσαν; Ούτε να το σκεφτείς. Ήταν πολύ

προσεκτική και τις είκοσι δύο μέρες του κλωσήματος. Τότε; γιατί, γιατί, γιατί..;

Την αυγή, την ώρα που ο Μεγάλος Πετεινός λαλούσε για το πρώτο πρωινό ξύπνημα, η Κικό είχε πάρει την απόφασή της: Τέρμα τα κλάματα. Όποια και να 'ταν η μορφή του, σαν μάνα ποτέ δε θ' απαρνιόταν το στερνοπούλι* της. Θα το μεγάλωνε μαζί με τ' αδέρφια του όσο και να κακάριζαν οι άλλες κότες. Αυτή τ' αγαπούσε το κοιτοπουλάκι της. Κι ας ήτανε το χνούδι του αραιό κι άχαρο, κι ας ήτανε το ράμφος του σκούρο και πλακωτό κι οι πατούσες του σαν παλάμες.

(Απόσπασμα)

«Μια ιστορία με κακαρίσματα», 1991

το στερνοπούλι = το τελευταίο στη σειρά πουλί

Η μαμά

Η μαμά σαν γελά
τα ουράνια λες κι ανοίγουν
η μαμά σαν γελά
το πουλάκι κελαηδά.

Η μαμά σαν γελά
όλο το σπιτάκι λάμπει
η μαμά σαν γελά
όλ' η πλάση* τραγουδά.

Η μαμά σαν γελά
η καρδούλα μου ανοίγει
η μαμά σαν γελά
φέρνει γύρω τη χαρά.

«Ανθολόγιο τραγουδιών», 1993

η πλάση = η φύση

Από τη φύση

Έβγα με τον ήλιο

Έβγα με τον ήλιο,
άνθος τρυφερό,
παίξε με τ' αγέρι
γύρω δροσερό.

Πέταξε, βαρκούλα,
πάνω στο νερό
σα λευκή φτερούγα
και σαν όνειρο.

Ψήλωσε, δεντράκι,
πάνω ν' ανεβώ
να μαζέψω ρόδα
απ' τον ουρανό...

«Όμορφη χώρα», 1993

Το ακατάδεκτο τριαντάφυλλο

Μια φορά και έναν καιρό μέσα σ' ένα μικρό, μικρούτσικο κήπο, ζούσε μαζί με πολλά άλλα λουλούδια ένα πολύ όμορφο κόκκινο τριαντάφυλλο. Τόσο όμορφο και τόσο κόκκινο που ξεχώριζε απ' όλα μέσα στον κήπο.

Όλα τα λουλούδια του κήπου ζούσαν χαρούμενα κι ευτυχισμένα. Όλα ήταν αγαπημένα. Κάθε πρωί έγερναν, αγκάλιαζαν το ένα το άλλο και έλεγαν:

- Καλημέρα, φίλε μου.
- Καλημέρα, λουλουδάκι.

Μόνο το τριαντάφυλλο δε μιλούσε σε κανένα. Μάκρυνε, μάκρυνε το μίσχο του και έφτασε πιο ψηλά απ' όλα τα άλλα λουλούδια. Εκεί, κόκκινο και περήφανο, κοιτούσε πάντα ψηλά χωρίς να μιλά και χωρίς να κάνει παρέα με τους άλλους λουλουδένιους κατοίκους του κήπου.

Κάποτε, ο αέρας το ρώτησε:

- Τριαντάφυλλο, γιατί δε μιλάς με τα άλλα λουλούδια; Δε θέλεις και συ να έχεις φίλους;
- Εγώ είμαι το πιο όμορφο λουλούδι του κήπου. Δε χρειάζομαι κανένα φίλο. Μπορώ να ζήσω και μόνο μου... απάντησε το τριαντάφυλλο.

Ο αέρας φύσηξε λίγο και δεν είπε τίποτα.

Κάποιο πρωινό, τα λουλούδια ξύπνησαν τρομαγμένα. Ο άνεμος φυσούσε δυνατά και τα

΄παιρνε πέρα δώθε... κι αυτά λύγιζαν και σηκώνονταν και ξαναλύγιζαν...

Αυτό συνεχίστηκε για λίγο, ώσπου κάποιο γαρίφαλο φώναξε δυνατά:

– Ας αγκαλιαστούμε, αδελφάκια. Έτσι θα είμαστε πιο δυνατά κι ο άνεμος δε θα μπορέσει να μας λυγίσει.

Έτσι κι έγινε. Μόνο το τριαντάφυλλο έμεινε μόνο του. Αυτό ήταν το πιο όμορφο και το πιο δυνατό λουλούδι του κήπου. Μπορούσε, λοιπόν, μόνο του να τα βγάλει πέρα με τον άνεμο.

Πολεμούσε, πολεμούσε... Μα δυστυχώς δεν τα κατάφερε. Ο άνεμος το χαμήλωσε και το έκανε να αγγίξει τη γη.

Σε λίγο, ο άνεμος σταμάτησε. Τα λουλούδια χώρισαν και στάθηκε το καθένα πάλι στη θέση του. Μόνο το τριαντάφυλλο δεν μπορούσε να σταθεί. Είχε πια λυγίσει... Δεν έλεγε τίποτα.

Τα άλλα λουλούδια κοιτάχτηκαν χωρίς να μιλήσουν. Έσκυψαν όλα μαζί προς τα κάτω και βοήθησαν το τριαντάφυλλο. Σιγά σιγά ένιωσε και πάλι δυνατό το σώμα του να σηκώνεται.

Πόσο ευτυχισμένο ήταν. Έβλεπε πάλι τον ήλιο, κι όλο τον κήπο γύρω του. Κοίταξε ψηλά, ύστερα χαμηλά, γύρισε κι είπε σιγανά στ' άλλα λουλούδια:

– Σας ευχαριστώ... Κατάλαβα τώρα... θέλετε και μένα στη συντροφιά σας;

Αυτά χαμογέλασαν, έγειραν τα σωματάκια τους, το αγκάλιασαν και δεν είπαν τίποτα.

Το τριαντάφυλλο έγινε ακόμα πιο κόκκινο.

«Ο κήπος μας η γη», 1987

Αντρέας Κουρτέλλας

Φθινοπωρινά φύλλα

Φύσηξε και πάλι
σιγανό αεράκι
σάλεψαν τα φύλλα
στο χλωμό δεντράκι.

Έπεσαν με χάρη
μ' αλλαγμένο χρώμα
χρύσισαν με τέχνη
το βρεγμένο χώμα.

«Εναύσματα 1», 1985

Οι εποχές

Τη μολύβη τη μπάλα ρίχνω πρώτα
στο φθινόπωρο τα ρόδια
κι η βροχούλα η ψιλή
ας δροσίσει όλη τη γη.
Τα παιδάκια όλα πάλι
επιστρέφουν στο σχολειό.
Λένε: «Γεια χελιδονάκι,
και να πάεις στο καλό».

Άσπρη μπάλα παίρνω τώρα.
Την πετώ για το χειμώνα
στο χωριό μου τις πλαγιές
που ντυθήκανε λευκές.
Τ' αστεράκι του Χριστούλη
που γεννήθηκε στη γη
με κοιτά και σιγοψάλλει
«Ωσαννά* επί της γης».

ωσαννά επί της γης = δόξα πάνω στη γη

Τη ροζ την μπάλα ρίχνω τώρα
και τη χάνω στο λεπτό
χρώματα τριγύρω τόσα
πού να ψάξω να τη βρω;
Πασχαλίτσες μου, πού είστε;
Χελιδόνια μου γοργά,
φέρτε μου τις πεταλούδες
όλες μέσα στην καρδιά.

Κίτρινη μπάλα ρίχνω τώρα
χάνεται μες στα σπαρτά
και ο κούκος τη γυρεύει
με τα τζιτζίκια συντροφιά.
Μες στα κύματα, να παίζουν
τα παιδάκια με χαρά
και τις μπάλες να πετάνε
μες στα γαλανά νερά.

(Ανέκδοτο)

Καλώς ήρθες βροχούλα

ΠΡΟΣΩΠΑ: Τάκης, Σούλα, Σταγόνα Α, Σταγόνα Β, Προβατάκι, Κατσικάκι, Χήνα, Πάπια, Σπόρος, Σκουληκάκι, Γεωργός, Μαρία

ΤΑΚΗΣ: Σούλα, για κοίτα... (Με απογοήτευση) Έξω βρέχει.

ΣΟΥΛΑ: Ωωω... Κι είχα τόση όρεξη σήμερα για παιγνίδι.

ΤΑΚΗΣ: Κι εγώ που φόρεσα τα καινούρια μου παπούτσια!...

ΣΟΥΛΑ: Εγώ, Τάκη, δεν αγαπώ καθόλου τη βροχή.

ΤΑΚΗΣ: Οι σταγόνες όσο πάνε πυκνώνουν. Κοίτα τες, Σούλα, πώς γλιστράνε πάνω στο τζάμι. Κυνηγάει η μια την άλλη. Παίζουνε...

ΣΟΥΛΑ: Οι σταγόνες παίζουν. Εμείς όμως δεν πρόκειται να δούμε σήμερα παιγνίδι.

ΤΑΚΗΣ: Δεν αγαπώ καθόλου τη βροχή.

ΣΟΥΛΑ: Σσσ... Τι είν' αυτό π' ακούγεται; Δεν μπορεί να 'ναι η βροχή.

ΤΑΚΗΣ: Κι όμως... Μου φαίνεται πως κάποιος τραγουδά.

ΣΟΥΛΑ: Για σώπασε ν' ακούσουμε καλύτερα.

ΣΤΑΓ.: Πλιτς-πλατς, πλιτς-πλατς
αδελφούλες ένα-δυο
πιάστε τον τρελό χορό
να ποτίσουμε το χώμα
για να γίνει καρπερό

ΣΤΑΓ. Α: Επιτέλους, φτάσαμε στη γη...

ΣΤΑΓ. Β: Το μεγάλο ταξίδι μας τέλειωσε.

- ΣΤΑΓ. Α: Αδελφούλα Νερουλίτσα, είμαι πολύ, μα πάρα πολύ ευτυχισμένη.
- ΣΤΑΓ. Β: Ω! Μα κι εγώ είμαι πολύ ευτυχισμένη.
- ΠΡΟΒΑΤ.: Μέεεε... Βροχούλα! Ζήτω! Ζήτω! Μέεε...
- ΚΑΤΣΙΚ.: Καημένο προβατάκι! Μα πού είδες τη βροχή;
- ΠΡΟΒΑΤ.: Ω! Ναι... ναι σου λέω, Κατσικούλη. Βρέχει!
- ΚΑΤΣΙΚ.: Μα βέβαια!.. Ένιωσα κι εγώ τη βροχούλα. Να τη μια σταγόνα που κατρακυλά στο μουσούδι μου. Αααχ... Με γαργαλάει κιόλας *(γελά)*.
- ΠΡΟΒΑΤ.: Πέφτει η βροχή, θα βγει το χορταράκι! Και θα 'χουμε κι εμείς πολύ πολύ φαγάκι.
- ΠΑΠΙΑ: Κουάκ-κουάκ-κουάκ. Βλέπουν καλά τα μάτια μου;
- ΧΗΝΑ: Τι είπες, γειτόνισσα κυρία Κουνιστή;
- ΠΑΠΙΑ: Βρέχει, κυρία Χήνα μου... Ακούω τις πρώτες στάλες... Ποπό! χαρές... *(φωνάζει)* Παπάκια μου, πού είστε;
- ΧΗΝΑ: Θα γεμίσει κι η λιμνούλα μας φρέσκο νερό. Και τι παιχνίδια θα 'χουμε τότε να κάνουμε!

- ΠΑΠΙΑ: *(Φωνάζει)* Παπάκια μου, ελάτε να χαρούμε όλοι μαζί τη βροχή... Κουάκ, κουάκ, κουάκ...
- ΣΠΟΡΑΚΙ: *(Στενάζει)* Ααααχ...
- ΣΚΟΥΛΗΚ.: Ποιος στέναξε;
- ΣΠΟΡΑΚΙ: Α, Σκουληκάκι μου... Εγώ, το Σποράκι.
- ΣΚΟΥΛΗΚ.: Και τι έχεις να σε χαρώ. Μήπως είσαι άρρωστο; Σε βλέπω λίγο... φουσκωμένο.
- ΣΠΟΡΑΚΙ: Άρρωστο εγώ; Μα όχι, Σκουληκάκι μου. Κάθε άλλο. Κι αν φούσκωσα λιγάκι, καθώς λες, είναι που μόλις ήπια μια σταγόνα βροχής. Χαρούμενο που είμαι, Σκουληκάκι μου! Λίγες φορές να βρέξει ακόμα και θα πετάξω τον πρώτο μου βλαστό.
- ΣΚΟΥΛΗΚ.: Ω! Μα αν είναι έτσι, χαίρομαι κι εγώ πολύ, Σποράκι μου. Η βροχή βλέπεις θα μαλακώσει τη γη και θα μπορώ κι εγώ πιο εύκολα να ταξιδεύω σ' αυτή.
- ΣΠΟΡΑΚΙ: Μα τότε... Έλα να τραγουδήσουμε μαζί για τη βροχή.
- ΣΚΟΥΛΗΚ.: Να τραγουδήσουμε, Σποράκι μου.
- ΣΠΟΡΑΚΙ: Πέφτει πέφτει η βροχή
μαλακή γίνετ' η γη
τα σποράκια να φυτρώσουν
ομορφιά παντού να δώσουν.

ΣΚΟΥΛΗΚ.: Χοπ και χοπ το Σκουληκάκι
λυγερό που 'χω κορμάκι
μες στο χώμα πώς γλιστρώ
τη δροσιά του να χαρώ.

ΓΕΩΡΓ.: Βρέχει, Μαρία! Τρέξε να δεις που
βρέχει.

ΜΑΡΙΑ: Ευλογημένο να 'ναι τ' όνομα του Θεού!
'Αργησε να 'ρθει, μα να την τώρα
μπόλικη μπόλικη.

ΓΕΩΡΓ.: Θα ξεδιψάσει επιτέλους η γη! Θα
πιούνε και τα δέντρα μας. Να
φορτωθούν καρπό. Ρίξε τη βροχούλα
σου στη γη, Θεούλη μου.

ΣΤΑΓ. Α: Αδελφούλα Νερουλίτσα, ακούς με
πόση χαρά μάς καλωσορίζουνε οι
άνθρωποι και τα ζώα;

ΣΤΑΓ. Β: Αχ, ναι. Τ' ακούω και το κορμάκι μου
τρεμουλιάζει από ευτυχία. Τέτοια πάλι
υποδοχή! Να ένα λουλούδι που πάει να
μαραθεί. Τρέχω να το δροσίσω.

ΣΟΥΛΑ: Τάκη, να... Σκέφτομαι πως μόνο εμείς
οι δυο φαίνεται πως στενοχωρηθήκαμε
σήμερα που βρέχει.

ΤΑΚΗΣ: Ε, δηλαδή; Όχι πως στενοχωρηθήκαμε.
Όμως, να... δε θα μπορέσουμε να
βγούμε καθόλου έξω στην αυλή.

ΣΟΥΛΑ: Καλά τώρα... Δε θα βρέχει κι όλη μέρα.
Κι ύστερα, μήπως στο σπίτι δεν μπορούμε να περάσουμε όμορφα; Τόσα παιχνίδια ξέρουμε. Να... Μπορούμε αν θες να παίξουμε με τους κύβους και τα τρενάκια μας.

ΤΑΚΗΣ: Μπορούμε ακόμα να ζωγραφίσουμε κάτι. Ας πούμε τη βροχή. Μάλιστα! Μπορούμε να ζωγραφίσουμε τη βροχή.

ΣΟΥΛΑ: Τι ωραία! Τρέχω να φέρω τα χρωματιστά μολύβια.

ΤΑΚΗΣ: Κι εγώ το μικρό μας τραπεζάκι. Να το στήσουμε εδώ μπροστά στο παράθυρο.

ΣΟΥΛΑ: Θα βλέπουμε τη βροχή και θα ζωγραφίζουμε τις σταγόνες που πέφτουν.

ΤΑΚΗΣ: Τι ωραία! τι καλά!..

(Διασκευή)

Περιοδικό «Παιδική Χαρά»
τόμος 36, τεύχος 2 (281), 1996

Η μικρή ροδιά

Μόλις πάτησε στη γη η νεράιδα της Άνοιξης, πήρε βιαστικά την παλέτα της κι έβαψε τη φύση με χαρούμενα χρώματα.

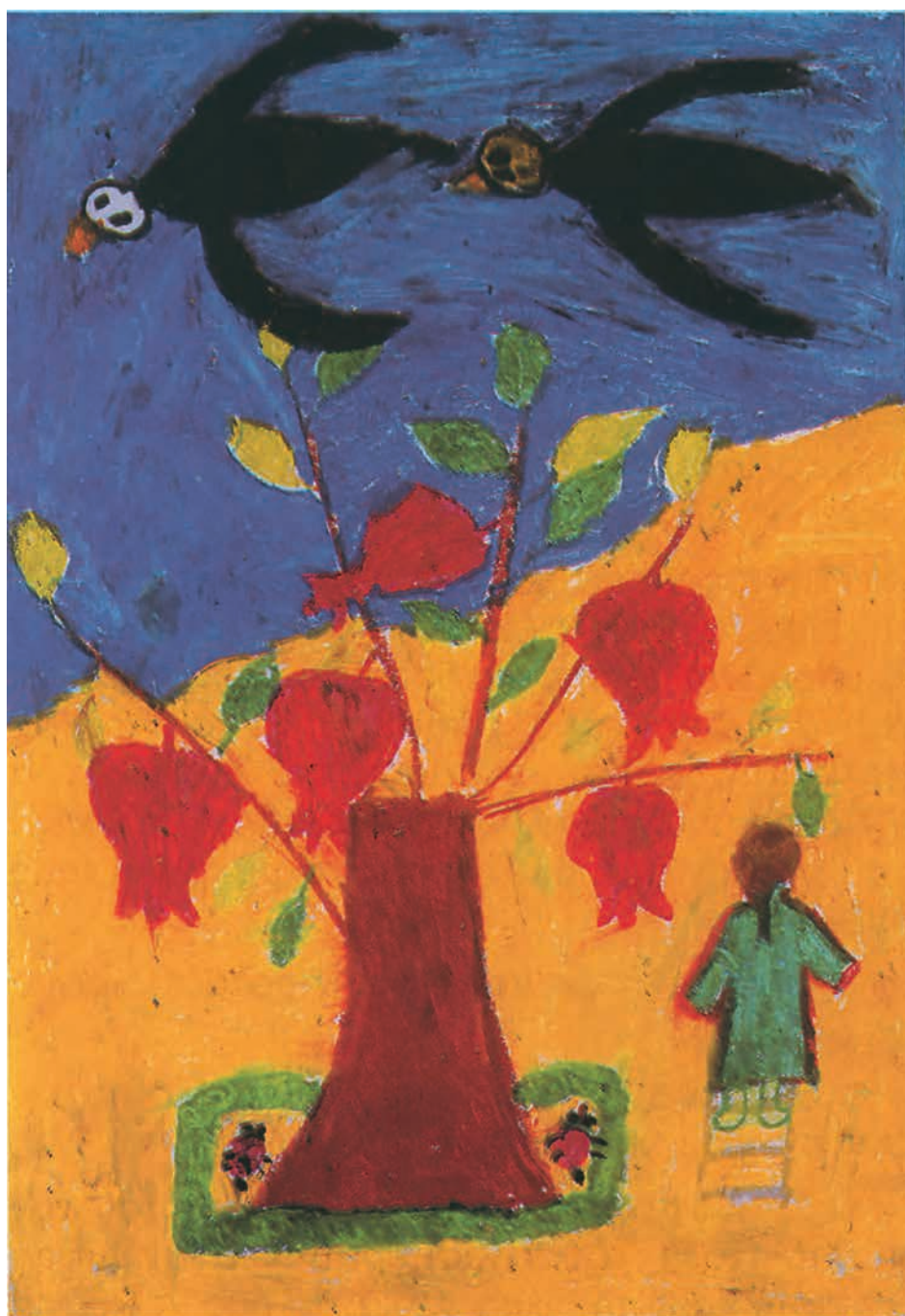
Γέμισε αγριολούλουδα τους κάμπους και καταπράσινα φύλλα τα δέντρα. Ομόρφυνε τους κήπους και τα δάση. Λουλούδιασε τις ρεματιές.

Οι μέλισσες, σαστισμένες, βγήκαν βουίζοντας χαρούμενες κι άρχισαν να τρυγούν τη μυρωμένη γύρη. Πετούσαν από λουλούδι σε λουλούδι, πίνοντας το δροσερό τους χυμό. Οι πεταλούδες ακολουθούσαν κουνώντας παιχνιδιάρικα τα φτερά τους. Στα δέντρα χιλιάδες πουλιά κελαηδούσαν ευτυχισμένα και τα χελιδόνια γύρισαν από το μακρινό τους ταξίδι.

Η φύση όλη φαινόταν να γιορτάζει και να χαίρεται!

Μόνο ένα δεντρί, μια ροδιά, στεκόταν στενοχωρημένη στη μέση του κάμπου.

Ο Σπαθοπτέρης παρέα με το φίλο του τον Ψαλιδωτό πετούσαν αμέριμνα, όταν είδαν μπροστά τους τη μικρή ροδιά. Τα δυο χελιδόνια κοντοστάθηκαν και ο Ψαλιδωτός είπε:

– Για κοίτα αυτό το δέντρο, Σπαθοφτέρη μου. Πώς ξέμεινε έτσι γυμνούλι το καημένο!

Η ροδιά, ακούγοντας τα δυο πουλιά, γέλασε πικρά και είπε με παράπονο:

– Φαίνεται πως η νεράιδα της Άνοιξης με ξέχασε. Σ' όλους χάρισε τα δώρα της εκτός από μένα. Δεν πέρασε να μου χαρίσει ούτε ένα πράσινο φύλλο. Έτσι, απόμεινα γυμνή και στεναχωρημένη.

Ο Ψαλιδωτός και ο Σπαθοφτέρης άρχισαν να σκέφτονται πώς να βοηθήσουν το μικρό δεντρί. Στην αρχή είπαν να δανειστούν φύλλα από άλλα δέντρα. Η ροδιά όμως τους εξήγησε πως κάθε δέντρο έχει διαφορετική φυλλωσιά. Μετά σκέφτηκαν να ετοιμάσουν φύλλα από πράσινο χαρτί, για να τα χαρίσουν στη φίλη τους. Σκέφτηκαν πολλά πράγματα, τίποτε όμως δεν μπορούσε να γίνει. Τότε η μικρή ροδιά τούς είπε πως αν ήθελαν πραγματικά να τη βοηθήσουν, θα 'πρεπε να πάνε να βρουν τη νεράιδα της Άνοιξης.

Τα δυο χελιδόνια, χωρίς να χάσουν καιρό, ξεκίνησαν αμέσως. Έψαξαν πολύ, ώσπου στο τέλος βρήκαν την όμορφη νεράιδα.

Αυτή σαν έμαθε τι την ήθελαν, ανέβηκε στη λουλουδένια άμαξά της και μαζί με τον Ψαλιδωτό και το Σπαθοφτέρη έτρεξε να συναντήσει το στεναχωρημένο δεντρί.

Σαν έφτασε εκεί, ζήτησε συγγνώμη απ' τη μικρή ροδιά και παίρνοντας το πράσινο χρώμα απ' τη μαγική της παλέτα, τη γέμισε με φρέσκα δροσερά φυλλαράκια.

Πόσο χαρούμενη ένιωθε τώρα η μικρή ροδιά! Η καρδιά της κτυπούσε με τόσο γοργό ρυθμό, που έκανε μεμιάς ν' ανθίσουν τα φλογάτα της λουλούδια. Ύστερα, χαμογελώντας μ' ευγνωμοσύνη στα δυο χελιδόνια, είπε όλο χαρά:

– Να 'ρχεστε, φίλοι μου, όποτε θέλετε να ξεκουράζεστε στα κλαδιά μου. Η παρέα σας θα 'ναι για μένα ό,τι πιο όμορφο στον κόσμο.

Τα χελιδόνια κούρνιασαν βιαστικά στα κλαδιά της κι άρχισαν να τραγουδούν. Κι η νεράιδα της Άνοιξης, χαμογελώντας με την όμορφη εικόνα που αντίκρισε, πέταξε μακριά γεμίζοντας τους κάμπους με χιλιάδες αγριολούλουδα.

«Παιδική Φιλολογία», 1990

Η ιστορία ενός πεύκου

Πέρασαν χρόνια. Το ανυπόμονο πευκάκι, που βιάστηκε να μεγαλώσει, ψήλωσε κι ομόρφυνε. Έφτασε τώρα το ενάμισι μέτρο. Οι μέρες κυλούσαν ήσυχα στο πευκόφυτο δασάκι, ώσπου ξαφνικά ένα πρωί, το πευκάκι ένιωσε άσχημα.

Δεν μπορούσε να αναπνεύσει. Κοίταξε πέρα ώσπου έφτανε η ματιά του και τι να δει! Παντού στάχτες και μαύροι καπνοί. Ο αέρας μύριζε καμένο, τα πουλιά πετούσαν τρομαγμένα πέρα δώθε. Τα δέντρα κινούνταν ανήσυχα, λες κι ήθελαν να φύγουν μακριά, μα δεν μπορούσαν.

– Παππού, παππού, τι συμβαίνει; Ρώτησε το πευκάκι το μεγάλο πεύκο.

– Πυρκαγιά, παιδί μου. Πυρκαγιά.

Πρώτη φορά άκουγε αυτή τη λέξη το νεαρό πευκάκι. Μα κατάλαβε αμέσως πως πρόκειται για μεγάλη καταστροφή. Ο παππούς πεύκος τού είπε ακόμα πως το γέρικο κυπαρίσσι, στην άκρη του δρόμου, τους ειδοποίησε από την ώρα που είδε το αναμμένο αποτσιγάρο να πέφτει από το περαστικό αυτοκίνητο στα ξερά χόρτα του αυλακιού. Κι από κει να βάζει φωτιά στους θάμνους και στ' αδέρφια του, τα δέντρα. Στο μεταξύ η φωτιά

πλησίαζε. Ο παππούς πεύκος, το καμάρι του δάσους, είπε στο πευκάκι να μην φοβάται.

– Στάσου ίσια, νεαρέ μου, το συμβούλεψε. Μην αφήσεις τον άνεμο να σε γέρνει μια από δω και μια από κει, για να μην αγγίξεις κάποιο γειτονικό κλαδί που καίγεται.

Μα δεν ήταν το νεαρό πευκάκι που βρισκόταν σε κίνδυνο, παρά ο παππούς πεύκος.

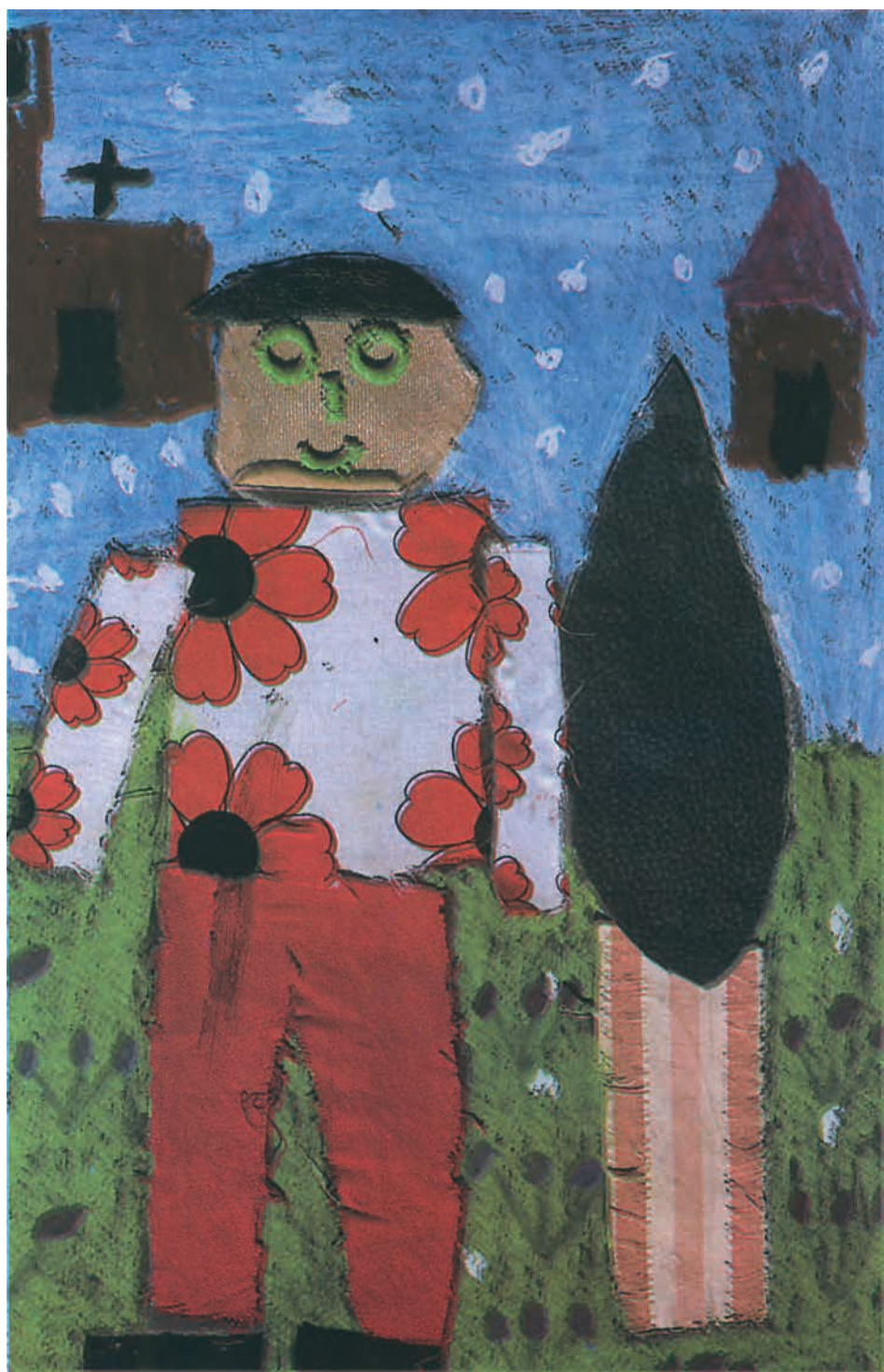
– Παππού, πρόσεχε! Έπεσε πάνω σου ένας μεγάλος φλογισμένος κορμός. Κρατήσου λίγο ακόμα. Να! Έρχονται οι πυροσβέστες. Επιτέλους, παππού, σωθήκαμε.

Ύστερα από λίγες ώρες η πυρκαγιά σβήστηκε τελείως, αφήνοντας όμως πίσω της τα άσχημα σημάδια της. Ο μικρός πεύκος, ρωτούσε ολοένα τον πληγωμένο από την φωτιά πεύκο, αν πονούσε τα καμένα του μέρη. Μα εκείνος τον διαβεβαίωνε, πως καθόλου δεν πονούσε και πως περίμενε τους δασονόμους να του καθαρίσουν τα καμένα κλαδιά και να γίνουν όλα όπως ήταν πριν.

Μα θα χρειάζονταν γι' αυτό πολλά χρόνια. Μεγάλο παράπονο ένιωθε το νεαρό πευκάκι για τους ανθρώπους.

(Απόσπασμα)

«12 παραμύθια, 12 χαμόγελα», 1992

Το πευκάκι

Να 'μαι λοιπόν που φύτρωσα μια σταλίτσα πράμα κι η μητέρα που μ' αντίκρισε έκανε τόσες χαρές που σείστηκε ολόκληρη κι ένα σωρό βελόνες της έπεσαν και με σκέπασαν. «Πεύκο μου», είπε στον πατέρα, «για δες το βλαστάρι μας, ξεμύτισε!». Κι ο πατέρας είπε: «Το είδα, Πευκίνα μου», έτσι έλεγε τη μητέρα, «το είδα κι είμαι πολύ συγκινημένος». «Για δες και το χρωματάκι του!», ξανάπε η μητέρα κι ο πατέρας πάλι είπε: «Ολοπράσινο είναι! Πτου, πτου να μην αβασκαθεί!*». Κι ύστερα «Αχ!», έκανε η μητέρα, κι έβγαλε ένα βαθύ αναστεναγμό. Κι ο πατέρας ανήσυχος τη ρώτησε τι έχει. Κι αυτή του 'πε: «Για το πευκάκι μας ανησυχώ. Είναι τόσο μικρό και τρυφερό που φοβάμαι μήπως το τσαλαπατήσει κανένα ανθρώπινο ποδάρι». Κι ο αγέρας που σουλατσάριζε εκείνη την ώρα κι άκουσε τους φόβους της, φύσηξε κι άρπαξε στην αέρινη αγκαλιά του ένα θάμνο και τον έριξε απαλά απάνω του. Και μετά απ' αυτό η μητέρα ησύχασε. Κι έτσι με καμάρωναν πια με την ησυχία τους. «Τώρα πια το πευκάκι μας είναι καλά προφυλαγμένο», λέγανε ανακουφισμένοι.

αβασκαίνω = ματιάζω

Τα χρόνια περνούσαν, ώσπου κι εγώ μεγάλωσα, φούντωσα και ψήλωσα κι έφτασα το μπόι ενός παιδιού. Ο πατέρας με καμάρωνε, μα τη μητέρα μου τη ζώσανε τα φίδια κι όλο αναστέναζε. «Τι έχεις, Πευκίνα μου, κι όλο αναστενάζεις;», τη ρώτησε μια μέρα ο πατέρας κι αυτή του 'πε: «Φοβάμαι, Πεύκο μου, φοβάμαι πολύ. Κοντεύουν τα Χριστούγεννα κι οι άνθρωποι θα κάνουν έφοδο στο δάσος. Φοβάμαι για το παιδί μας!». «Άγριο έθιμο που έχουνε κι αυτοί οι άνθρωποι!», είπε κι ο πατέρας. «Να σκοτώνουνε τόσα πεύκα!. Και κάθε παραμονές Χριστουγέννων τραβάμε όλοι μας τόσες λαχτάρες που δε λέγονται». Η μητέρα μου έχει τα μαύρα της τα χάλια. Κι ο πατέρας – όχι πως πάει πίσω – μα δένει την καρδιά του κόμπο για να δίνει κουράγιο στη μητέρα μου. Όσο για μένα τι να σας πω; Φοβάμαι, φοβάμαι μήπως ένα πρωινό νιώσω εκείνη τη γυαλιστερή λεπίδα του τσεκουριού στο κορμί μου...

(Απόσπασμα)

«Πράσινες Ιστορίες», 1997

Χειμώνας

Ποπό! τι κρύο
Ποπό! τι χιόνι
βοριάς φυσάει
και μας παγώνει.

Όλοι ζητούνε
ζεστή γωνιά
για να γλιτώσουν
την παγωνιά.

Τζάκια καπνίζουν
σ' όλα τα σπίτια,
μες στις φωλιές τους
και τα σπουργίτια.

Βροντά κι αστράφτει,
πέφτει βροχή...
Θεέ μου, ο πατέρας
να μη βραχεί!

«Ηλιακτίδες», 1976

Αμυγδαλιά

Σκασίλα της*
που πήρε το φθινόπωρο τα φύλλα της,
ούτε που τέτοιο πράγμα τη σκοτίζει.
Αυτή και δίχως φύλλα ανθίζει.

«Τώρα που διαβάζω καλύτερα», 1988

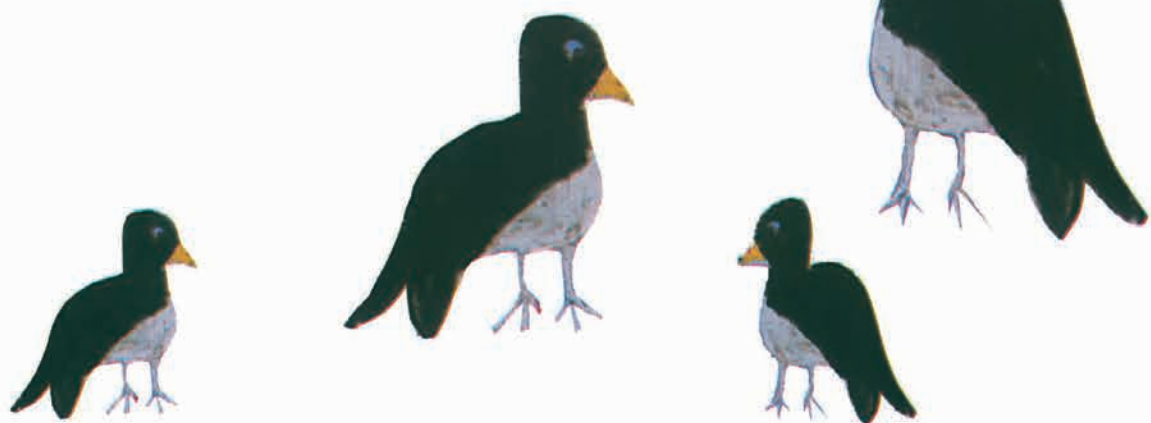
σκασίλα της = δεν την ενδιαφέρει καθόλου

Άνοιξη

Γλυκά σαν νύμφη ντύνεται η γη τα νυφικά της·
το κρίνο, το τριαντάφυλλο, στολίζουν την καρδιά της,
κι έχει μια πανεύμορφη στην κεφαλή κορώνα,
το φεγγάρι του Μαγιού της ομορφιάς εικόνα.

«Τα τραγούδια της φυλακής», 1917

Γυρισμός χελιδονιού

- Γύρισες πάλι στη γη μας,
ακριβό μας χελιδόνι,
για να διώξεις του χειμώνα
τη μαυρίλα και το χιόνι;
- Γύρισα, μικρέ μου φίλε,
με το κάλεσμα του γκιώνη.
Δες! κρεμώ αχτίδες κι άνθια,
στην παιδιάστική σου ζώνη.
- Έφερές ξανά το Μάρτη,
τη χαρά, και το παιγνίδι,
γλυκέ σύντροφε του ήλιου,
απ' το μακρινό ταξίδι;
- Σου 'φερα τραγούδια, γέλια,
ευωδιές απ' το ταξίδι.
Ναι! και τ' άστρο της αγάπης,
τ' ακριβότερο στολίδι.

«Κυπριακό Ανθολόγιο», Μέρος Α', 1983

Η πεταλουδίτσα

Μια πεταλουδίτσα, κίτρινη σταλίτσα, παίζει με μια φτέρη* στο τρελό τ' αγέρι. Θεέ μου, πόσα νάζια, όνειρα γαλάζια! Φτερουγίζει γύρω και μοσχάτο μύρο παίρνει στάλα στάλα από κρίνα κι άλλα μικρολουλουδάκια, του βουνού ανθάκια, η πεταλουδίτσα, κίτρινη σταλίτσα.

Ξάφνου, σαν πετάει έπεσε και πάει, τα φτερά της σπάει... Τρέχει τότε η φτέρη στο τρελό τ' αγέρι. Σκύβει και την παίρνει και τη συνεφέρνει. Ποπό! τι τρομάρα. Θεέ μου, τι λαχτάρα!

– Μη φοβάσαι, λέει.

Μα εκείνη κλαίει.

– Τώρα τι θα κάνω. Πάει θα πεθάνω. Πώς θα φτερουγίσω, να γλυκοφιλήσω του βουνού τ' ανθάκια, μικρολουλουδάκια; Όσπου πια δε θα 'μαι μια πεταλουδίτσα, κίτρινη σταλίτσα...

Κι εκεί που πονούσε και κρυφομιλούσε, άκουσε τ' αγέρι – άλλος δεν το ξέρει – τον πιο πικρό καημό της και μπα σε καλό της δώσ' του και φυσάει και γοργά μαδάει πέταλα ένα ένα μοσχομυρισμένα. Πέταλα δροσάτα, χρώματα γεμάτα από λουλουδάκια, του βουνού τ'

φτέρη = είδος φυτού

ανθάκια. Κι έφτιαξε με χάρη δυο φτερά ζευγάρι. Κι ως τα συνταιριάζει, με χαρά τα βάζει στο μικρούλι σώμα της πεταλουδίτσας, κίτρινης σταλίτσας με περίσσια έγνοια. Σαν παραμυθένια έτσι τώρα μοιάζει – κι ούτε που τη νοιάζει απ' τα πρωτινά της τα μικρά φτερά της – η πεταλουδίτσα, κίτρινη σταλίτσα... Σκύβει τότε εκείνη δυο φιλάκια δίνει στο τρελό τ' αγέρι στη δροσάτη φτέρη. Και σ' αυτή την ώρα, για ακούστε τώρα, θαύμα και αλήθεια σαν στα παραμύθια...

Γέμισε ο κάμπος με γλυκό ένα θάμπος μικροκαμπανούλες, κόκκινες καρδούλες που έστησαν χορό. Μα ούτε που μπορώ να σας τις μετρήσω, δίχως να σαστίσω. Κι ήτανε γιορτάσι, όλο φως η πλάση και παντού χαρά. Λάμπαν τα φτερά της πεταλουδίτσας, κίτρινης σταλίτσας. Ρώτησα τη φτέρη να μου πει αν ξέρει τι συμβαίνει τάχα.

– Αχ αυτό μονάχα ξέρω να σου πω με γλυκό σκοπό: Η αγάπη φτάνει όλα να τα κάνει, όλα ένα κι ένα τρισευτυχισμένα...

«Παιδική Φιλολογία» 1990

Οι περιπέτειες της παπαρούνας

Μόλις ο ήλιος άρχισε να δύει, ο σκίουρος και η παπαρούνα είχαν ήδη φτάσει στο χαμηλό λόφο. Πριν πέσει το σκοτάδι αποφάσισαν κουρασμένα όπως ήταν να σταματήσουν κάπου. Βρήκαν λοιπόν ένα πρόχειρο καταφύγιο να περάσουν τη νύχτα. Μετά από ένα σύντομο βραδινό φαγητό αποκοιμήθηκαν αμέσως και οι δύο.

Την άλλη μέρα, ξεκούραστοι όπως ήταν, μετά το πρωινό ξύπνημα άρχισαν το ανέβασμα του λόφου. Με σκοπό να προχωράνε γρηγορότερα η παπαρούνα αναγκαζόταν να πετά ή να κάθεται στον ώμο του σκίουρου. Ο σκίουρος έγινε τώρα προσεκτικότερος στα πηδήματά του, διότι με ένα απότομο πήδημα μπορούσε να ρίξει την παπαρούνα κάτω στο έδαφος και να πληγωθεί.

«Όταν φτάσουμε στην κορυφή του λόφου, εγώ λέω, σκίουρε, να σταματήσουμε να ξεκουραστούμε, να φάμε κάτι και να κοιτάξουμε το τοπίο κάτω».

«Μακάρι να προφτάσουμε να ανεβούμε στην κορυφή, παπαρούνα».

«Γιατί το λες αυτό, σκίουρε; Τι συμβαίνει;»

«Τα αυτιά μου ακούνε μακρινές βροντές και η μύτη μου μυρίζει βρεγμένο χώμα. Εύχομαι να είμαστε τυχεροί και να μην ξεσπάσει κάποια καταιγίδα εδώ, ή τουλάχιστο να προφτάσουμε να κρυφτούμε».

Η μικρή παπαρούνα τρόμαξε λιγάκι.

«Αν βραχώ, πώς θα πετάξω με βρεγμένα φτερά, σκίουρε;»

«Αν μας πιάσει η μπόρα και δεν προφτάσουμε να κρυφτούμε κάπου, τότε θα σε μεταφέρω συνεχώς στους ώμους μου μέχρι να στεγνώσεις τα μικροσκοπικά σου φτερά. Μην ανησυχείς όμως, δε θα σε αφήσω μόνη και απροστάτευτη».

Πραγματικά τα λόγια του σκίουρου έκαναν την παπαρούνα να σκεφτεί για άλλη μια φορά πόσο τυχερή ήταν. Από καιρό ένιωθε την ανάγκη μιας καλής σχέσης με κάποιον και αυτή τη φορά ήταν δύο φορές τυχερή, διότι είχε πέσει σε καλά χέρια.

Ο σκίουρος είχε δίκαιο. Οι πρώτες σταγόνες βροχής άγγιξαν το κεφάλι τους μόλις φάνηκε ο παλιός σταθμός του τρένου. Είχαν ακόμη δρόμο να διανύσουν, αλλά ο σκίουρος ήξερε πολύ καλά πότε και πώς να χρησιμοποιεί τις

ικανότητές του. Αφού προειδοποίησε την παπαρούνα να κρατηθεί σφικτά πάνω του, με μεγάλα και γρήγορα βήματα έφτασαν κατηφορίζοντας από το χαμηλό λόφο στον έρημο σταθμό και κρύφτηκαν.

Αμέσως μετά ξέσπασε η καταιγίδα.

(Απόσπασμα)

«Οι περιπέτειες της παπαρούνας», 1991

Το πουλί με τη σπασμένη φτερούγα

Πρόσεχέ το
το πουλί με τη σπασμένη φτερούγα
πρόσεχέ το σου λέω,
χάιδεψέ το.
Φίλησέ το.

Χάιδεψέ το.
Και πρόσεχέ το σαν τα μάτια σου.

Πρόσεχέ το.

(Απόσπασμα)

«Κυπριακό Ανθολόγιο», Μέρος Α', 1983

Το τραγούδι του τρελού

Μπαίνω σ' ένα περιβόλι.

Μια μηλιά!

Μήλα φορτωμένη μια μηλιά – πλάι μια ροδιά!

Ρόδια φορτωμένη μια ροδιά.

Κόβω μήλο... μα κοιτάζω κι ένα ρόδι

που χασκογελά!

Πώς χασκογελά!

Θέλω μήλο;

Θέλω ρόδι;

Το μυαλό μου, νυχτωμένο, δε μιλά· μα η καρδιά μου,

και το μήλο και το ρόδι, λαχταρά.

Κόβω μήλα... Κόβω ρόδια... Τραλαλά!
τραλαλά!

Η καρδιά μου και τα μήλα και τα ρόδια
λαχταρά.

«Ανθρώπινες και άθινες ζωές», 1938

Εκδρομή

- Σήμερα τι χαρά! εκδρομή θα πάμε.
– Ζήτω, ζήτω! φωνάζουν τα παιδιά,
θα τραγουδάμε, θα χοροπηδάμε
πάνω στους λόφους, πέρα εκεί μακριά.

Και τα παιδιά γραμμή φεύγουν και πάνε
με γέλια και χαρούμενη καρδιά·
τη μέρα που αλησμόνητη* θε να 'ναι,
πάνω στους λόφους, πέρα εκεί μακριά...

(Απόσπασμα)

«Επιλογή από το ποιητικό του έργο», 1976

αλησμόνητη = αξέχαστη

Το τραγούδι του ήλιου

Μες στο γλυκό το φως, μέσα στον άνεμο,
ένας αϊτός,
πετάει πολύ ψηλά, πάντα περήφανος
και δυνατός.

Χαιρετά τον ήλιο και του τραγουδάει
μ' όλα τα λουλούδια, μ' όλα τα πουλιά:
«Έχε γεια. Και να 'ρθεις πάλι βασιλιά».

Έχε γεια!
θα σε καρτερώ, πάνω στο βουνό,
στην ψηλή φωλιά,
νά 'ρθεις την αυγή – σε προσμέν' η γη –
'Ηλιε βασιλιά!

Άπλωσε το χέρι σου, στείλε τις αχτίδες σου
την ώρ' αυτή,
απαλά τα βλέφαρα των ανθών να κλείσουνε
ως την αυγή.

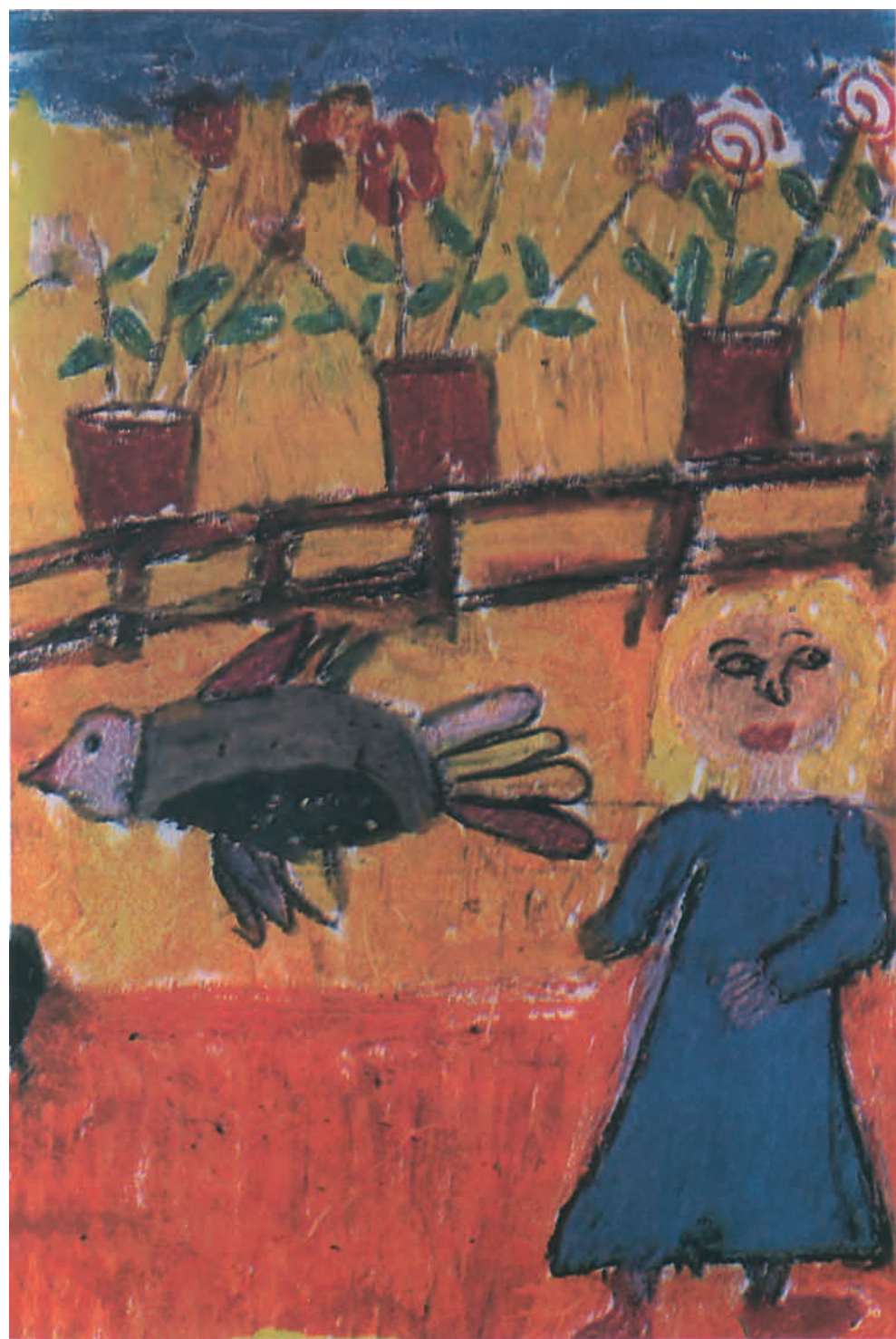
Χάρισε τον ύπνο, δώσε τη γαλήνη
σ' όλους τους ανθρώπους, σ' όλα τα πουλιά,
σ' όλο σου τον κόσμο, 'Ηλιε βασιλιά.

Έχε γεια!
Θα σε καρτερώ, πάνω στο βουνό,
στην ψηλή φωλιά,
νά 'ρθεις την αυγή – σε προσμέν' η γη –
'Ηλιε βασιλιά!

(Απόσπασμα)

«Ταξίδι στον Ήλιο», 1940

Το σπουργιτάκι

Η Λουκία πρόσεξε πως όσες φορές ήρθαν κι έφυγαν τα σπουργίτια, τούτο το ένα έμενε μονάχο και πιο φοβισμένο κάθε φορά. Άνοιξε την πόρτα και δρασκέλισε τα σκαλιά. Δεν κουνήθηκε το πουλάκι, όταν πήγε κοντά του. Τα βρεγμένα φτερά του το έκαναν να φαίνεται πιο ανήμπορο από όσο ήταν.

Το πήρε στη φούχτα της. Ένωσε την καρδούλα του να κτυπά πιο γρήγορα κι όσο κι αν το χάιδεψε με το άλλο της χέρι, το φοβισμένο σπουργιτάκι δε σταμάτησε να τρέμει, λες και τουρτούριζε.

– Μη φοβάσαι, μη... Δε θα σου κάνω κακό, σπουργιτάκι μου...

Το πήρε μέσα και έτριψε ψωμί στο χέρι της. Στην αρχή το πουλάκι έτρεμε. Η Λουκία δεν τράβηξε το χέρι και μιλώντας του απαλά το κρατούσε, ώσπου το ράμφος του τσίμπησε ένα δυο ψίχουλα στην αρχή και περισσότερα ύστερα. Τα σκούπιζε με μια πετσέτα, όταν μπήκε η μητέρα στην κουζίνα.

– Τι κρατάς εκεί, Λουκία;

– Ένα σπουργιτάκι, μαμά. Ήταν μόνο του έξω

στην αυλή και το λυπήθηκα.

– Δε φαντάζομαι να θέλεις να το κρατήσεις στο σπίτι...

– Είναι πληγωμένο, μητέρα, να εδώ στο πόδι... Κάτι φαίνεται το κάνει και κουτσαίνει.

– Για να δω...

Η μητέρα της Λουκίας ψηλάφησε το πόδι του πουλιού κι όταν το άγγιξε ψηλά στο πόδι, το πουλάκι φτερούγισε από πόνο.

– Φέρε μου μια τσιμπίδα, Λουκία. Αυτό το αγκάθι δε βγαίνει με το χέρι.

Τράβηξε το αγκάθι, έβαλε λίγο ιώδιο στο ποδάρι του πουλιού και το άφησε στον πάγκο της κουζίνας. Η Λουκία στάθηκε και κοίταζε το πουλί.

– Καημένο σπουργιτάκι, ψιθύρισε... Γι' αυτό δεν μπορούσες να πετάξεις... Ευτυχώς που σε είδα...

(Απόσπασμα)

«Παιδική Φιλολογία», Κύπρος 1990

Ο τζίτζικας

Τζίτζικας τραγουδιστής
ξύπνησε πρωί πρωί
πάνω σε χλωρό κλαρί
κι άρχισε να τραγουδεί:

– Είμ' εγώ τραγουδιστής.
Δε με νοιάζει κι αν πεινώ.
Δε με νοιάζει κι αν πονώ.
Όλη μέρα τραγουδώ
όμορφα για τα παιδιά
ιστορίες του παππού
παραμύθια της γιαγιάς.

Είμ' εγώ τραγουδιστής.
Δε με νοιάζει κι αν πεινώ.
Δε με νοιάζει κι αν πονώ.
Το μεράκι μου γλεντώ
κι όλη μέρα τραγουδώ,
ιστορίες του παππού
παραμύθια της γιαγιάς.

(Απόσπασμα)

«Η Ντουντού», 1988

Το κοτσάνι

- Κυρία, τι σημαίνει κοτσάνι;
 - Ε, τώρα πώς να σας το πω να το καταλάβετε, που είστε μικρούλια;
 - Λέγε, κυρία εσύ, κι έννοια σου, εμείς καταλαβαίνουμε. Δεν είμαστε δα και τυφλά κουταβάκια. Αφού περάσαμε τόσες τάξεις ώσπου να φτάσουμε ως εδώ.
 - Μμμ... Πόσες τάξεις, λέγε Αλέξαντρε, να μάθουμε κι εμείς.
 - Εγώ, κυρία, πήγαινα δυο χρόνια νηπιαγωγείο, ένα στην προδημοτική και δυο στο δημοτικό. Και να μην καταλάβω που θα μας εξηγήσεις το κοτσάνι;
- Γέλασε η δασκάλα.
- Ωραία λοιπόν. Κοτσάνι του λουλουδιού είναι το «νουρούδι» του, η ουρίτσα του δηλαδή.
 - Και φοβόσουνα τόση ώρα να το πεις, κυρία; Πολύ απλό, είπα κορδώνοντας εγώ.
- Πήρα κόλλα, σχεδίασα ένα τριαντάφυλλο κατακόκκινο μ' ένα μακρύ μακρύ κοτσάνι, έβαλα τόξα κι έγραψα «πέταλα» σ' αυτό που 'δειχνε τα χρωματιστά φυλλαράκια του λουλουδιού και

«κοτσάνι» σ' αυτό που 'δειχνε το... κοτσάνι. Είχα δει κι ένα βιβλίο στο γραφείο του μεγάλου μου αδελφού, που 'χε τίτλο «Χωρίς κοτσάνι» και μου εντυπώθηκε η λέξη.

Τόσο εύκολα πράγματα! Γιατί οι μεγάλοι θέλουν να μας μπερδεύουν, λέγοντάς μας πάντα «είστε μικροί»; Τέλος πάντων, τους συγχωρούμε. Ίσως η δική τους γενιά δεν ήτανε τόσο έξυπνοι...

Την άλλη μέρα η δασκάλα έφερε στην τάξη καινούρια παραμύθια με πολλές εικόνες ζώων.

– Να γνωρίσουμε και λίγο την πανίδα του τόπου μας.

– Τι είναι πανίδα, κυρία;

«Να δεις που θα πει... πώς να σας το εξηγήσω, που είστε μικρά... Ουφ... μανία που την έχει με τούτο τον πρόλογο».

Μια γκριμάτσα μού ξέφυγε σε τούτη τη σκέψη.

– Αλέξαντρε, ξέρω ξέρω... πέντε χρόνια στα θρανία... Λοιπόσον, πανίδα ενός τόπου είναι τα ζώα που ζουν μοναχά τους στη φύση. Την περασμένη βδομάδα μιλήσαμε για τα φυτά του τόπου μας, που τα είπαμε...

– ... Χλωρίδααα.

– Μπράβο! Τώρα δε θα ξαναπώ πως είστε

μικράκια, μεγαλώσατε πια, όλα τα καταλαβαίνετε.

Δεν άκουα πια τι άλλο έλεγε η δασκάλα, γιατί βούτηξα στο βιβλίο που μου 'βαλε στο θρανίο: Σαύρες, χαμαιλέοντες, βάτραχοι, ποντικοί... ουψ... Πάντα φοβόμουν τα ποντίκια, μα για δεσ τώρα, τι χαριτωμένο που 'ναι τούτο δω το ποντικάκι, τι σουβλερό μουσούδι, τι μικρά αυτάκια, τι έξυπνα ματάκια και τι... Τώρα να δεις, κυρία Άννα, αν καταλαβαίνουμε τις εξηγήσεις σου ή όχι.

– Κυρία Άννα...

– Ναι, Αλέξαντρε.

– Κοίτα τούτο το ποντικάκι.

– Ναι, στο χαρτί δε μας προκαλούνε φόβο τα ποντικάκια.

«Αλήθεια, πώς το κατάλαβε πως τα φοβάμαι;»

– Μα εγώ δεν τα φοβούμαι, κυρία. Άλλο ήθελα να πω.

Κοίτα τι μεγάλο... κοτσάνι που έχει! Πρώτη φορά το κοιτώ με την ησυχία μου.

Τι γέλιο έκαμε η δασκάλα μου, δε λέγεται. Ευτυχώς, όχι και τα παιδιά.

– Αχ, κουτή δασκάλα που 'χετε! Δε σας εξήγησε πως το κοτσάνι το λέμε για τις

ουρίτσες των λουλουδιών, των φύλλων, των καρπών, όχι όμως και για τις ουρίτσες των ζώων!

Πώς ανάσασα τώρα που η δασκάλα πήρε απάνω της όλο το φταίξιμο!

«Αη Γιώργη καβαλάρη», 1991

Φεγγαροβραδιά

Πέταξα το τόπι στη χρυσομηλιά
πήρε το χρυσάφι κι έφυγε ψηλά.
Γένηκε φεγγάρι χαμογελαστό
φωτεινό καντήλι ψηλοκρεμαστό.

Κάθε που βραδιάζει κάνει μια βουτιά
σπάζει σε κομμάτια και λαμποκοπά.
Παίρνει το ρυάκι και τον ποταμό
φτερωτή βαρκούλα φτάνει στο γυαλό.

Έριξα το δίχτυ στη φουσκονεριά
φούσκωσε πανάκι κι έφυγε ψηλά.
Γένηκε φεγγάρι χαμογελαστό
φωτεινό καντήλι ψηλοκρεμαστό.

«Φτερουγίσματα», 1992

Ήσυχο βράδυ

Ήσυχο βράδυ κι απαλό
στον κάμπο κατεβαίνει,
σαν η καμπάνα του χωριού
γλυκά, γλυκά σημαίνει.

Από το δάσος φύσηξε
ολόδροσο τ' αγέρι
όπου και να 'ναι θα φανεί
χρυσό το πρώτο αστέρι.

Στερνή* φορά λαλεί πουλί
παίζει με τα φτερά του
κι ο φλύαρος κορυδαλλός
γύρισε στη φωλιά του.

Θερμή ανεβαίνει προσευχή
απ' του παιδιού τα χείλη,
λευκή βαρκούλα τ' όνειρο
η νύχτα να του στείλει.

«Ανθολογία Κυπριακής Ποίησης», 1980
Θ. Κουγιάλη, Μ. Μαραθεύτη, Στ. Συκαλλίδη

στερνή = τελευταία

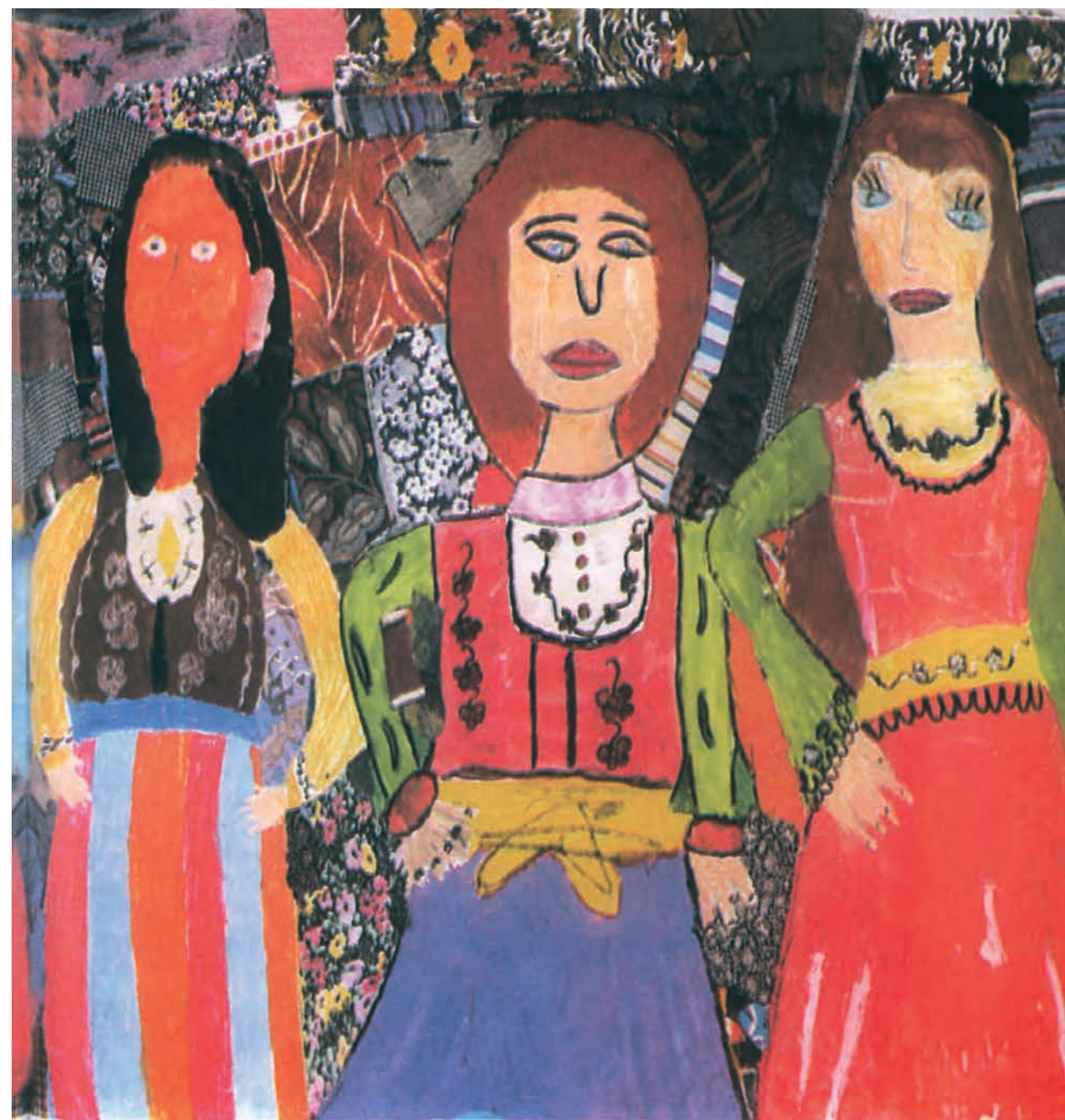
Το μυρμήγκι

Προτού τα νέφη σβήσουν
τον ήλιο το χρυσό
προτού αρχίσει η μπόρα,
ξανά μουρμουρητό,
σποράκια κουβαλάει
με ξέφρενο ρυθμό
ν' αντέξει του χειμώνα
τον άγριο θυμό.

- Μυρμήγκι, σε ζηλεύω,
είσαι μοναδικό
γιατί προβλέπεις πάντα
το δύσκολο καιρό.

«Τραγουδήστε, παιδιά», 1987

Από τη λαογραφία

Πρόλογος παραμυθιού

«Κότσινη κλωστή κλωσμένη
στην ανέμην τυλιγμένη
δος της πάτσον, κλότσον να γυρίσει
παραμύθιν ν' αρκινήσει».

Ξ. Π. Φαρμακίδη

«Κύπρια Λαογραφικά Σπουδάσματα»

Λευκωσία, 1944

Κυπριακά τραγούδια

Πίρι πίρι

«Πίρι, πίρι το παπίρι
το φτωχόν το καλοήρι
τούτος έν' ο περβολάρης
τούτος έκοψεν το μήλο
τούτος εκαθάρισέν το
τούτος έφαέν το τέλεια
τούτος εμολόησέν το.

Παίζεται στην παλάμη μικρού παιδιού. Ένας μεγάλος περιφέρει το δάχτυλό του κυκλικά στην παλάμη του παιδιού, αρχίζοντας από το μεγάλο του δάκτυλο, που είναι ο περβολάρης. Στη συνέχεια αντιστοιχεί κάθε επόμενο στίχο με το δάκτυλο που ακολουθεί. Καταλήγει στο μικρό δάκτυλο που είναι το πίρι πίρι.

*N. Κυριαζή
«Κυπριακά Χρονικά»
Έτος Δ', Λάρνακα, 1926*

Η πέρτικα

Που κάτω στην τρανταφυλλιάν
πέρτικα έχτισεν φουλιάν
και μπαίνει, βγαίνει και γεννά,
κάμνει τ' αυκά κοστέσσερα
και βράζει τα αυκούδκια της,
και βγάλλει τα πουλλούθκια της,
και σούζει τα φτερούθκια της,
και πέφτουσιν τραντάφυλλα
κι οι κορασιές τα πιάννουσιν,
ροδόσταμον τα φκάλλουσιν.
Ραντίζουν πρώτα τον Χριστόν
και δεύτερα την Παναγιάν
και πεθθερόν και πεθθεράν
και τρίτο δκιάκον και παπάν.

Νανούρισμα

Τζιοιμάται ο ήλιος στα βουνά
τζι η πέρτικα στα δάση
να τζιοιμηθεί τζι ο γιόκκας μου
τον ύπνον να χορτάσει
σιγά σιγά μιλάτε
μην μου τον εξυπνάτε.
Τζιοιμάται ο ήλιος στα βουνά
τζι η πέρτικα στα σιόνια
να τζιοιμηθεί τζι ο γιόκκας μου
σε καθαρά σεντόνια
να κάμει νάνι νάνι,
το βρέφος μου να γιάνει.

«Αγια-Μαρίνα τζιαι τζιυρά
που ποτζιοιμίζεις τα μωρά
ποτζιοίμισ' μου τζι εμέν τωρά
τούτην την κόρην μου την μιαν
που δεν την έσει η γειτονιά
εξόν που εγιώ εις τον ντουινάν*.
Να τζιοιμηθεί ν' ανιωθεί
τζιαι να καλοξημερωθεί
να πα στην βρύσην να νιφτεί
τζιαι μαντιλιά ολόγρουση
στα σιέρκα της να σφοντζιιστεί.

ντουινάς = κόσμος

Αγια-Μαρίνα τζιαι τζιυρά,
που ποτζιοιμίζεις τα μωρά
ποτζιοίμισ' μου τζιαι μεν τωρά
τούτην την κόρην μου την μίαν
έπαρ' την πέρα γύρισ' την
τζιαι φέρ' την τζιαι ποτζιοίμισ' την
έπαρ' την πέρα των περών
μέσα σε δάσος χλοερόν
να δει τα δέντρη πώς αθθούν
τζιαι τα πουλιά πώς κελαδούν.
Έπαρ' την πέρα των περών
στον Ιορδάνην ποταμόν
τζιαι λούσε την τζιαι φέρ' μου την
γιατ' έν' μωρόν τζιαι θέλω την
τζιαι βάρ' το μες στην νάνναν της
να το χαρεί η μάνα της».

Χρ. Στ. Κυπριανού
«Το Παγκύπριον Γυμνάσιον και η Λαογραφία», τόμος Α'
Λευκωσία, 1967

Παροιμίες

1. Όποιος εν ακούει, καλά τα ταιρμάζει.
2. Το γινάτιν βκάλλ' αμμάτιν
3. Όποιος εν θέλει να ζυμώσει, πέντε μέρες κοσσινίζει.
4. Δαμαί σε θέλω κάουρα ν' αππηάς τα κάρβουνα.
5. Ουρανός καθαρός αστραπές εν φοάται.
6. Τα φόρτωσεν του πετεινού.
7. Πκιάννει πουλιά με το στόμαν του.
8. Άκουε πολλά τζιαι πίστευκε λλία.
9. Ηύρες φαϊν, φάε. Ηύρες δουλειάν, δούλεψε.
Ηύρες ξύλον, φύε.
10. Τα πολλά λόγια έν' φτώσεια.
11. Εβάλαν την αλεπού να γλέπει* τες όρνιθες.
12. Φοάται ο βρεμένος πού τα νερά;
13. Τον ψύλλον κάμνει τον κάμηλον.
14. Ο τζιαιρός έν' ο καλλύτερος γιατρός.

γλέπω = προσέχω

Αινίγματα

1. Γάδαρος δεν είναι, σαμάριν φορεί,
βόδιν δεν είναι και κέρατα έχει,
γραμματικός δεν είναι και ξέρει και γράφει.
Τι είναι;

(ο σαλίγκαρος)

2. Όταν βλέπω, δεν το βλέπω
και όταν δεν βλέπω, το βλέπω.
Τι είναι;

(το όνειρο)

3. Ανοιγοκλείνουν κάμαρες
τζιαι κρότος εν ακούεται.
Τι είναι;

(τα μάτια)

4. Γύρω γύρω κάντζιελλα
τζιαί μέσα η κοπέλλα.

Τι είναι;

(η γλώσσα)

5. Από μητέραν κότσινην
γεννιέται παιδίν μαύρον.

Τι είναι;

(η φωτιά με τον καπνόν)

6. Ό,τι εύρω καταστρέφω
τζι όταν πιω νερό πεθαίνω.

Τι είναι;

(η φωτιά)

7. Επήα κάτι περβολούδκια
τζι ηύρα κάτι κοπελλούδκια
με τα κότσινα φεσούδκια*.

Τι είναι;

(ρόδια ανθισμένα)

φέσι = είδος καπέλου

Παιδικά παιχνίδια

Τα παιδικά παιχνίδια στην Κύπρο παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία και παίζονται με πολλούς τρόπους στις διάφορες περιοχές του νησιού μας. Αρκετά απ' αυτά παίζονται από τα πολύ παλιά χρόνια.

Σε πολλά παιχνίδια, για να βρεθεί η σειρά με την οποία θα παίξουν τα παιδιά ή να χωριστούν σε ομάδες, απαγγέλλουν διάφορα ποιήματα, τα λεγόμενα ταξίματα. Ένα τέτοιο τάξιμο είναι και το παρακάτω:

«Παίζομεν πατάταν
παίζομεν χωστό
πού να πάω να χωστώ;
Μες στην πάγνην των βουδικιών
που γεννήθην ο Χριστός».

Παρακάτω αναφέρονται μερικά απ' αυτά τα κυπριακά παιχνίδια.

Το ελευθερωτό

Τα παιδιά στέκονται κύκλο κι ένα απ' αυτά απαγγέλλει συλλαβιστά ένα ποίημα (τάξιμο), δείχνοντας ένα ένα όλα τα παιδιά. Σ' όποιο παιδί πέσει η τελευταία συλλαβή βγαίνει από τον κύκλο και περιμένει. Συνεχίζεται το ίδιο ώσπου να σχηματιστούν δυο ισάριθμες ομάδες. Τότε η μια κυνηγά την άλλη, που φεύγει για να μην πιαστεί αιχμάλωτη. Αν ένα παιδί της ομάδας που κυνηγά αγγίσει ένα της άλλης ομάδας, αυτό σταματά το τρέξιμο και θεωρείται αιχμάλωτο. Ο κυνηγός το κρατά από το χέρι, ενώ οι σύντροφοι του αιχμαλώτου προσπαθούν, χωρίς να δεχτούν άγγιγμα, τραβώντας τον από το άλλο χέρι να τον ελευθερώσουν. Αν ο αιχμάλωτος ελευθερωθεί μόνος του, δεν μπορεί να τρέξει, πριν τον αγγίξει ένας σύντροφός του.

Το παιχνίδι συνεχίζεται ώσπου να πιαστούν όλοι αιχμάλωτοι.

Τότε οι ομάδες αλλάζουν ρόλους, δηλαδή γίνονται κυνηγοί τα παιδιά της άλλης ομάδας.

Η καμήλα

Τα παιδιά που παίζουν το παιχνίδι αυτό σχηματίζουν μια μακριά ουρά κρατούμενα το ένα πίσω απ' το άλλο. Δυο άλλοι παίχτες στέκουν απέναντι με τα χέρια ενωμένα ψηλά ώστε να σχηματίζουνε καμάρα. Κρυφά μεταξύ τους αυτοί οι δυο παίρνουν από ένα χαρακτηριστικό, χρώμα ή όνομα δέντρου. Τα άλλα παιδιά περνάνε κάτω από την καμάρα. Οι δυο της καμάρας, που λέγεται καμήλα, κρατάνε το τελευταίο παιδί και το ρωτάνε τι προτιμά: το κόκκινο ή το μαύρο, το δυόσμο ή τη βασιλικιά... Ανάλογα με την απάντηση στέκεται πίσω από τη ράχη ενός από την καμάρα. Αυτό συνεχίζεται ώσπου να ρωτηθούν όλα τα παιδιά.

Έτσι σχηματίζονται δυο ομάδες και τότε το παιχνίδι μετατρέπεται σε διελκυστίνδα: οι δυο ομάδες τραβιούνται με δύναμη και όποια παρασύρει την άλλη θεωρείται νικήτρια.

Καττόμουγια (τυφλόμουγα)

Τα παιδιά που παίζουν, βάζουν κλήρο για να βρουν ποιο απ' όλα θα παίξει πρώτο το ρόλο της «καττόμουγιας» και του δένουν τα μάτια. Μετά το γυρίζουν μπρος και πίσω, δεξιά και αριστερά ώστε να χάσει τον προσανατολισμό του και το αφήνουν στη μέση του χώρου όπου γίνεται το παιχνίδι. Στη συνέχεια οι άλλοι παίκτες αρχίζουν να το χτυπούν με το μαντίλι του ο καθένας, που η μια άκρη του είναι δεμένη κόμπο, ή ακόμα το χτυπούν και με το χέρι.

Η «καττόμουγια» προσπαθεί στο κενό ν' αρπάξει έναν απ' όλους αυτούς που την χτυπούν και όταν τον πιάσει γίνεται αυτός «καττόμουγια» και το παιχνίδι συνεχίζεται.

Η κυρα-Μαρία

Παίζεται από κοριτσάκια, τα οποία σχηματίζουν κύκλο και ενώνουν τα χέρια. Ένα από αυτά στέκει στη μέση του κύκλου και παριστάνει την κυρα-Μαρία.

Τα κοριτσάκια κινούνται ρυθμικά και λένε:

- Πού θα πας κυρα-Μαρία;
Δεν περνάς, περνάς.

Κι η κυρα-Μαρία απαντά:

- Θα υπάγω εις τον κήπον.
Δεν περνώ, περνώ.

Τα κοριτσάκια:

- Τι θα κάμεις εις τον κήπον;
Δεν περνάς, περνάς.

Η κυρα-Μαρία:

- Θα μαζέψω λουλουδάκια.
Δεν περνώ, περνώ.

Τα κοριτσάκια:

- Τι θα κάμεις τα λουλούδια;
Δεν περνάς, περνάς.

Η κυρα-Μαρία:

- Θα τα δώσω της καλής μου.
Δεν περνώ, περνώ.

Τα κοριτσάκια:

- Και ποια είναι η καλή σου;
Δεν περνάς, περνάς.

Η κυρα-Μαρία:

- Η καλή μου είναι η (τάδε).
Δεν περνώ, περνώ.

Το άσπρο και το μαύρο

Το παιχνίδι αυτό λέγεται και «Χειμώνας - Καλοκαίρι». Τα παιδιά, αφού χωριστούν σε δυο ομάδες, χαράζουν ανάμεσά τους μια ίσια διαχωριστική γραμμή στο χώμα. Ο αρχηγός του παιχνιδιού κρατεί μια πλακωτή πέτρα με τις δυο όψεις διαφορετικές ή χρωματισμένες η μια άσπρη κι η άλλη μαύρη ή φτύνει τη μια όψη της πέτρας.

Η πέτρα πρέπει να ριχτεί από τον αρχηγό πάνω στη διαχωριστική γραμμή, αφού οι δυο ομάδες διαλέξουν το άσπρο ή το μαύρο, δηλαδή το χειμώνα (μαύρο ή βρεγμένο) και το καλοκαίρι (άσπρο ή στεγνό).

Αν η πέτρα πέσει και δείξει την άσπρη όψη, τότε η ομάδα που έχει διαλέξει αυτό το χρώμα κυνηγάει την άλλη, που είναι υποχρεωμένη να φτάσει σ' ένα σημείο (γραμμή) που έχει οριστεί. Αν ένα παιδί της κυνηγημένης ομάδας πιαστεί από ένα παιδί της ομάδας που κυνηγά, πριν φτάσει στο τέρμα, τότε υποχρεώνεται να γίνει «γαιδούρι» και να μεταφέρει το παιδί που το έπιασε μέχρι το σημείο απ' όπου ξεκίνησε. Το παιχνίδι συνεχίζεται με ξαναρίξιμο της πέτρας.

Αρνί και λύκος

Τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, πιασμένα από τα χέρια σχηματίζουν έναν κύκλο που υποτίθεται πως είναι «η μάντρα», όπου φυλάγεται το κοπάδι με τ' αρνιά.

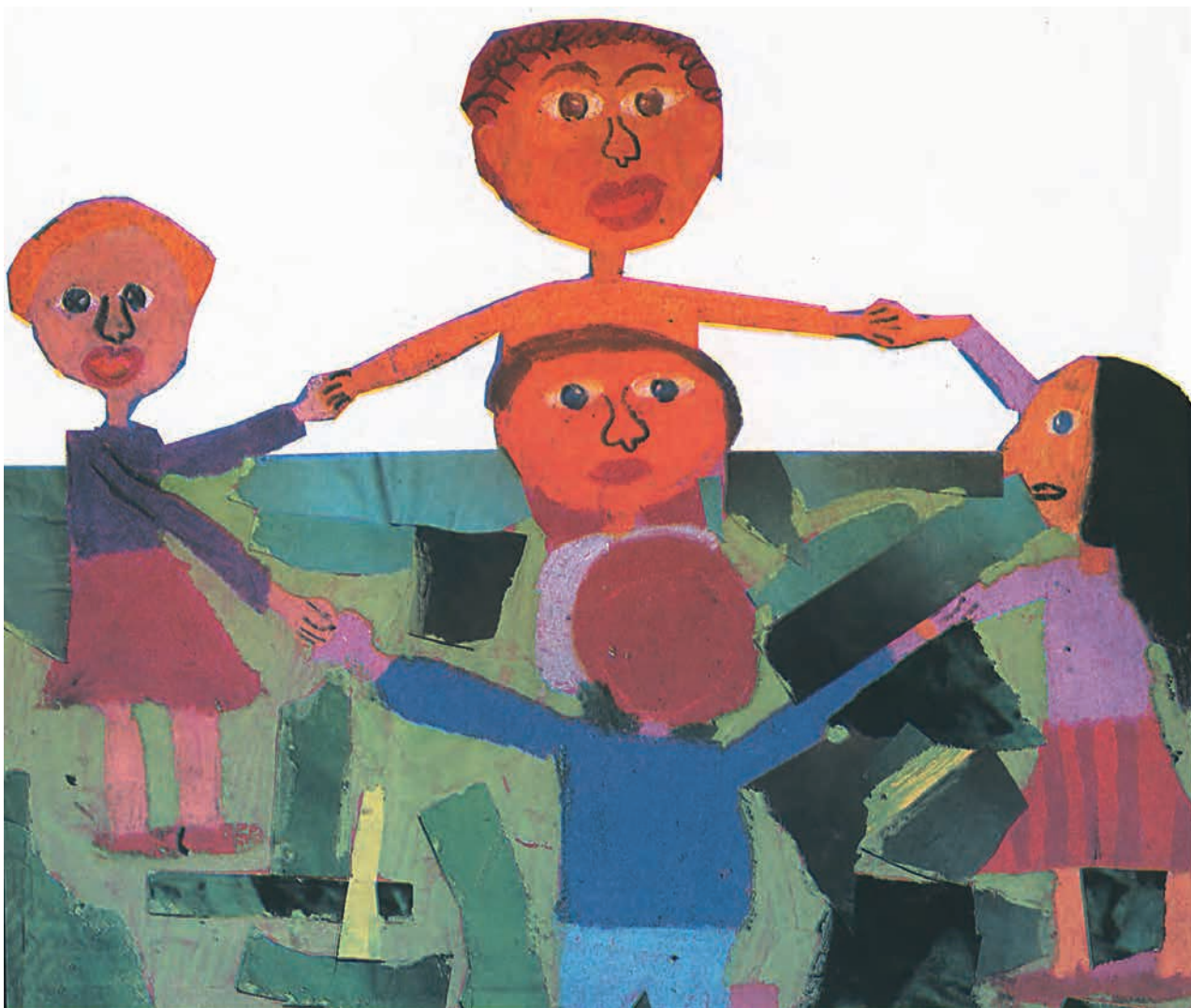
Στη μέση του κύκλου στέκεται ένα παιδί που παριστάνει το αρνί, ενώ απ' έξω ένα άλλο παιδί είναι ο λύκος που με αγριεμένο ύφος το κοιτάζει θέλοντας να του επιτεθεί.

Το πρόβατο μέσα από τη «μάντρα» κοιτάζει κοροϊδευτικά το λύκο, ο οποίος του λέει απειλητικά: «Αν μπω μέσα;» Το πρόβατο απαντά: «αν βγω έξω;».

Ο λύκος θυμωμένος προσπαθεί να μπει στη «μάντρα», δηλαδή να διασπάσει τον κύκλο για να ορμήσει να φάει το αρνί. Τότε ο κύκλος στενεύει, γιατί τα παιδιά σφίγγονται το ένα κοντά στο άλλο προσπαθώντας να προστατέψουν το αρνί.

Αν ο λύκος, από κάποιο κενό του κύκλου καταφέρει να μπει στη «μάντρα», τότε αμέσως τα παιδιά ανοίγουν «πόρτα» (δηλαδή δυο παιδιά

λύνουν τα χέρια) και το αρνί ελευθερώνεται. Στο μεταξύ η «πόρτα» ξανακλείνει αμέσως και ο λύκος μένει στη «μάντρα». Ο λύκος προσπαθεί να βγει έξω. Τα παιδιά ανοίγουν σ' αυτόν «πόρτα» για να βγει έξω αλλά αμέσως ανοίγουν άλλη «πόρτα», για να μπει μέσα το αρνί και να γλιτώσει από το λύκο.

«Αυκά, αυκά 'γοράζω τα»

Σ' αυτό το παιχνίδι τα παιδιά κάθονται στη γη, σχηματίζοντας έναν κύκλο, ενώ ένα άλλο παιδί, κρατώντας ένα μαντίλι με μεγάλο κόμπο στην άκρη, γυρίζει πίσω από τα καθισμένα παιδιά, τα αγγίζει ελαφριά με το μαντίλι και λέει αυτά τα λόγια:

Αυκά αυκά πουλώ τα
του θκειου μου το Κολόκα
που κάμνει κολοκούδκια
τζιαι τρων τα κοπελλούδκια.

Σε μια στιγμή, έτσι όπως περπατεί γύρω από τον κύκλο των καθισμένων παιδιών, αφήνει πίσω από ένα παιδί το μαντίλι προσπαθώντας να μην το πάρει είδηση το παιδί. Αν καταφέρει να μην το πάρουν είδηση, συνεχίζει το δρόμο του επαναλαμβάνοντας τους πιο πάνω στίχους και ύστερα αρχίζει να τρέχει λέγοντας «επούλησα τα, επούλησά τα». Όταν φτάσει πίσω από το παιδί, όπου βρίσκεται το μαντίλι, παίρνει το μαντίλι και αρχίζει να το χτυπά, ενώ εκείνο αρχίζει να τρέχει κυνηγημένο, τρώγοντας χτυπήματα, ώσπου να φτάσει να ξανακαθίσει στη θέση του. Το παιδί με το μαντίλι συνεχίζει το γύρο του προσπαθώντας να ξεγελάσει άλλο παιδί.

Όταν όμως ένα από τα καθισμένα παιδιά καταλάβει ότι το παιδί που γυρίζει άφησε πίσω

του το μαντίλι το αρπάζει και κυνηγά μ' αυτό το παιδί που γυρίζει, ώσπου ο κυνηγημένος να φτάσει στην άδεια θέση και να καθίσει εκεί.

Το παιδί που σηκώθηκε συνεχίζει με τον ίδιο τρόπο το παιχνίδι, που θεωρείται από τα πιο διασκεδαστικά και προκαλεί μεγάλη χαρά στα παιδιά.

Η συκιά

Τα παιδιά που παίζουν καρφώνουν στη γη ένα παλούκι, που υποτίθεται είναι μια συκιά με σύκα. Σ' αυτό το παλούκι δένεται ένα μακρύ σχοινί που το κρατά ένα παιδί που λέγεται «συκάρης». Είναι τάχα ο φύλακας της συκιάς, που διαλαλεί τους καρπούς της φωνάζοντας «σύκα, καλά σύκα!». Τριγύρω στο «συκάρη» στέκουν τα άλλα παιδιά που προσπαθούν να τον χτυπήσουν χωρίς αυτός να τα αγγίξει. Όσα χτυπήματα τρώει ο «συκάρης» αντιπροσωπεύουν τα σύκα που του κλέβουν.

Αλίμονο στο «συκάρη» αν του πάρουν το σχοινί (που είναι γι' αυτόν η δύναμή του). Τότε τρώει χτυπήματα μέχρι να καταφέρει να ξαναπάρει το σχοινί.

Όταν ο «συκάρης» αγγίσει με το χέρι του κάποιο από τα άλλα παιδιά, τότε αναλαμβάνει αυτό να προσέχει τη συκιά και το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο.

Από τα έθιμα του λαού μας

Ένα έθιμο της Πρωτοχρονιάς

Τη νύχτα της Πρωτοχρονιάς βάζουν πάνω στα κάρβουνα φύλλα ελιάς ανάποδα και λένε:

“Αί-Βασίλη βασιλιά,
έβκα πάνω στην ελιά,
κόψε μούττες τζιαι κλωνιά,
να μυρίσει η γειτονιά,
τζιαι δείξε τζιαι φανέρωσε
ποιος μ’ αγαπά”.

Άνθιμου Πανάρετου

“Κυπριακή Γεωργική Λαογραφία”, 1967

Οι Σκαλαπούνταροι*

Μέσα στο Δωδεκάμερο, που κρατά από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα, πιστεύεται ότι έρχονται στη Γη οι Καλικάντζαροι.

Ο λαός πιστεύει ότι οι Καλικάντζαροι είναι παιδιά που πέθαναν αβάφτιστα και οι ψυχές τους έχουνε στοιχειώσει. Κάθε νύχτα γυρίζουν στα σπίτια, στους δρόμους και στα κτήματα, όπου κάνουν πολλές ζημιές. Το βράδυ κατεβαίνουν από το «λούρουππαν*» των σπιτιών και τραγουδούνε:

Η μάνα μου λυπήθηκεν
το μύρον τζιαι το λάδιν
τζι έκαμέν με σκαλαπουντάριν
τζιαι γυρίζω στο φεγγάριν
με το παλιοματσουκάριν*.

Την τελευταία μέρα του Δωδεκάμερου (τα Φώτα), που θα φύγουν οι Καλικάντζαροι, οι νοικοκυρές, για να τους διώξουν γρηγορότερα, τους φτιάχνουν ξεροτήγανα και τους τα ρίχνουν στα κεραμίδια μ' ένα κομμάτι λουκάνικο λέγοντας αυτά τα λόγια:

Σκαλαπούνταροι = Καλικάντζαροι

λούρουππας = καπνοδόχος

ματσουκάριν = χοντρό ξύλινο ραβδί με το ένα άκρο εξογκωμένο, ρόπαλο

Τιτσίν, τιτσίν λουκάνικον
μαχαίριν μαυρομάνικον
κομμάτι ξεροτήανον
να φάτε τζιαι να φύετε
να πάτε στον αγύριστον.

Οι σούσες*

Είναι συνηθισμένο έθιμο κάθε γιορτής και ιδιαίτερα της Λαμπρής.

Οι «σούσες» δένονται στη μεγάλη καμάρα του σπιτιού ή στη «νευκά*» ή ακόμα σε δέντρα της εξοχής.

Πάνω στις «σούσες» κάθονται συνήθως κοπέλες και, ενώ κουνιούνται, τραγουδούν διάφορα τραγούδια, κυρίως δίστιχα.

Συνήθως αρχίζουν με το παρακάτω:

«Θεγέ μου, νά 'ρτουν οι Λαμπρές, να κρεμαστούν οι σούσες τζιαι να γεμώσουν τα στενά ούλλον μαυρομματούσες».

σούσες = κούνιες

νευκά = δοκός

Το στόλισμα του γαμπρού

Το στόλισμα του γαμπρού αρχίζει με το ξύρισμά του, που γίνεται από τον παρπέρην*, με τη συνοδεία βιολιού και λαγούτου. Ενώ ο παρπέρης ξυρίζει το γαμπρό μέσα στο σπίτι ή στην αυλή κάτω από ένα δέντρο, οι φίλοι του και οι κουμπάροι του λεν αστεία τραγούδια.

παρπέρης = κουρέας

Παρπέρη, τα ξιουράφκια σου να τα μαλαματώσεις*,
για να ξιουρίσεις τον γαμπρόν, να μεν τον γαιματώσεις.

Ελάτε ούλοι γύρω του τωρά που θα τον ντύσουν
τζιαι φέρετε κολώνιες να τον μουσκομυρίσουν.

Μετά το ξύρισμα του γαμπρού, ξυρίζονται και όσοι θέλουν από εκείνους που βρίσκονται εκεί, πληρώνουν όμως οι κουμπάροι, γιατί έτσι είναι το έθιμο.

Κι αρχίζει μετά το ντύσιμο του γαμπρού. Σ' αυτό το διάστημα που ντύνεται ο γαμπρός οι συντρόφοι του τον καμαρώνουν και του λένε τα ανάλογα τραγούδια, με τον ήχο των βιολιών.

Άγια* στολίστε τον γαμπρόν τζιαι σάστε τα μαλιά του
γιατ' εννά τον παντρέψουμεν ένι με την χαράν του.

Φωνάξετε της μάνας του νά 'ρτει να τον ιζώσει
τζιαι να του δώσει την ευτζιήν, να μεν το μετανιώσει.

μαλαματώνω = στολίζω με χρυσάφι

άγια = άντε, εμπρός

Αλλάξετέ τον με χαρές τον νιόγαμπρον, κοπέλια,
τζιαι δώστε του 'πού μιαν ευτζιήν να 'σει χαρές τζιαι γέλια.

Όταν πια όλοι και όλα είναι έτοιμα, οι
μελλονύμφοι ξεκινούν χωριστά από το σπίτι του
ο καθένας, με τη συνοδεία των συγγενών του,
για την εκκλησιά.

Το στόλισμα της νύφης

Το στόλισμα της νύφης γίνεται από τις συγγένισες και τις φιλενάδες της. Όλες βάζουν τα δυνατά τους να την ομορφύνουν όσο το δυνατό περισσότερο. Πριν αρχίσει το ντύσιμό της, ο παπάς ευλογεί το φόρεμα του γάμου και τ' άλλα στολίδια που είναι τοποθετημένα όμορφα όμορφα μέσα σ' έναν τσέστο. Όταν τελειώσει η ευχή, μια από τις κουμέρες, ανύπαντρη, ή παντρεμένη που να ζει ο άντρας της, παίρνει το κάνιστρο* με τα νυφικά και το χορεύει, φέρνοντας τρεις βόλτες μέσα στην κάμαρη.

Μετά το χορό αρχίζει το στόλισμα της νύφης. Τότε αρχίζουν τα τραγούδια για τη μελλονύμφη:

Άγια στολίστε την καλά την μαρκαριταρένην,
απού την έσει η μάνα της κάθε οχτώ λουσμένην
κι απού την έχει ο κύρης της μες στα γρουσά χωσμένην.

Φωνάξετε της μάνας της νά 'ρτει να την ιζώσει
τζιαι να της βάλει την ευτζιήν τζιαι να την παραδώσει.

Άδε* καμούς που έχουσιν οι κάμποι και τα όρη
όταν αποχωρίζεται η μάνα 'πού την κόρη.

κάνιστρο = πανέρι, καλάθι

άδε = για δες

Η νέα συγκινείται, τα μάτια της βουρκώνουν
και λέει στις κοπέλες με μισοπνιγμένη φωνή:

Φωνάξετε της μάνας μου ευτζιήν να μου χαρίσει,
το γάλα που με βύζαξεν να μου το χαλαλίσει.

Οι στολίστρες επεμβαίνουν λέγοντάς της:

Σήμερ' αλλάσει ο ουρανός, σήμερ' αλλάσσ' η μέρα,
σήμερα στεφανώνουμε ατόν τζιαι περιστέραν.

Η Παναΐα τζι ο Χριστός νά 'ρτουν να βοηθήσουν,
το φόρεμα της νιόνυφης να της το ευλοήσουν.

Σιγά σιγά το στόλισμα τελειώνει και η νέα
αποκτά την ψυχραιμία της. Σαν αντικρίζει έτσι
αγνώριστο τον εαυτό της στο γυαλλίν* και
ακούει γύρω της λόγια θαυμαστικά, όπως τα
παρακάτω, τα μάγουλά της ροδίζουν.

Ελάτε δα τζιαι δέτε την, τζι αν έσει άλλην πέτε
έν' σαν τον ήλιον τον γρουσόν την ώραν που γεννιέται.

γυαλλίν = καθρέφτης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ	Σελίδα
1. Με τα πουλιά (ποίηση), Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου: <i>Παιδικά φτερουγίσματα</i> , 1989	9
2. Μείνε κοντά μου (ποίηση), Ειρηνούλας Μιχαηλίδου: <i>Ψηλά οι καρδιές</i> , 1968	11
3. Αρχοντα του κόσμου (ποίηση, απόσπασμα), Γιάννη Κ. Παπαδόπουλου: <i>Συλλογή</i> , 1966	12
4. Παναγία Παρθένα (ποίηση), Μαρούλας Τζούβα-Παϊκού: <i>Τα ποιήματα και τα παραμύθια της εγγονούλας μου Ελεωνόρας</i> , 1998	13
5. Η 9η Ιουλίου 1821 (ποίηση), Βασίλη Μιχαηλίδη: από το βιβλίο <i>Βασίλη Μιχαηλίδη, Ποιήματα</i> , Ν. Ξιούτα, 1959	14
6. Ελληνική σημαιούλα (ποίηση), Ειρήνης Τσουλλή: <i>Παιδικές πνοές</i> , 1971	15
7. Στην Κύπρο (ποίηση), Ευαγόρα Παλληκαρίδη: από το βιβλίο <i>Ευαγόρας Παλληκαρίδης. Ο ήρωας ποιητής</i> , Γ. Χατζηκωστή, 1980	16
8. Το Κυπριωτάκι (ποίηση, απόσπασμα), Ιάνθης Θεοχαρίδου: <i>από το Κυπριακό Ανθολόγιο</i> , Μέρος Α, 1983	17
9. Στην εκκλησία (ποίηση), Ανδρούλας Νεοφύτου - Μούζουρου: <i>Ανασασμοί της πλάσης</i> , 1993	18
10. Η Πατρίδα (ποίηση), Μαρούλας Θεοδοσιάδου: <i>Κελαδήματα</i> , 1988	19
11. 28η Οκτωβρίου (ποίηση), Νίκου Πενταρά: <i>Περιστέρι μου ξεκίνα</i> , 1987	21
12. Φωνές παιδιών (ποίηση), Άντη Περνάρη: από το περιοδικό <i>Το Κυπριόπουλο</i> , 1950-51	22
13. Τ' αστέρι των Χριστουγέννων (πεζό), Έλλης Παιονίδου: <i>από το Κυπριακό Ανθολόγιο</i> , Μέρος Α', 1983	23
14. Χριστός γεννάται (ποίηση), Ιάκωβου Κωνσταντίνου: <i>Τραγουδά</i> , 1997	27
15. Το αστέρι των Μάγων (θεατρικό), Τάσου Κουτσουλίδη: <i>Παιδικό Θέατρο</i> , 1994	29
16. Αγαπώ (ποίηση), Αλέξανδρου Ταπάκη	33

17. Ο πλανήτης... Τηγανίτα (πεζό), Τούλας Κακουλλή: <i>Ο πλανήτης... Τηγανίτα</i> , 1994	35
18. Γλυκό μου αστέρι (ποίηση), Νίκης Φιλίππου-Λαδάκη: <i>Μανούλα Κυπριώτισσα</i> , 1988	38
19. Η Μαρίνα και η παρέα της (πεζό), Μαρίας Πυλιώτου: από το περιοδικό <i>Παιδική Χαρά</i> , 1994	39
20. Ο Τάκης γράφει ένα γράμμα (πεζό), Μιχαλάκη Μαραθεύτη: <i>Το Προσφυγόπουλο της Κύπρου</i> , 1977	42
21. Καρτερούμεν μέραν νύχταν (ποίηση, απόσπασμα), Δημήτρη Λιπέρτη: <i>Άπαντα</i> , 1961	45
22. Ένα πουλί στον ώμο της Σοφούλας (πεζό), Μαρίας Αβρααμίδου: <i>Παιδική Φιλολογία</i> , 1979	47
23. 25η Μαρτίου (ποίηση), Κώστα Κατσώνη: από το περιοδικό <i>Παιδική Χαρά</i> , 1982	49
24. Η λαμπαδίτσα (ποίηση), Σταυρούλας Πέρικλου: <i>Ζωγραφίζω την Άνοιξη</i> , 1991	50
25. Το τραγούδι της Πασχαλιάς (ποίηση, απόσπασμα), Κύρου Ρωσσιδή: <i>Κουκλοθέατρο</i> , 1976	51
26. Απορία μικρού παιδιού για τη μοιρασμένη μας πατρίδα (ποίηση), Ευρυδικής Περικλέους – Παπαδοπούλου	52

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

1. Νανούρισμα (ποίηση, απόσπασμα), Παύλου Κριναίου: <i>Τα τετράδια των αγγέλων</i> , 1970	55
2. Αγαπώ (ποίηση), Φιλίσας Χατζηχάννα: <i>Ένα τραγούδι για κάθε μέρα</i> , 1988.....	56
3. Τα γράμματα (ποίηση), Ανδρέα Κωνσταντινίδη: <i>Δροσοπηγή</i> , 1986	57
4. Καλώς μας ήρθετε παιδιά (πεζό), Κίκας Πουλχερίου: από το περιοδικό <i>Παιδική Χαρά</i> , 1985	59
5. Η ακατάστατη Κική (πεζό), Ευγενίας Παλαιολόγου- Πετρώνδα: <i>Στην αγκαλιά της μανούλας</i> , 1982	61
6. Τα γενέθλιά μας (πεζό), Γιώργου Κιτρομηλίδη: <i>Από το ημερολόγιο ενός παιδιού</i> , 1992	64
7. Τι τραγούδι! Τι χορός! (ποίηση), Νίτσας Θαλασσινού: <i>Τραλαλά</i> , 1988	66
8. Καρναβάλι (ποίηση), Κύπρου Τόκα: <i>5 βιβλία Παιδικής Ποίησης</i> , 1994	67

9. Μαλαματένια πολιτεία (πεζό), Γιούλας Ιωάννου-Πατσαλίδου: <i>Αγία Νάπα... και πέρα</i> , 1994	68
10. Το σπιτάκι (ποίημα, απόσπασμα), Ξάνθου Λυσιώτη: <i>Τραμπαλίσματα</i> , 1993	70
11. Στην πολυκατοικία (ποίημα), Βασίλη Κωνσταντίνου: από το ανέκδοτο Θεατρικό έργο <i>Η Πρασινούπολη</i>	71
12. Της γειτονιάς μας η Παιδική Χαρά (πεζό, απόσπασμα), Μαρίας Λουκά: <i>Ιστορίες της μικρής Φιλίως</i> , 1989	73
13. Η χαρά (ποίημα), Γεωργίας Φερωνύμου: <i>Ηχοι, φως και χρώματα</i> , 1991	75
14. Ο Βελονής κι ο Κιτρινοκούμπης (πεζό), Σπύρου Επαμεινώνδα: <i>Μικρές ιστορίες και παραμύθια</i> , 1985	77
15. Ο Ριρικός Κοκορικός (ποίημα), Μιχάλη Τροκούδη: από το περιοδικό <i>Το Κυπριόπουλο</i> , 1948	80
16. [Το σκυλάκι] (πεζό, απόσπασμα), Ιάκωβου Κυθρεώτη: <i>Τα παιδιά τολμούν</i> , 1997	82
17. Πραματευτής και μάγειρας (πεζό), Κώστα Παπαγεωργίου: <i>Κυπριακά παραμύθια που άφησαν εποχή</i> , 1994	86
18. Το γαλάζιο μπαλόκι (πεζό), Ρούλας Ιωαννίδου-Σταύρου: <i>Η πιο ωραία γλώσσα</i> , 1987	93
19. Να ξηλειφτεί ο πόλεμος (ποίημα, απόσπασμα), Κυριάκου Καρνέρα: <i>Που την αρκήν ως την υστερκάν</i> , 1978	97
20. Τι θα γίνω (πεζό, απόσπασμα), Ελένης Μυλωνά-Χατζημιχαήλ: <i>Παίζοντας θυμούμαι</i> , 1991	98
21. [Ο σκαντζόχοιρος] (πεζό, απόσπασμα), Μυρούλας Χρυσοσπάθη-Σοφοκλέους: <i>Οι λαλέδες του Πενταδάκτυλου</i> , 1994	103
22. Ο καρβαλάρης (ποίημα, απόσπασμα), Ελένης Νικολαΐδου- Αυτονόμου: από το περιοδικό <i>Κυπριόπουλο</i> , 1945-46	106
23. Μια φορά κι έναν καιρό (πεζό, απόσπασμα), Βασιλικής Φωτίου: από το περιοδικό <i>Παιδική Φιλολογία</i> , 1990	108
24. Το γινάτι βγάζει μάτι (ποίημα, απόσπασμα), Πάνου Παναγίδη: <i>Ροδοχαράματα</i> , 1984	112
25. Στην παραλία (πεζό), Κύπρου Χρυσάνθη: <i>Παιδικά παθήματα</i> , 1990	114
26. Ο Ξανθούλης (ποίημα), Πάνου Λεβέντη: από το <i>Κυπριακό Ανθολόγιο</i> . Μέρος Α', 1993	119

27. Μια ιστορία με κακαρίσματα (πεζό, απόσπασμα), Μαρίας Μαρμαρά-Ιωσηφίδου: *Μια ιστορία με κακαρίσματα*, 1991 120
28. Η μαμά (ποίημα), Θεοκλή Κουγιάλη: από το *Ανθολόγιο τραγουδιών*, 1993 124

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΗ

1. Έβγα με τον ήλιο (ποίημα), Αντώνη Πιλλά: *Όμορφη χώρα*, 1993 127
2. Το ακατάδεκτο τριαντάφυλλο (πεζό), Μαρίας Συμεωνίδου: *Ο κήπος μας η γη*, 1987 129
3. Φθινοπωρινά φύλλα (ποίημα), Αντρέα Κουρτέλλα: *Εναύσματα 1*, 1985 131
4. Οι εποχές (ποίημα), Έλενας Θεοδούλου-Χαραλάμπους 132
5. Καλώς ήρθες βροχούλα (θεατρικό, διασκευή), Ηρας Γενακρίτου: από το περιοδικό *Παιδική Χαρά*, 1996 135
6. Η μικρή ροδιά (πεζό), Γιαννούλας Κλεάνθους: από το περιοδικό *Παιδική Φιλολογία*, 1990 141
7. Η ιστορία ενός πεύκου (απόσπασμα), Ελιάνας Χατζηγιάννου: *12 παραμύθια, 12 χαμόγελα*, 1992 145
8. Το πευκάκι (πεζό, απόσπασμα), Έλλης Βενιζέλου: *Πράσινες Ιστορίες*, 1997 149
9. Χειμώνας (ποίημα), Τίτου Μπάτη: *Ηλιακτίδες*, 1976 151
10. Αμυγδαλιά (ποίημα), Κώστα Μόντη: *Τώρα που διαβάζω καλύτερα*, 1988 152
11. Άνοιξη (ποίημα), Χριστόδουλου Γαλατόπουλου: *Τα τραγούδια της φυλακής*, 1917 153
12. Γυρισμός χελιδονιού (ποίημα), Νάσου Φλόγα: από το *Κυπριακό Ανθολόγιο, Μέρος Α'*, 1983 155
13. Η πεταλούδιτσα (πεζό), Γιώργου Ματσαγγίδη: από το περιοδικό: *Παιδική Φιλολογία*, 1990 156
14. Οι περιπέτειες της παπαρούνας (πεζό, απόσπασμα), Ρένας Θεοδούλου-Αγρότου: *Οι περιπέτειες της παπαρούνας*, 1991 .. 158
15. Το πουλί με τη σπασμένη φτερούγα (ποίημα-απόσπασμα), Παντελή Μηχανικού: από το *Κυπριακό Ανθολόγιο, Μέρος Α'*, 1983 161
16. Το τραγούδι του τρελού (ποίημα), Νίκου Νικολαΐδη: *Ανθρώπινες και άνηθινες ζωές*, 1938 162

17. Εκδρομή (ποίημα, απόσπασμα), Γλαύκου Αλιθέρη: <i>Επιλογή από το ποιητικό του έργο</i> . 1976	163
18. Το τραγούδι του ήλιου (ποίημα, απόσπασμα), Τεύκρου Ανθία: <i>Ταξίδι στον ήλιο</i> . 1940	164
19. Το σπουργιτάκι (πεζό, απόσπασμα), Νίτσας Σολομωνίδου-Αναστασίου: από το περιοδικό <i>Παιδική Φιλολογία</i> . 1990	167
20. Ο τζίτζικας (ποίημα), Ιωάννας Αργυρού: <i>Η Ντουντού</i> . 1988	169
21. Το κοτσάνι (πεζό), Άννας Καλογήρου-Παύλου: <i>Αη Γιώργη καβαλλάρη</i> . 1991	170
22. Φεγγαροβραδιά (ποίημα), Μυριάνθης Παναγιώτου: <i>Φτερουγίσματα</i> . 1992	174
23. Ησυχό βράδυ (ποίημα), Μάνου Κράλη: <i>από την Ανθολογία Κυπριακής Ποίησης</i> . 1980	175
24. Το μυρμήγκι (ποίημα), Άθω Χατζηματθαίου: <i>Τραγουδήστε παιδιά</i> . 1987	176

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

1. Πρόλογος Παραμυθιού	179
2. Κυπριακά Τραγούδια	
Πίρι πίρι	180
Η πέρτικα	181
Νανούρισμα	182
3. Παροιμίες	184
4. Αινίγματα	186
5. Παιδικά παιχνίδια	188
Το ελευθερωτόν	189
Η καμήλα	190
Η Καττόμουγια τυφλόμουγα)	191
Η κυρα - Μαρία	192
Το άσπρο και το μαύρο	194
Αρνί και λύκος	196
Αυκά, αυκά 'γοράζω τα	198
Η συκιά	200
6. Από τα έθιμα του λαού μας	
Ένα έθιμο της Πρωτοχρονιάς	201
Οι Σκαλαπούνταροι	202
Οι σούσες	204
Το στόλισμα του γαμπρού	205
Το στόλισμα της νύφης	208

